

B
WF
UW

023

Wydawnictwo Filozoficzne

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

023

Wydziału Humanistycznego

UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

za rok akadem.

1934-1935

Warszawa 1936

<http://rcin.org.pl>

~~Warszawski
Towarzystwo Filozoficzne~~

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

**Wydziału
Humanistycznego**

UNIwersytetu WarsZawskiego

za rok akadem.

1934-1935

Wydział

02B

r. 1934-1935

Warszawa 1936

023

PRZEDMOWA.

Ciężka żałoba narodowa, która okryła całą Rzeczpospolitą przez zgon Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, odbiła się na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warszawskiego głębokiem echem. Na nadzwyczajnem posiedzeniu w dniu 14 maja 1935 r. Rada Wydziału Humanistycznego uchwaliła przez aklamację wnioski: 1) o nazwanie Uniwersytetu Warszawskiego „Uniwersytetem Józefa Piłsudskiego“, 2) o utworzenie funduszu nagrodowego im. Marszałka J. Piłsudskiego w celu nagradzania najlepszej pracy doktorskiej co roku, 3) o ufundowanie portretu Marszałka w Dziekanacie, bądź w sali posiedzeń Wydziału Humanistycznego.

Poważną stratę poniosła nauka polska przez śmierć nestora bojowników o Niepodległość i historyków polskich, a doktora honorowego naszego Wydziału ś. p. Bolesława Limanowskiego. Zmarł też nieoczekiwanie i przedwcześnie profesor honorowy naszego Wydziału Szymon Askenazy, jeden z najwybitniejszych historyków polskich. Straciliśmy również pracującego w kwiecie wieku docenta historii literatury polskiej dra Mieczysława Hartleba.

Boleśnie odczuliśmy te straty, niepowetowane dla nauki polskiej, a nad wyraz ciężkie dla Wydziału Humanistycznego.

Ilość katedr na naszym Wydziale nie wzrosła w okresie sprawozdawczym. Oczekujemy tylko na niewątpliwie już rychłe uruchomienie katedr: historii Bizancjum i turkologii, nader potrzebne do uzupełnienia rozwijających się u nas studjów historycznych i orientalistycznych.

Dużą satysfakcję sprawiło nam uzwyczajnienie pp. prof. Batowskiego i Baleya.

Pogłębianie studjów na Uniwersytecie Warszawskim, ciągle jeszcze niedostatecznie wyposażonym w bardzo potrzebne katedry, musi polegać w dużej mierze na przyroście i związywaniu z naszą uczelnią młodych badaczy, uzyskujących drogą habilitacji *veniam legendi*. Nowych habilitacyj odbyło się na naszym Wydziale dziewięć; wszystkie zeszłoroczne zaś docentury uzyskały zatwierdzenie Pana Ministra W. R. i O. P.

Jedną z wciąż niezaspokojonych, a koniecznych do normalnej pracy zakładów i seminarjów, potrzeb Wydziału Humanistycznego, jest niedostateczna liczba pomocniczych sił naukowych. W r. sprawozd. uzyskały po jednym adjunkcie zakłady: socjologii i etnografji polskiej. Nienormalną natomiast jest sprawa uzyskiwania młodszych asystentur z F. O. S., gdyż to obciąża ponad miarę fundusze przeznaczone na pomoce naukowe dla katedr. Należy wyrazić nadzieję, że uzyskanie nowych kredytów na normalne asystentury starsze i młodsze zwolni F. O. S. od tych nienormalnych obciążeń.

Praca naukowa profesorów i docentów naszego Wydziału ujawnia się poza działalnością ściśle uniwersytecką również w postaci książek i rozpraw drukowanych. Rok ubiegły zaznaczył się w tym zakresie poważnym wynikiem: 18 dzieł i 137 prac drukowanych w czasopismach, oraz szeregiem drobnych artykułów, notat i recenzyj, których liczby tu nie wymieniamy.

W ślad za wzmaganiem się zasług naukowych i pedagogicznych członków Wydziału Humanistycznego, wzrasta też ilość odznaczeń i nagród, przez nich uzyskanych, które są oddzielnie wyszczególnione. Tu wspomnieć należy jednak o jubileuszach: 25-lecia pracy naukowej prof. Oskara Haleckiego i 30-lecia pracy naukowej prof. tyt. Mojżesza Schorra. Uroczystym tym aktem towarzyszyły szczere życzenia naszego Wydziału długiej jeszcze i owocnej pracy dla nauki.

Trudno pominąć milczeniem fakt przejścia w stan spoczynku z końcem b. r. akad. prof. Tadeusza Zielińskiego, nestora polskich filologów klasycznych i chluby naszego Uniwersytetu. Nie traci jednak Wydział Humanistyczny tego najwybitniejszego

swego profesora, gdyż w charakterze profesora honorowego będzie współdziałał prof. Zieliński z nami długie jeszcze lata.

Działalność naukowa członków grona Wydziału Humanistycznego nie ograniczała się jedynie do Uniwersytetu Warszawskiego. Pp. prof. Halecki, Handelsman, Kotarbiński i Zieliński, a nadto pp. docenci Elzenberg, Paszkiewicz, Przeworski i Treter — wykładali również na uniwersytetach zagranicznych. Szerzeg profesorów i docentów brał udział w Kongresach i zjazdach międzynarodowych.

Gościliśmy również uczonych zagranicznych, wybitnych przedstawicieli różnych gałęzi nauk humanistycznych, pp. prof. Balodisa, Badareu, Hrozno, Jamot i Tuxena. Coraz ściślejsza współpraca z uniwersytetami zagranicznymi pogłębia też drogą wymienną szerzenie wartości nauki polskiej zagranicą.

Dzięki życzliwemu poparciu J. M. Pana Rektora zdołał Wydział nasz uzyskać nieco lepsze warunki lokalowe dla niektórych zakładów. I tak Instytut Orientalistyczny otrzymał obszerny i wygodny lokal przy ul. Królewskiej 10. Nowe zakłady socjologii i etnografii pozyskały piękne pomieszczenie w Pałacu Staszica. Zakłady zaś: archeologii klasycznej, historii Bizancjum, anglistyki, oraz teorii poznania i logiki, uzyskały po 1 resp. 2 pokoje w gmachu prorektorskim.

Jest też nadzieja umieszczenia antropogeografii we własnym lokalu, co jest nader pożądane z uwagi na liczne grono studentów, studujących na naszym Wydziale tę dyscyplinę.

Również gabinet dziekana został odnowiony i uzyskał odpowiednie do potrzeb umeblowanie.

Fundusze na cele naukowe naszych zakładów i seminarjów wzrosły w ub. r. do kwoty 78.066 zł. Na podkreślenie zasługuje fakt, że uzyskaliśmy też pewne kwoty na prace terenowe badawcze wraz ze studentami i na wycieczki, jakkolwiek fundusze te wciąż jeszcze nie są wystarczające na te nieodzowne uzupełnienia studjów uniwersyteckich. Mimo niedostatku, panującego wciąż jeszcze w naszych zakładach i seminarjach, musi się stwierdzić stały postęp w ich rozwoju, polegający w dużym stopniu na ofiarności osobistej pp. profesorów.

W zakresie spraw studenckich winno się przedewszystkiem nadmienić, że cyfra nowowstępujących nieznacznie copra-

wda, ale przecież uległa zmniejszeniu. Pomoc dla studujących wyraża się w następujących cyfrach. Ze stypendjów państwowych w pełnym wymiarze korzystało 13 osób, z 50% — 84 osoby. Ze stypendjów samorządowych i zapisów osób prywatnych korzystały 23 osoby. Z pożyczek państwowych zwrotnych korzystało 206 osób. Nadto 4 osoby uzyskały stypendja zagraniczne.

Mimo bardzo ciężkiego roku sprawozdawczego można na ogół stwierdzić stały rozwój Wydziału Humanistycznego. Niektóre postulaty zostały zrealizowane, niektóre zostały przesunięte na rok przyszły. Miejmy nadzieję, że rok przyszły będzie dla nas łaskawszy, że nie zatrzymamy się na drodze koniecznego dalszego rozwoju.

W pracach wewnętrznych Dziekanatu dużą pomoc zawdzięczamy Sekretarce p. W. Grygalewiczównie, która, dzięki swoim uzdolnieniom administracyjnym i ofiarnej pracy, potrafiła załatwić bez reszty zwiększające się rok rocznie sprawy Wydziału Humanistycznego.

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI WYDZIAŁU
HUMANISTYCZNEGO UNIWERSYTETU
WARSZAWSKIEGO**

ZA ROK AKADEMICKI 1934/35.

CZĘŚĆ PIERWSZA.

SPRAWY OGÓLNE WYDZIAŁU.

1. Sprawy dotyczące Wydziału jako całości.

W roku sprawozdawczym Rada Wydziałowa odbyła 16 posiedzeń (w tem 2 nadzwyczajne — 5.II. i 14.V.1935) z przeciętną frekwencją 23 uczestników.

Nr. prot.	D a t a	Ilość komu- nikatów	Ilość uchwał	Ilość profesorów na posiedzeniu
I	9 X 1934	98	45	26
II	30 X „	28	38	25
III	27 XI „	47	43	27
IV	11 XII „	22	40	24
V	15 I 1935	36	22	22
VI	29 I „	22	29	28
VII	5 II „	2	1	18
VIII	12 II „	6	26	29
IX	26 II „	12	19	25
X	26 III „	28	25	19
XI	7 V „	28	37	19
XII	14 V „	1	5	17
XIII	28 V „	16	29	26
XIV	4 VI „	14	27	21
XV	11 VI „	8	7	22
XVI	25 VI „	16	42	24
		394	435	

Liczba posiedzeń komisji wydziałowych wynosiła 88. Obradowały mianowicie:

- Komisja filozoficzna: 14.XII, 24.I, 29.IV.
- „ pedagogiczna: 22.XI, 25.I, 29.IV, 3.VI.
- „ historyczna: 8.X, 18.X, 29.X, 23.XI, 13.XII, 21.I, 26.I, 12.II, 18.III; 1.V, 23.V, 4.VI, 1.VII.
- „ filologii klasycznej: 23.XI, 11.XII, 15.I, 23.I, 30.IV.
- „ językoznawcza: 12.XII, 25.I, 5.II, 30.IV.
- „ neofilologiczna: 13.XII, 22.I, 12.II, 18.II, 30.IV.
- „ socjo-etnologiczna: 27.XI.
- „ orientalistyczna: 30.X, I.V, 23.V.
- „ stypendjalna: 8.X, 23.X, 11.I, 4.II.
- „ lektoratów: 22.XI, 14.I, 2.V.
- „ artystyczna: 19.X, 4.XII, 25.II, 2.V, 25.VI.
- „ do spraw wymiany profesorów: 7.XI, 7.II.
- „ regulaminowa: 22.X.
- „ mag. z arch. klas.: 30.X.
- „ wykł. zlec.: 22.XI, 7.XII, 2.V.
- „ asystentur: 6.XI, 7.XII, 4.II.
- „ w spr. uzwyczajnienia prof. Doroszewskiego: 6.XII.
- „ w spr. uzwyczajnienia prof. Czarnowskiego: 22.II.
- „ w spr. uzwyczajnienia prof. Krzyżanowskiego: 25.III.
- „ w spr. uzwyczajnienia prof. Schayera: 6.V.
- „ w spr. habilitacji dra Chałasińskiego: 2.V.
- „ w spr. habilitacji dra A. Jabłońskiej: 28.V.
- „ w spr. habilitacji dra W. Jabłońskiego: 27.III, 23.V.
- „ w spr. habilitacji dra J. Pulikowskiego: 28.V.
- „ w spr. habilitacji dra R. Ranszka: 14.I, 7.II.
- „ w spr. habilitacji dra J. Starzyńskiego: 15.I.
- „ w spr. obsadzenia katedry historii Bizancjum: 18.X, 23.XI, 11.XII.
- „ w spr. wydawnictwa papyrusów: 11.XII, 21.III.
- „ w spr. czasopism indjanistycznych: 7.II.
- „ w spr. stypendjów zagranicznych: 1.VII.
- „ w spr. projektu muzeum rycin i numizm. 8.II.
- „ w spr. egzaminów magisterskich: 25.VI.
- „ w spr. funduszu egzaminacyjnego: 11.II, 1.VII.
- „ w spr. wykopalisk egipskich: 4.VI.
- „ w spr. katedry literatury italskiej: 4.VII.

Nadto odbyto jedną naradę w spr. planów finansowo-gospod. i 2 narady b. Dziekanów w sprawach ogólnowydziałowych.

W roku sprawozdawczym dziennik korespondencyjny Dziekanatu wykazuje 877 pozycyj wpływów i 1.421 poz. wysył.; niektóre numery wysyłano w kilku lub kilkunastu egzemplarzach.

2. Sprawy personalne.

W roku sprawozdawczym wydział liczył 36 profesorów, 1 zastępcę profesora, 38 docentów, 18 prowadzących zleczone wykłady, 23 lektorów, 1 nauczyciela.

a) profesorowie:

- Dr. Włodzimierz Antoniewicz — prof. z. archeol. przedhist. i kier. zakładu t. p. Dziekan w roku sprawozdawczym.
- Dr. Stanisław Arnold — prof. n. hist. gospod. społ. i geogr. hist. i kier. semin. t. p.
- Dr. Szymon Askenazy — prof. hon. historii.
- Dr. Stefan Baley — prof. z. psychologii wychow. i kier. zakładu t. p.
- Dr. Zygmunt Batowski — prof. z. historii sztuki i kier. zakładu t. p.
- Dr. Cezarja Baudouin de Courtenay Jędrzejewiczowa — prof. z. etnografii polskiej i kier. zakładu t. p.
- Dr. J. St. Bystron — prof. z. socjologii i kier. zakładu t. p.
- Stefan Czarnowski — prof. n. historii kultury i kier. zakładu t. p.
- Dr. Witold Doroszewski — prof. n. języka pol. i kier. semin. t. p.
- Dr. Oskar Halecki — prof. z. historii Europy Wsch. i kier. semin. t. p.
- Dr. Marceł Handelsman — prof. z. historii powsz. i kier. semin. t. p. Pro-dziekan w roku sprawozdawczym.
- Dr. Stanisław Kętrzyński — prof. z. hist. Polski w. śr. i kier. semin. t. p.
- Dr. h. c. Jan Kochanowski — prof. hon. historii Polski wieków śr.
- Dr. Miron Korduba — prof. n. historii Ukrainy i kier. semin. t. p.
- Dr. Tadeusz Kotarbiński — prof. z. filozofji i kier. semin. t. p.
- Dr. Adam Krokiewicz — prof. z. filologii klasycznej i kier. semin. t. p.
- Dr. Julian Krzyżanowski — prof. n. historii literatury polskiej i kier. semin. t. p.
- Dr. Zymunt Łempicki — prof. z. filologii germańskiej i kier. semin. t. p.
- Dr. Kazimierz Michałowski — prof. n. archeologii klasycznej i kier. zakł. t. p.
- Dr. Bogdan Nawroczyński — prof. n. pedagogiki i kier. semin. t. p.
- Dr. Stanisław Poniatowski — prof. n. etnologji i etnografji ogólnej i kier. zakł. t. p.
- Dr. Gustaw Przychocki — prof. z. filologii klas. i kier. semin. t. p.
- Dr. Stanisław Schayer — prof. n. filologii indyjskiej i kier. semin. t. p.
- Dr. Mojżesz Schorr — prof. n. tyt., doc. jęz. semickich i historii staro-semick. Wsch.
- Dr. Stanisław Słoński — prof. z. filologii słowiańskiej i kier. semin. t. p.
- Dr. Roman Smal-Stocki — prof. n. filologii ukraińskiej i kier. semin. t. p.
- Stanisław Szober — prof. z. językozn. indoeurop. i kier. semin. t. p.
- Dr. Antoni Śmieszek — prof. z. egiptologii i kier. semin. t. p.
- Dr. Władysław Tatarkiewicz — prof. z. filozofji i kier. semin. t. p.

- Dr. Waław Tokarz — prof. z. historii Polski nowoż. i kier. semin. t. p.
 Dr. Andrzej Tretiak — pro. n. filologii angielskiej i kier. semin. t. p.
 Dr. Józef Ujejski — prof. z. historii lit. polskiej i kier. semin. t. p.
 Dr. Tadeusz Wałek-Czernecki — prof. z. historii starożytnej i kier. semin. t. p.
 Dr. Stanisław Wędkiewicz — prof. z. filologii romańskiej i kier. semin. t. p.
 Dr. Władysław Witwicki — prof. z. psychologii i kier. zakładu t. p.
 Dr. Tadeusz Zieliński — dr. h., prof. z. filologii klas. i kier. semin. t. p.

b) zastępca profesora:

- Dr. Ananiasz Zajączkowski — docent filologii ludów tureckich, zast. prof. turkologii i kier. semin. t. p.

c) docenci:

- Dr. Majer Bałaban — doc. hist. żydów ze szczególnem uwzgl. historii żydów w Polsce.
 Dr. Tytus Benni — doc. fonetyki ogólnej i szczeg. i kier. naukowy Inst. Fonetycznego.
 Dr. Józef Chałasiński — doc. socjologii.
 Dr. Adrjan Divéky — doc. hist. Węgier ze szczególnem uwzględn. stosunków polsko-węg. prow. zlec. wykl. z t. p.
 Dr. Henryk Elzenberg — doc. filozofji, prow. zlec. wykl. z t. p.
 Dr. Józef Gołabek — doc. literatur słowiańskich.
 Dr. Natalja Gąsiorowska-Grabowska — doc. historii gosp. społ.
 Dr. Antonina Jabłońska — doc. filologii słowiańskiej.
 Jan Jaworski — doc. sinologii.
 Dr. Bohdan Kieszkowski — docent filozofji.
 Dr. Halina Koneczna — doc. fonetyki ogólnej, prow. zlec. ćw. z jęz. pol.
 Dr. Czesław Leśniewski — doc. historii kultury (prądów umysłowych czasów nowoż.).
 Dr. Jerzy Manteuffel — doc. filol. klas. ze szczeg. uwzględn. papyrologji, prow. zlec. wykl. i ćw. z t. p.
 Dr. Tadeusz Manteuffel — doc. historii średniowiecznej zachodnio-europ. ze szczeg. uwzględn. hist. Francji, prow. zlec. wykl. i ćw. z t. p.
 Henryk Mościcki — doc. nowoż. hist. Polski i Litwy, prow. zlec. wykl. i ćw. z t. p.
 Dr. Wanda Moszczeńska — doc. hist. średniowiecznej, prow. ćw. zlec. z t. p.
 Dr. Marja Ossowska — doc. filozofji.
 Dr. Stanisław Ossowski — doc. filozofji.
 Dr. Janusz Pajewski — doc. hist. Europy Wsch.
 Dr. Henryk Paszkiewicz — doc. hist. Europy Wsch. w. śr., prow. zlec. ćw. z t. p.
 Dr. Bronisław Pawłowski — doc. hist. Polski nowoż.

- Dr. Hanna Pohoska — doc. hist. wych. i doktryn ped., prow. zlec. wykł. i ćw. z t. p.
- Dr. Stefan Przeworski — doc. archeol. staroż. Wschodu.
- Dr. Bogdan Suchodolski — doc. hist. lit. polskiej, prow. zlec. ćw. z pedagog.
- Dr. Juljusz Starzyński — doc. historii sztuki nowożytnej.
- Dr. Władysław Sterling — doc. psychopatologii dziecka, ze szczeg. uwzględn. pedagog. leczn.
- Dr. Władysław Strzelecki — doc. filologii klasycznej.
- Dr. Dina Szejnberg — doc. filozofji, prow. zlec. wykł. i ćw. z t. p.
- Dr. Zofja Szmydtowa — doc. hist. lit. polskiej i prow. zlec. wykł. z t. p.
- Dr. Zygmunt Szwejkowski — doc. hist. lit. polskiej, prow. zlec. wykł. i ćw. z t. p.
- Dr. Władysław Tomkiewicz — doc. hist. Europy Wschodn. dziejów nowoż. ze szczeg. uwzględn. hist. Rosji, prow. zlec. ćw. z t. p.
- Dr. Mieczysław Treter — doc. historii sztuki nowszej i teorji sztuk plastycznych.
- Dr. Aleksander Turyn — doc. filologii klasycznej, prow. zlec. wykł. i ćw. z t. p.
- Dr. Michał Walicki — doc. historii sztuki średniow., prow. zlec. ćw. z t. p.
- Dr. Wiktor Wąsik — doc. filozofji, prow. zlec. wykł. z t. p.
- Dr. Bogdan Zaborski — doc. geografji.
- Dr. Zygmunt Zaleski — doc. nowszej lit. pol. ze szczeg. uwzględn. stos. polsko-franc.
- Dr. Zmigrzyder-Konopka — doc. hist. staroż., prow. zlec. wykł. i ćw. z t. p.

d) prowadzący zleczone wykłady i ćwiczenia:

- Dr. Juljusz Balicki — z dydaktyki jęz. pol.
- P. Cybulski Stefan — z dyd. filol. klas. i staroż. greckich i rzymskich.
- Jean Fabre — z historii literatury francuskiej.
- Dr. Pierre Francastel — z archeologii klasycznej.
- Dr. Witold Jabłoński — z sinologii.
- Dr. Marcin Kacprzak — z higieny.
- Dr. Jadwiga Karwasińska — z dyplomatyki.
- Dr. Bolesław Kielski — z dyd. jęz. francuskiego.
- Dr. Zdana Matuszewicz — z filol. francuskiej.
- Dr. Józef Mazurek — z teorji wychowania fizycznego.
- Dr. Jan Piprek — z dyd. jęz. niemieckiego.
- Dr. Zofja Podkowińska — z archeologii przedhist.
- Dr. Rudolf Ranozek — z hetytologii.
- Jerzy Remer — z zasad konserwatorstwa.
- Dr. Italo Siciliano — z historii literatury italskiej.
- Dr. Marja Żebrowska — z psychologji wychowawczej.
- Dr. Tadeusz Żebrowski — z antropogeografji.

e) *lektorzy:*

- Dr. Juljusz Benešić — język serbsko-chorwacki.
 Birger Calleman — jęz. duński i szwedzki.
 Mag. Katarzyna Czajkowska — jęz. ukraiński.
 Villem Ernits — jęz. estoński.
 Ks. Dr. Michał Hellon — jęz. rumuński.
 Inż. Jerzy Jeszky — jęz. serbsko-łużycki.
 Ahmed Kherbi — jęz. arabski.
 Emanuel Korompay — jęz. węgierski.
 Sergjusz Kułakowski — jęz. rosyjski.
 Dr. Józef Kurz — jęz. czeski.
 Mag. Stefan Łaszewski — jęz. bułgarski.
 Dr. Marja Maykowska — jęz. grecki.
 Hilda Motler — jęz. angielski.
 Dr. Jerzy Nakaszydze — jęz. gruziński.
 Dr. Ostrowska Klara — język niemiecki.
 Mag. teol. ks. Amadeusz Ponz'y Martinez — jęz. hiszpański.
 Dr. Józef Raymond — jęz. litewski.
 Dr. Marja Rudzińska — jęz. polski dla cudzoziemców.
 Kazimiera Rychterówna — dykcja i wymowa.
 Mag. Olaf Rytter — jęz. norweski.
 Dr. Stanisław Seliga — jęz. łaćniński.
 Dr. Giovanni Soglian — jęz. włoski.
 Zuzanna Strowska — jęz. francuski.

f) *nauczyciel:*

- Dr. Tadeusz Czystohorski — stenografja.

Z urlopu w roku sprawozdawczym korzystali:

- Profesorowie: Dr. M. Handelsman, Dr. A. Krokiewicz (I i II tr.), Dr. K. Michałowski (II), Dr. J. Ujejski, Dr. Wałek-Czernecki, Dr. W. Witwicki. Docenci: Dr. T. Benni, J. Jaworski, Dr. M. Ossowska, Dr. S. Ossowski, Dr. M. Treter, Dr. Z. Zaleski.

Następujący członkowie wydziału zostali odznaczeni lub wyróżnieni:

- Prof. Antoniewicz — został członkiem honorowym Tow. Numizmat. w Bukareszcie, oraz członkiem honorowym Komitetu „Polonia-Italia”.
 Prof. Batowski został członkiem koresp. Pol. Adak. Umiejętności,
 Prof. W. Doroszewski został członkiem zagranicznym Instytutu Słowiańskiego (Slovanskeho Ustavu) w Pradze.
 Prof. Halecki — został członkiem „Royal Historical Society” w Londynie.

- Prof. Handelsman — został członkiem zagranicznym „Royal Historical Society” w Londynie, otrzymał Komandorję orderu Korony Italskiej, członkostwo honorowe Tow. Polsko-italskiego.
- Prof. S. Kętrzyński otrzymał Wielką Wstęgę Pour la Mérite (odzn. węgierskie).
- Prof. Krzyżanowski — otrzymał nagrodę za działalność naukową od Zw. Pracy Kulturaln. w Lublinie.
- Prof. Schayer — został członkiem korespondentem Czechosłowackiego Inst. Orientalist. w Pradze.
- Prof. Tatarakiewicz — został Prezesem Tow. Naucz. Szk. W., oraz członkiem honorowym British Philosophical Society.
- Prof. Zieliński — został członkiem honorowym Włoskiego Inst. Kult. w Warszawie, i mianowany przez Wydział Human. U. W. profesorem honorowym.
- Prof. A. Zajączkowski — otrzymał medal Firdausi'ego ufundowany przez Perskie Tow. Naukowe w Teheranie.
- Doc. S. Przeworski otrzymał medal Firdausi'ego przez Perskie Tow. Nauk. w Teheranie.

CZĘŚĆ DRUGA.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA.

Drukowane prace profesorów:

- W. Antoniewicz** 1. *Ślady kultury gockiej na ziemiach słowiańskich do najazdu Hunnów*. Odbitka z zesz. próbnego Słownika Starożytności Słowiańskich, Warszawa, 1934, str. 24, 6 tabl. i 2 mapy.
2. *Poszukiwania wywiadowcze w powiatach: tarnogórskim, świętochowickim i katowickim*. Prace Przedhistoryczne Pol. Akad. Um. 1935, 4°, odb. str. 10, 19 ilustr. i mapa.
3. *Institut Préhistorique à l'Université de Varsovie*. Bulletin des Instituts Archéologiques, Paris, 1935.
4. *Sprawa Państwowego Instytutu Archeologicznego w Warszawie*. Światowit XVI, 1934/35, str. 1 i n.
5. *Cztery kongresy międzynarodowe*. „Światowit” XVI, z il. i mapą.
6. *Pamięci zmarłych archeologów*. Światowit XVI.
7. *Dwa momenty*. Księga zbiorowa ku czci Marszałka Józefa Piłsudskiego. Warszawa 1935, str. 64.
8. *Drobne artykuły, recenzje i notatki* w „Światowicie” i w „Pionie”.
Redagował rocznik „Światowit”. Redaktor naczelny tygodnika „Pion”. Współredaktor wydawnictwa „Baltico-Slavica”.

- S. Arnold: 1. *Badanie cen w dawnej Rzeczypospolitej Polskiej (w. XVI—XVIII)*. Pam. VI Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie, t. II.
2. Almanach Polski 1935 (redakcja i artykuły).
- S. Baley: 1. *Ekspertyza Psychologiczna*. Archiwum Kryminolog., t. I. zes. 3—4. Warszawa 1934.
2. Baley Stefan prof. dr., Borowiczowa J., Jasnorzewska J.: *Sprawozdanie Pracowni Pedologicznej przy Patronacie w Warszawie* (tamże).
3. *O doniosłości badań nad słownictwem charakterologicznym dzieci szkół powszechnych*. Polskie Archiwum Psychologii t. VII z. 1. Warszawa 1934.
4. *Stan obecny psychologii wychowawczej w Polsce i zadania na przyszłość*. Księga Pamiątkowa Pierwszej Polskiej Konf. Psychologów Pracujących na Polu Wychowania. Warszawa 1935.
5. *Badania nad społecznym zachowaniem się dzieci przedszkolnych*. Przedszkole, t. II z 1. Warszawa, 1934.
6. Recenzje z arkuszy obserwacyjnych M. Kryńskiego, dr. Swarza, dr. Czaplickiej-Mutermilchowej i Rybickiej. Polskie Arch. Psych. t. VII z 2.
7. *Uwagi wstępne do „Arkusza obserwacyjnego do użytku nauczycieli gimnazjum ogólnokształcącego” dr. Czaplickiej-Mutermilchowej i Rybickiej*. Warszawa 1934.
8. „*Myślenie*” — art. w encyklopedji dla młodzieży „Świat i Życie”, Warszawa 1934.
- Z. Batowski: 1. *B. C. Rastrelli en France, le Tombeau du Marquis de Pomponne (à St. Merry de Paris)*. Gazette des Beaux Arts, Paris, octobre 1934.
2. *Podróże artystyczne Jana Chrystjana Kamsetzera w latach 1776—77 i 1780—82*. Pol. Akad. Um. Prace komisji historii sztuki, t. V, Kraków 1904 (z ilustr.)
3. 5 życiorysów do Polskiego Słownika Biograficznego Pol. Akad. Um. Kraków, 1935.
4. 34 życiorysów i szereg przyczynków do wydawnictwa: Thieme-Becker, Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler, Lipsk, t. XXXIX, 1935.
- J. St. Bystroń: 1. *Człowiek i książka*. Tow. wyd. Rój, Warszawa, II wyd.
2. *Megalomanja narodowa*, Tow. wyd. Rój, Warszawa, II wyd.
3. *Dzieje obyczajów w dawnej Polsce*, t. II, Trzaska, Evert i Michalski.

- S. Czarnowski:** 1. *Oblicze społeczne ruchu chłopskiego. Zagadnienia Pracy Kulturalnej*, II.
2. *Warunki społeczne zmiany znaczenia symbolów literackich*. Przegląd Socjologiczny, tom III, zes. 3/4.
- W. Doroszewski:** 1. *Mowa mieszkańców wsi Starożreby. Opis i tezy teoretyczne*. Prace Filologiczne XVI, 249 nn.
2. *Uwagi o ostatnim przekładzie Odyssei*. Spr. Tow. Nauk. Warsz. XXVI, (1933) W. I. s. 71 nn.
3. *La langue française en Pologne*. Revue des Etudes Slaves, XIV, 37 nn.
4. *La linguistique générale et l'étude des dialectes*. Atti del III Congresso Internazionale dei Linguisti-Roma 1933, 34 nn.
Artykuły popularno-naukowe: *Obcość i swojskość w języku*. Poradnik Językowy, Nr. 7 z r. 1934. *O nauce języków obcych*, ib. Nr. 10 z r. 1934, Recenzja książki ib. Nr. 2 r. 1935, *Uwagi o pisowni I*, *Wy-miana o : ó*, ib. Nr. 3 i 4 z r. 1935.
- O. H a l e c k i:** 1. *Der Begriff der osteuropäischen Geschichte*. Zeitschrift für osteur. Gesch. IX, 1934, s. 1—21.
2. *Czy potrzebna jest rewizja dziejów Polski*. Przegląd Powszechny 1934, grudzień, s. 295—314.
3. *Polski słownik biograficzny*. Tamże, 1935, marzec s. 363—366.
4. *O dalszy ciąg herbarza Bonieckiego*. Miesięcznik herald. 1935, styczeń, s. 1—3.
5. *Przyczynki genealogiczne do dziejów układu krewskiego*. Tamże, lipiec—sierpień, s. 97—111.
6. *Na marginesie najdawniejszych dyplomów katedry wileńskiej*. Ateneum Wileńskie, t. X, s. 44—70.
7. *Wacław Sobieski*. Kwartalnik histor. 1935, s. 478—493.
8. *Przegląd badań nad dziejami Litwy 1385—1569*. Pamiętnik VI-go zjazdu hist. polskich, I, s. 22—25.
9. *Dzieje unji kościelnej we W. Ks. Litewskiej do r. 1569*. Tamże, s. 311—319.
10. Artykuły w Polskim Słowniku Biograficznym, I:
a) *Andruszewicz Jan, biskup łucki*, s. 97—98.
b) *Andruszewicz Mik., koniuszy lit.*, s. 98.
c) *Anna ks. twerska, żona Świdrygiełły*, s. 124.
d) *Anna z Radziwiłłów ks. mazowiecka*, s. 125—126.
11. *Serce Francji*, Kurjer Warsz. 2. IX, 1934.
12. *Niezwykła encyklopedia*, Tamże 20. XII. 1934.
Redagował w dalszym ciągu Miesięcznik heraldyczny.

- M. Handelsman:** 1. *Emil Bourgeois* — Wiadomości Literackie. 1934.
 2. *Adam Czartoryski* — w wydawn. Tvrucove Dejin.
 3. *Rok 1848/49 we Włoszech i polityka ks. Adama Czartoryskiego*. Rozprawy wydz. filozoficzno-historycznego. P. A. U. t. XLV, Nr. 1.
 4. *Roma — gli antecedenti del 48 e la politica Polacca*. Nadto jako redaktor wydał: *Przegląd Historyczny* t. XII, zes. 2. *Rozprawy Historyczne* T. N. W. t. XIII, zes. 2. t. XIV, i t. XV, zes. 1 i 2. *Bulletin d'information des sciences historique en Europe Orientale* t. VI, zes. 1.
- C. Jędrzejewiczowa** 1. *Folk dance in Poland. (Próba systematyki)*. Pamiętnik zjazdu International Folk Dance Festival. Londyn (July 15—20) 1935.
 2. *Charakterystyka etnograficzna Polski*. Wydawn. Polska i Węgry.
 3. *Dwie nauki. Wykład wstępny w Uniw. Warszawskim* (Zrąb, wrzesień), odbitka.
 4. *Sztuka ludowa i jej wartość kulturalna*. Pamiętnik zjazdu sztuki i przemysłu ludowego, dn. 8. XII. 1934.
 5. Artykuły w *Pionie*.
- M. Korduba:** 1. *Istoria Ukrainy: Bukowyna do r. 1848 i 1914—1918* (Ukraińska Zahalna Encyklopedja, t. III, str. 671—673).
 2. *De perebuwaw Szewczenko pod kineć 1843 i 1844 r.?* *Historyk* r. II, t. 4, str. 753—756.
 3. *Michał Hruszewskij jako historyk*. *Biuletyn Polsko-Ukraiński* roczn. III, N. 50 z 16. XII. 1934.
 4. *Michał Hruszewskij*. *Pion* roczn. II, Nr. 51 z 22. XII. 34.
 5. Artykuły *Agnieszka i Anatazja* w *Polskim Słowniku Biograficznym*, wydawanym przez Pol. Akad. Um.
 6. *Michael Hruševskij als Forscher und Organisator der wissenschaftlichen Arbeit*. *Zeitschrift f. osteuropäische Geschichte*, t. IX, zes. 2, str. 164—173.
 7. *Michał Hruszewskij jako uczoney*. *Przeł. Hist. Serja* II, t. 12, str. 389—406.
 8. Recenzja pracy H. Paszkiewicza *Jagiellonowie a Moskwa*, t. I, Warszawa 1933, w *czasop. Zeitschrift f. osteuropäische Geschichte* t. IX, z 1, str. 108—117.
- T. Kotarbiński:** 1. *The development of the main problem in the methodology of Francis Bacon*. *Studia Philosophica*, vol. I, Leopoli 1935, str. 11.
 2. *Kultura filozoficzna*. *Wiedza i Życie*, r. X, z. 6 str. 12.
2. *Sprawozdanie Human.*

3. Recenzja książki Krausa Oskara p. t. *Wege und Abwege der Philosophie*, Przegl. Filozof. r. XXXVIII, z 1—2, str. 5.
  4. Recenzja zbioru odczytów brentanistów p. t. *Zur Philosophie der Gegenwart*, tamże, str. 5.
  5. *Materalizm dialektyczny (według Deborina)*, auto-referat z odczytu, Ruch filozoficzny, t. XIII, N. 1—4, str. 1.
  6. *Strzępy wspomnień z bojkotowych czasów*. Nasza walka o szkołę polską 1901—1917, t. II, Warszawa 1934, str. 10.
  7. *O namawianiu do filantropji*. Przegląd Społeczny, r. VIII, n. XII, Lwów, 1934, str. 3.
- J. Krzyżanowski:
1. *Byliny. Studium z dziejów rosyjskiej epiki ludowej*. Wilno 1934, s. VIII + 164.
  2. *Z motywów folklorystycznych u Mickiewicza*. Pam. Lit. 31, 105—113.
  3. *Dziwica-Trup*. Z motywów makabrycznych w literaturze polskiej, Lublin 1934.
  4. *Stanisław Windakiewicz*, Ruch Lit. 1934, 225—230.
  5. *Najwdzięczniejsza kantyczka staropolska*. Pion 1934, 52.
  6. *U kolebki pastorałek*, Ruch Lit. 1935, 1—5.
  7. *Staropolscy teoretycy konstytucji*, Pion 1935, 15.
  8. *Ze staropolskiej poezji wiślanej*, Ziemia 1935, 3.
  9. *Średniowiecze i Renesans w poezji polskiej w. XVI*, Pam. Lit. 1935.
  10. *Powieść o Papieżycy Joannie. Reformacja w Polsce*, 6. 91—105.
  11. *Prace naukowo-literackie Bronisława Gubrynowicza* (wstęp do książki B. Gubrynowicza, studia literackie).
Nadto 15 drobniejszych artykułów naukowo-literackich i recenzyj, w dziennikach i perjodykach (Czas, Pion, Nowa Książka, Ruch lit., Ziemia, Roczn. Lit.).
- A. Krokiewicz:
1. *Plotyn, O Pięknieniu*. Przekład (Marchoń 1935, p. 291—304).
  2. T. Czeżowski, *Jak powstało zagadnienie przyczynowości — Zarys jego rozwoju w filozofji starożytnej*. Recenzja (Przegląd Filozoficzny XXXVII 1934, p. 306—310).
  3. W. A. Heidel, *The Heroic Age of Science*, Recenzja (Nauka Polska XVIII, 1935, p. 342—350).

- S. Kętrzyński: 1. *Ze studjów genealogicznych*. Miesięcznik heraldyczny 1934, odbitka.
 2. *Ś. p. Stanisław Ptaszycki*. Archeion 1934/5.
 3. *Głos w spr. reedycji polskich źródeł historycznych wieków średnich*, Przegląd Historyczny, 1935 i odb.
- Z. Łempicki: 1. *Problemat inteligencji*. Marchońt. Rok. I, str. 16.
 2. *Życie literackie a chwila obecna*. Rocznik literacki, t. III, str. 20.
 3. Artykuły w zarysie encyklopedycznym „Świat i Życie”: *Inteligencja, Intuicja, Komedja, Literatura*.
- K. Michałowski: 1. *Un portrait égyptien d'Auguste au musée du Caire*, Bull. de l'Institut Français au Caire, 1935, s. 73—88, fig. 10, tabl. 2 in 4°.
 2. *Egipt a nauka polska*, Pion 1935, Nr. 18.
 3. W. H. Boulton, *The Romance of Archeology*, str. XII + 253, tabl. 72. Przekład opatrzonej wstępem. Trzaska Evert i Michalski, Biblioteka Wiedzy, Warszawa 1934.
 4. *Historja sztuki T. I.* (Ossolineum), recenzja, Nowa Książka 1935, zes. 10.
- B. Nawroczyński: 1. Przedmowa do tłum. książki P. Petersena p. t. *Szkoły wspólnoty życia*. Nasza Księgarnia, 1934, str. 3—5.
 2. *Die Wirklichkeits — und Wertfaktoren der moralischen Erziehung*, Resumés des communications présentées au VI-e Congrès International d'éducation morale, Cracovie, 1934, st. 113 in.
 3. *Zasady nauczania*, wyd. 3-cie, Książnica-Atlas, 1934, str. 438.
 4. *Nasza Walka o szkołę polską*, nakł. Komitetu obchodu 25-lecia walki o szkołę polską, tom II, str. IV + 592, Warszawa, 1934. Redakcja całości i praca p. t. *Wydział Oświecenia st. m. Warszawy*, str. 209—214.
 5. *VI Internationaler Kongress für moralische Erziehung in Krakau*, Internationale Zeitschrift für Erziehung, Berlin, 1935, Heft 1, str. 44—46.
- G. Przychocki: 1. *T. Maccius Plautus, Komedje*, przełożył, wstępem, streszczeniami opatrzył Gustaw Przychocki, tom. III, Kraków 1935, str. 474.
 2. *Il contributo della Polonia liberata agli studi riguardanti Roma antica e la civiltà latina*. Estratto da „Gli Studi Romani nel mondo”, vol. II Bologna 1935, str. 191—221.

- St. Schayer:
1. *Anityata. Zagadnienie nietrwałości bytu w filozofii buddyjskiej. Szkoła logików buddyjskich*. Przegląd Filozoficzny, 37, zes. II, Warszawa 1934, str. 113—133.
  2. *Precanonical Buddhism*. Archiv Orientalni, VII, 1, Praga 1935, str. 121—132.
  3. *Das Mahayanistische Absolutum*, Orientalistische Literaturzeitung XXXVIII, (1935), str. 401—415.
  4. *Old Russian Variant of the Purushasukta*, Archiv Orientalni, VII, 2, Praga 1935.
  5. *Zagadnienie rekonstrukcji doktryny prabuddyjskiej*. Collectanea Orientalia, V, Wilno 1935.
  6. *Buddyjska krytyka kasty*. Wiedza i życie, Warszawa 1935, zes. kwietniowy.
- Recenzje:
7. S. Levi. *Materiaux pour l'étude du système Vijnaptimatrata*. H. Jacobi, *Trisikarijnapti*. Orientalistische Literaturzeitung 1934, N. 8/9.
Artykuły popularne:
  8. *Indje: Świat i życie*, październik 1934 (t. II, zes. 8).
- A. Śmiezek:
1. *Kilka przyczynków do wyjaśnienia genezy alfabetu semickiego*. Sprawozd. Pol. Akad. Um. t. XXXVIII, N. 6, s. 24—27 (To samo po francusku w Biuletynie).
  2. *Semicka i egipska nazwa słońca*. Roczn. Oriental., tom. IX, Lwów, 1934, str. 111—131.
  3. *Przypuszczalny wokalizm języka praegipskiego i jego refleksy koptyjskie*. Sprawozd. Pozn. Tow. Przyjaciół Nauk za I i II kw. 1934, str. 19—24.
  4. *Główne zasady akcentuacji wyrazów w języku praegipskim i skutki ich w formach nominalnych koptyjskich*, tamże, str. 24—26.
  5. *Wokalizacja cechy feminini -t w języku egipskim*. Roczn. Orient., tom. XI, str. 1—23. (Lwów, 1936).
  6. *Uwagi o sufiksie nominalnym — w w języku egipskim*. Tamże str. 24—51.
- W. Tatarkiewicz:
1. *Architektura nowożytna*, w wydawn. Historia Sztuki, Ossolineum, t. III, 1934, oraz oddzielnie, Lwów, 1934, 135 str.
  2. *Typ kaliski i typ lubelski w architekturze kościelnej XVII wieku*, skrót w Pracach Komisji Historji Sztuki, wyd. P. A. U., t. VI, 1935.
  3. *Skupienie i marzenie*, w wyd. Marchoń, zes. 2, 1935, oraz oddzielnie.

4. Artykuły: *Klasycyzm i Materjalizm*, w wyd. Świat i życie, t. III, 1935.
- W. Tokarz: 1. *Insurekcja Warszawska (17 i 18 kwietnia 1794)*, Lwów 1934.
- A. Tretiak: 1. *A Note on Joseph Conrad*. Revue Anglo.
 2. *Z powodu Lorda Jima*, Pion — grudzień 1934.
 3. *The Lunatic, the Lover and the Poet* (Shakespeare: *Sen nocy letniej*). Teatr 1934/5 N. 1.
 4. Charlotte Mew: *Cichy dom* (przekład) Pion — luty 1935.
 5. J. Galsworthy: *Saga o Forsyte'ach*. Neofilolog 1935.
 6. *Religijne nastroje w poezji A. Meynell i Fr. Thompsona*. Przegl. Powsz. — kwiecień 1935.
 7. *Chateaubriand — Byron — Słowacki* (recenzja książki prof. W. Folkierskiego: *Od Chateaubrianda do Anhellego*), Przegl. Współcz. marzec 1935.
 8. *Historja konwersji R. H. Bensona* (w książce zbiorowej Koła studjów religijno-fizjologicznych).
 9. *S. p. Maurycy Mann* — Rocznik Tow. Nauk. Warsz. XXVI, 1933.
 10. *Humor Życia* (Shakespeare: *Poskromienie złoŃnicy*), Teatr 1935, N. 7.
 Szereg recenzyj w Poradniku Bibliotecznym Pol. Mac. Szk., praca w redakcji Neofilologa.
- J. Ujejski: 1. *W dziesiątą rocznicę śmierci Conrada* — Tygodnik Ilustrowany 7 sierpnia 1934.
 2. „*Pan Tadeusz*” *Stanisława PigoŃia* — Pion 1934, Nr. 48.
 3. *Patryjotyzm Conrada* — Pion 1934, Nr. 50, 51, 52.
 4. *Przedmowa do zbioru bajek Juljana Ejsmonda* p. t.: *Stół i nożyce*, Warszawa 1935.
 5. „*Giaur*” w przekładzie *Mickiewicza* — Pamiętnik Literacki 1935, zes. 1—2.
- T. Wałek-Czernecki: 1. *Ludność Attyki w V i IV w. przed Chr.* Przegląd Historyczny 1934.
 2. *Istota i znaczenie dziejowe dyktatury i cezaryzmu*. Księga referatów VI Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie.
- W. Witwicki: 1. *Komizm*, w encyklopedji Świat i życie, Lwów — Warszawa, Książnica-Atlas 1934.
- T. Zieliński: 1. *Rzeczpospolita rzymska*. (Tamże p. t.: *Świat antyczny*, część trzecia). Warszawa 1935, Wydawnictwo J. Mortkowicza.

2. *Wykłady lozańskie Mickiewicza* (w wydaniu sejmowym dzieł A. Mickiewicza, tom VII).
  3. *Recht gegen Recht*, w miesięczniku *Die Tatwelt*, maj 1935.
  4. *De Lydia Lalageque et aliis*, w księdze pamiątkowej na cześć Horacego w Krakowie.
  5. *L'envoûtement de la sorcière chez Horace*, w *Mélanges* Navarre 1935.
  6. *Den moderna Kulturens element*, w szwedzkim czasopiśmie *Dagens Nyheter* 30 gr. 1934.
  7. *Historia de la civilización antigua*. Traducción de Carlos Pereyra. M. Aguilar, editor. Madrid 1934, (przekład hiszpański mojej *Historji kultury antycznej*).
- Szereg drobniejszych artykułów i recenzyj.

- A. Zajączkowski: 1. *Sprawa zapożyczeń arabsko-perskich w języku tureckim w świetle najstarszych autorów osmańskich* (streszczenie referatu). *Collectanea Orientalia*, N. 6, Zjazdy Orientalistów Polskich, Wilno 1934, s. 26.
2. *Przekłady Trenów Jeremjasza w narzeczu trockokaraïmskiem* (cz. 2). Tekst i słowniczek, *Rocznik Orientalistyczny*, t. X, Lwów 1934, str. 158—178.
  3. *Elementy tureckie na ziemiach polskich*, *Rocznik Tatarski*, t. II, Zamość 1935, str. 199—228 i w os. odb.
  4. *Z dziejów literatury wróżbiarskiej: I. Objasnienia drgań części ciała, II. Księga losów*. *Myśl Karaïmska*, zes. 11, Wilno 1936, str. 24—39 i w os. odb. Ponadto redagował czasopismo *Myśl Karaïmska*, gdzie umieścił szereg recenzyj i notatek.

- M. Bałaban: 1. *Letoldot hatnuat hafrankit*. Do dziejów ruchu frankistycznego w Polsce. Część II, Tel-Awiv 1935, stron 160, z ilustracjami.
2. *Przewodnik po zabytkach żydowskich Krakowa*, z 13 rycinami w tekście i 24 rotograwiurami na oddzielnych tablicach i z 3 planami. Kraków 1935, str. 125.
  3. *Prof. Mojżesz Schorr*, szkic biograficzny. W księdze jubileuszowej na cześć M. Schorra. Warszawa 1935, str. 925 i odbitka str. 16 (*Pisma Instytutu Nauk Judaistycznych w Warszawie*, tom. VI, to samo po hebr. Tom VII).
  4. *Sabataizm w Polsce. Ustęp z dziejów mistyki żydowskiej w Polsce*. W księdze jubil. j. w. str. 45—90 (z trzema rycinami) i odbitka stron 48.

5. *Przedmowa do dzieła Goldsteina i Dresdnera: Kultura i sztuka ludu żydowskiego na ziemiach polskich*. Lwów 1935, str. I—XI i odb. stron 12.
6. *Przedmowa do dzieła Wurma: Z dziejów żydostwa brodzkiego*. Brody 1935.
7. *Aus der Korrespondenz Salomo Leib Rappoport's*. Księga pamiątkowa na cześć Georga Aleksandra Kohuta (Kohut Memorial Volumen). New York 1935 i odbitka stron 26.
8. *Z galerji samowładców kahalnych w Krakowie: Dyktatura Febusa Abrahamowicza*. (Ustęp z II tomu Historji Żydów w Krakowie i na Kazimierzu). Iwo-Blätter, Wilno 1935, rocznik VIII, zeszyt 2 i odbitka stron 16.
9. W *Polskim Słowniku Biograficznym* PAU umieścić w bież. roku następujące biografje: PSB T. I. Aron syn Majera z Brześcia (Aron Padwa), Aron Zelig syn Mojżesza z Żółkwi, kabalista XVII w., Abraham Judeus Bohaemus, Abraham Mirszowicz, nadw. faktor Zygmunta Augusta, Askenazy Cwi Mirsz 1660—1718 (Chacham Cwi), Arje Lejb ben Samuel Cwi Hirsz (1640—1718), Baum Samuel, sekretarz kahału krakowskiego, Berman Lehman, bankier nadw. Augusta II, Baruch Jawan, faktor nadw. Siedlnickich, Brühla a potem Augusta III, Bloch Józef Dr. poseł do parlamentu austrj. apologeta żydostwa.
10. W *Naszym Przeglądzie* (Warszawa) ogłaszał każdego tygodnia recenzje z dzieł judaistycznych lub ogólnohistorycznych, oraz szkice historyczne, z których najważniejsze są: Zygmuntowicz Zygmunt: *Józef Piłsudski we Lwowie* (5, VIII 1934), Sluszc Nachum: *Marrani w Portugalji* (hebr.), Tel. Awiw 1932 (19, VIII 34), Ptaśnik Jan: *Miasta i mieszczaństwo w dawnej Polsce*, Kraków 1934 (9 IX 34), Fahn Rubin: *Geschichte fun der jüd Nationalautonomie in der maariw ukrainischer Republik* (Hist. autonomji żyd. w zachodniej Ukrainie) Lwów 1933, (23, IX 34), Encyklopedia Judaica tom X, Berlin 1934 (7, X 34), Bader Gerszon: *Medina w chachameha* (Uczeni żydowscy z Galicji) Tom I, New York 1934 (21, X 34), „50 lat sjonizmu“. Księga pamiątk. org. sjonistycznej w Tarnowie, 1934 (7, X 34), *Germania Judaica*, Breslau 1934 (23, XII 34), Kohler Franz: *Juden und Judentum in deutschen Briefen aus drei Jahrhunderten*. Wien 1935 (24, II 35), *Dzieje żydowskie*

w starożytności, bibliografja zbiorowa dzieł Rosena, Steina, Weitzmana, Hafnera i Ladiera (14, IV 35), Barycz: *Hist. Uniwersytetu Jagiellońskiego w epoce humanizmu*. Kraków 1935 (12, V 35), Friedman Filip: *Dzieje Żydów w Łodzi do r. 1863*. Łódź 1935 2, VI 35), Elbogen: *Die Juden in Deutschland*, Berlin 1935 (9, VI 35), *Czterysta lat drukarstwa hebrajskiego w Polsce*. (14, X 34), Rabin Ber Mejszela 1798—1870, (13 I, 20 I, 27 I, 3 II 35), Dr. M. Jastrów 1829—1903 (10 II, 17 II 35), *U trumny budowniczego Polski. Garść refleksyj i wspomnień o Marszałku Józefie Piłsudskim*. (19, V 1935). Nekrologi: Dr. Zygmunt Bychowski (15, IX 34), Dr. Samuel W. Gutman, Dr. Bernard Wachstein (3, III 35).

- J. Chałasiński: 1. *Polityczna działalność J. Deweya w okresie kryzysu*, Kw. Pedagog. październik 1934, s. 22.
 2. *Wśród robotników polskich w Ameryce*, Wiedza i Życie. 1934, 8—9 s. 16.
 3. *Demokratyczna filozofja społeczeństwa w Stanach Zjednoczonych* A. P. Kultura i Wychowanie, r. II, 1935, 2/3, s. 21.
 4. *Tendencje antydemokratyczne w Stanach Zjednoczonych* A. P. Kultura i Wychowanie, R. II, 1935, 2/3, s. 21.
 5. *Tło socjologiczne pracy oświatowej*. Instytut oświaty dorosłych, W-wa 1935, stronic 132.
 6. *Antagonizm polsko-niemiecki w osadzie fabrycznej „Kopalnia“ na Górnym Śląsku*, Warszawa, Dom Książki Polskiej 1935, stronic 138 (odbitka z Przeglądu Socjologicznego, t. III, z. 1/2, 1935).
 7. *Psychologiczne i socjologiczne teorie W. McDougalla*, Chowania 1935, z. 4 i 5.
 8. *Oświata a problem przebudowy społecznej*, Praca Oświatowa, czerwiec 1935.
- A. Divéky: 1. *Polska i Węgry. Analogje i podobieństwa w rozwoju historycznym*. Tyg. Ilustr. 1934, Nr. 49, Artykuły w dziennikach węgierskich o stosunkach kulturalnych polsko-węgierskich.
- H. Elzenberg: 1. *Les idées de valeur et d'obligation*. Sprawozdania z posiedzeń Tow. Nauk. Warsz. Wydział II, Rok. 1934, zes. 1—6.
 2. *W sprawie estetyzmu w literaturze*. Marchoń rok I, Nr. 3, kw. 1935.

- J. Gołąbek:** 1. *Bractwo św. Cyryla i Metodego w Kijowie*. Odbitka z czasopisma *Nasza Przyszłość* 1933—1935.
- A. Obrębska-Jabłońska:** 1. *Próba etymologii niektórych polskich przysłówków gwarowych*. *Slavia Occidentalis* XII. Poznań 1933—1934.
2. *Języki*. Encyklop. Świat i życie, t. II, zes. 9. Warszawa 1934.
3. *Widzę pana starosty*. *Język Polski* XX, 1. Kraków 1935.
- H. Koneczna:** 1. *O niektórych ankietach słownikowych*. Poradnik Językowy r. 1935, N. IV.
2. *Wolfgang von Kempelen jako fonetyk*. Szkoła specjalna, t. XI, N. 2, 3 i 4, 1934/35.
- B. Kieszkowski:** 1. *Platonizm Renesansowy*. Biblioteka Przeglądu Filozoficznego pod redakcją Władysława Tatarkiewicza, tom I. Warszawa 1935. Str. XVI — 130.
2. *Filippo Buonaccorsi detto Celimnaco e le correnti filosofiche del Rinascimento*. Giornale critico della filosofia italiana diretto da Giovanni Gentile, t. XVI, (1934), str. 281—294.
3. *Nauka i Państwo w Utopji Campanelli*. Nauka Polska, t. XX, (1935). Str. 13—26.
4. *Studi sul Platonismo del Rinascimento in Italia*. Pubblicazioni della Scuola di Filosofia della R. Università di Roma 1936, t. IX, str. VIII+170.
5. Art. *Pico della Mirandola* oraz *Polonia*. *Ordinamento scolastico* w Enciclopedia Italiana di Scienze Lettere ed Arti. t. XXVII.
- J. Manteuffel:** 1. *Papyri Varsovienses*, wyd. Wyd. Hum. U. W. 1, Warszawa 1935, str. XII+69, z tablicami.
2. *Papyrusy i ostraka Warszawskie*, w *Sprawozd. Pol. Ak. Um.*, t. XL (1935) N. 2, str. 21—24.
3. *Les papyrus et les ostraca de Varsovie*, Bulletin de l'Academie des Lettres et des Sciences, 1935.
- T. Manteuffel:** 1. *Wykaz akt*. Warszawa 1935, str. 40.
2. *O polski podręcznik historii średniowiecznej*, *Przeegl. Hist.* XXXII, str. 381—388.
3. Recenzja: J. Calmette — *Le monde féodal* oraz *L'élaboration du monde moderne*. *Kwartalnik historyczny* XLIX.
- H. Paszkiewicz:** 1. *Z życia politycznego Mazowsza w XIII w.* Warszawa 1935.

- B. Pawłowski:** 1. *Historja wojny polsko-austriackiej w r. 1809*, Warszawa 1935, Główna Księgarnia Wojskowa, str. XVIII + 551.
2. *Źródła do dziejów wojny polsko-rosyjskiej, 1830—31*. Warszawa 1935, Wojsk. Biuro Histor. T. IV. str. 380 + 7 tablic.
3. *Ideologja powstania listopadowego*, Pion 1934, N. 48.
4. *Prince Joseph Poniatowski*. Pologne Litteraire, Juin 1935.
Szereg artykułów biograficznych w Polskim Słowniku Biograficznym i w Encyklopedji Wojskowej.
- W. Strzelecki:** 1. *De Naeviano Belli Punici carmine quaestiones selectae*. Sprawozdanie z czynności i posiedzeń Pol. Ak. Um. T. XXXIX, 10 (1934), str. 3 mm. (streszczenie w jęz. polskim).
2. *De Naeviano Belli Punici carmine quaestiones selectae*: Bulletin Intern. de l'Acad. Polon. d. sc. et d. Lettres, 1934, str. 195—197. (streszczenie w języku angielskim).
3. *De Horatio rei metricae Prudentianae auctore*. Comment. Horat. Kraków 1935, str. 36—49.
- W. Sterling:** 1. *Semjologja odruchów kontralateralnych*, Czasop. lek.
2. *Les reflex alternatifs et paradoxaux*. Revue Neurologique.
3. *Hygiena psychiczna a pedagogika lecznicza*. Szkoła specjalna.
4. *Na marginesie I konferencji Psychologów Szkolnych*.
5. *Opieka lekarska i wychowawcza nad dzieckiem umysłowo upośledzonym*. Wyd. Pol. Kom. Op. nad dzieckiem.
7. *Zaburzenia psychiczne w guzach mózgu*. Rocznik Psychjatryczny.
- B. Suchodolski:** 1. *Kultura i osobowość. Wypisy z dzieł myślicieli polskich XIX i XX wieku*. Nasza Księgarnia 1935, str. 660.
2. *Kultura współczesna a wychowanie młodzieży*. Książnica - Atlas 1935, str. 60.
- D. Szejnberg:** 1. *Indeterminizm — Świat i życie*. Tom II, zes. 8, Lwów — Warszawa, 1934, str. 6.
2. Recenzja z książki Russella B. *Poglądy i widoki nauki współczesnej*. Przeł. J. Krassowski: Warszawa, Droga, t. XIII, z 10, Warszawa 1934, str. 2.

3. Recenzja z książki Washburna C. *Przystosowanie szkoły do dziecka*. Przeł. J. Prechner. Warszawa, 1934, Ruch Pedagog. t. XXIV, z. 3, Warsz. 1934 str. 2.
4. Recenzja z książki Hessena S. i Hansa M. *Pedagogika i szkolnictwo w Rosji Sowieckiej*. Przeł. A. Zie-leńczyk. Warsz. b. d. Ruch Pedagog. t. XXIV z. 6, Warszawa 1935, str. 2.

M. Treter:

1. *Wincenty Drabik jako scenograf i człowiek teatru*, z 16 rotogr. Sztuki Piękne, X, str. 1 i n. To samo w osobnej nadbitce, Kraków — Warszawa, 1934, str. 8 i 16 rotogr.
2. *Głosy prasy sowieckiej o wystawie sztuki polskiej w Moskwie*. Sztuki Piękne, X, str. 34 i n.
3. *Prasa łotewska o wystawie sztuki polskiej w Rydze*. Sztuki P., X, str. 73 i n.
4. *Prawda o sekcji polskiej na Międzyn. Wyst. Sztuki Religijnej w Rzymie*. Sztuki P., X, str. 368 i n.
5. *O sztuce St. Wyspiańskiego — w 27 rocznicę zgonu*. Sztuki P., X, str. 410 i n.
6. *Odkłamanie Sztuki. Uwagi na temat XIX Biennale w Wenecji. Przepaść między społeczeństwem a sztuką i zasadniczy zwrot w opinii. Stanowisko krytyki włoskiej. Organizacja XIX Biennale. Ekspozyty muzealne polskie a obce. Pawilon Polski i sukces naszych artystów. Opinie prasy. Głosy malkontentów a wystawy „Tosspo“*. Sztuki P., X, str. 441 i in. To samo w osobnej odbitce, Kraków — Warszawa, MCMXXXV, Tow. Szerzenia Sztuki P. wśród Obcych, str. 441—474 i 16 rotogr.
7. *Głosy prasy estońskiej o sztuce polskiej z powodu wystawy w Tallinie*. Sztuki P., X, str. 481 i in.
8. *Polnische Kunst. I Malerei und Bildhauerkunst; II Graphik; III Alte Volksholzschnitte (Polnische Kunst, Ausstellung veranstaltet von der Poln. Regierung in Gemeinschaft mit der Preussischen Akademie der Künste zu Berlin)*. Berlin 1935, str. 110 i 24 repr., wyd. pierwsze i drugie. To samo w t. zw. wydaniach tytułowych: München 1935, Neue Pinakothek; Frankfurt a. M. 1935, Städtisches Kunstinstitut; Dresden 1935, Sächsischer Kunstverein i Düsseldorf-Köln a. Rh. 1935; Königsberg Pr. 1935.

9. *Wł. Jarocki. Współczesne Malarstwo Polskie*, Warszawa — Kraków 1935, pl. 28. — To samo w wyd. francuskim: *La Peinture Polonaise Moderne* i niemieckim: *Moderne Polnische Malerei*.
- A. Turyn: 1. *Zur Pindarüberlieferung*. *Philologus* 90, 1935, 115 — 119.
2. *Zur Geschichte der griechischen Abstrakta in den europäischen Sprachen*. *Actes du IVE Congrès International des Etudes Byzantines*, Sofia 1935, p. 151 — 160.
- W. Wąsik: 1. *Sebastian Petrycy z Pilzna i epoka. Ze studjów nad dziejami filozofji w Polsce i recepcją Arystotelesa*. *Zesz. III*, Wydawn. Kasy im. Mianowskiego. 1935. str. 461—686.
2. *L'aristotélisme populaire comme fragment de la Renaissance*. *Extrait. Revue d'histoire de la philosophie et d'histoire générale de la civilisation*, str. 33 — 66. *Nouvelle série. Fasc. 9. Publication trimestrielle*. 15 Janvier 1935. *Libraire Universitaire*. Paris. J. Gamber, Editeur.
- M. Walicki: 1. *Późno-gotycka plastyka w Kościanie*. *Biuletyn historii sztuki* N. 1/II.
2. Recenzje pracy A. Goldschmidta: *Die Bronsetüren in Nowogorod und Gnesen*. *Tamże*, Nr. 2/III.
3. *Nieznana płaskorzeźba z Szydłowca*. *Tamże*, Nr. 4/III.
4. *Polska sztuka gotycka*. Katalog wystawy w IPS.
5. *Pierwotory graficzne sztuki polskiej w XV i XVI w.* *Spraw. Tow. Nauk. Warsz. za r. 1934*.
6. *Dzieje sztuki polskiej* (wspólnie z dr. St. Starzyńskim). Warszawa, M. Arct.
7. *Historja sztuki w Programie szkolnym*. *Pamiętnik i zjazdu Hist. szt. w Krakowie, 1934*.
8. *Muzeum*. Artykuł w encyklopedji *Świat i życie*.
9. *ABC gotyckie*. *Plastyka* Nr. 1.
10. *Humanitarny epilog sztuki gotyckiej*. *Pion* 1935.
11. *Z badań nad problemem narodowości i rozwoju indywidualizmu w polskim malarstwie gotyckim*. *Życie Sztuki* I.
- B. Zaborski: 1. *Osiedla wiejskie Pomorza* — *Pamiętnik Instytutu Bałtyckiego* t. XXIII. Toruń 1935, 32 str. 12 fig.

2. *Położenie, granice i obszar Polski, Opis Polski oraz Miasta*, w obrębie rozdziału: „Warunki geograficzne”: w „Almanachu Polski”. Warszawa, 1935 — str. 12—20 i 22—28.
3. *Ludność* — str. XX i XXI, oraz *Życie gospodarcze i miasta* w rozdziale: „Zarys historyczny i geograficzny” w „Przewodniku po Polsce” T. I. Polska półn.-wschodnia. — Warszawa, 1935, Zw. Pol. Tow. Turystycznych.
4. *Atlas gospodarczo-komunikacyjny Zachodniego Pomorza*. (Recenzja) Komunikat Instytutu Bałtyckiego w Toruniu. Ser. III. Nr. 32, str. 1 — 10.

Z. Zmigryder-

- K o n o p k a:
1. *Nero*. Filomata, r. 1935, Nr. 67, str. 249-264.
  2. *Dyktatura i 'Cezaryzm* — Pam. VI Zjazdu hist. Polskich. Lwów, 1925, str. 1-14 (odbitka).
- Nadto szereg artykułów, dotyczących dziejów wojskowości rzymskiej w Encyklopedji Wojskowej; m. inn. artykuł pod hasłem „Legjon”.

W y j a z d y w c e l a c h n a u k o w y c h:

Z pośród profesorów:

- J. St. Bystroń — wyjeżdżał w kwietniu 1935 do Paryża na kilkutygodniowe studia socjologiczne.
- O. Halecki — pracował w marcu, kwietniu i maju, w archiwach i bibliotekach francuskich, szwajcarskich i włoskich, najdłużej w Rzymie i Wenecji, gromadząc materiały do dziejów Europy Wschodniej na schyłku XIV wieku.
- M. Handelsman — wyjeżdżał do Paryża dla poszukiwań w archiwum Min. Spr. Zagr. i Biblj. Narodowej, do Turynu — archiwum państwowe, Rzymu — bibl. Risorgimento, Brukseli — Archiwum Król. Belgijskiego i arch. wojny, Londynu — British Museum i państw. archiwa, Krakowa — archiwum Czartoryskich.
- A. Krokiewicz — odbył podróż do Rzymu i Neapolu w związku ze studjami nad filologią Plotyna.
- K. Michałowski — od 29.IX. do 8.X.34. prowadził w Kopenhadze Seminarjum archeologii klas. U. W. w Glyptotece Ny-Carlsberg, w czasie od 1.XII.34 do końca kwietnia 1935 r. przebywał na badaniach archeologicznych w Egipcie, Palestynie i Syrii, w charakterze członka zagranicznego Francuskiego Instytutu Archeologicznego w Kairze.
- W. Tatarkiewicz — w maju 1935, do Prus Wschodnich z odczytami o Kwidzynie (po niemiecku) i Sztumie (po polsku).
- J. Ujejski w czasie od 15 kwietnia 1935 do 15 maja 1935 przebywał w Londynie i Paryżu studując w tamtejszych bibliotekach.

T. Wałek - Czernecki — wyjeżdżał do Szwecji, Francji, Anglii, Włoch i Egiptu dla pracy nad demografią i historią gospodarczą świata starożytnego a ponadto celem zbadania możliwości wykopalisk polskich w Egipcie.

Z pośród docentów:

- B. Kieszkowski — wyjeżdżał do Rzymu dla wykończenia pracy naukowej oraz do Anglii dla pracy w British Museum.
- J. Manteuffel — w kwietniu — maju 1935 wyjeżdżał do Berlina, Florencji i Rzymu w zw. z IV Kongresem Papyrologów.
- H. Paszkiewicz — wyjeżdżał na Litwę Kowieńską dla zebrania literatury historycznej litewskiej dotyczącej Witolda.
- H. Pohoska — do Bazylei i Lille, w kwietniu 1935 do Paryża.
- S. Przeworski — w maju i czerwcu do Szwecji i Danii dla studjów w muzeach Sztokholmu, Uppsali, Göteborga, Lundu, Malmö i Kopenhagi.
- M. Treter — wyjeżdżał jako komisarz wystaw sztuki polskiej do Hamburga, Berlina, Monachjum, Brukseli, Frankfurtu nad Menem i Drezna.
- Doc. A. Turyn — we wrześniu 1934 wyjeżdżał do Sofji i do Grecji (Ateń, Sunion, Sparta, Saloniki, Kreta).

W zjazdach naukowych zagranicznych i krajowych brał udział:

Profesorowie:

- S. Arnold — w VI Zjeździe Historyków Polskich w Wilnie (referat jak wyżej).
- S. Baley — w VI Międzynarodowym Kongresie Wychowania Moralnego w Krakowie, we wrześniu 1934, oraz w I Pol. Konfer. Psychologów pracujących na polu wychowania jako przewodn. z referatem p. t. *Stan obecny psychologii wychowawczej w Polsce i zadanie na najbliższą przyszłość.*
- J. St. Bystroń — brał udział w obchodzie stulecia „Kalewali” w Helsingforsie, w lutym 1935, jako reprezentant Rządu, Akademii i Uniwersytetu Warszawskiego.
- W. Doroszewski — w grudniu 1934 brał udział w posiedzeniu Societé de Linguistique de Paris z referatem p. t. *Le problem des isoglosses.*
- O. Halecki — w marcu 1935 na konferencji historyków angielskich i polskich w Cambridge, jako delegat Pol. Tow. Hist. z referatem *O stosunkach polsko-angielskich w średniowieczu*, w kwietniu 1935 na konferencji przedstawicieli międzynar. stow. akademickich w Genewie, jako przewodn.
- M. Handelsman — w konferencji historyków polsko-angielskich, Cambridge, w marcu 1935, z referatem p. t. *Stosunki polsko-angielskie w czasie*

- wielkiej wojny*; w 100-letnim jubileuszu Commission Royale d'histoire w listopadzie 1934 w Brukseli, jako przedstawiciel P. A. U., T. N. W. i P. T. H.
- J. Krzyżanowski — w II Międzynarodowym Kongresie slawistów w Warszawie, we wrześniu 1934, z referatem: *O pokrewieństwach epoki ludowej rosyjskiej i serbskiej*, oraz w Zjeździe Polonistów, w czerwcu 1935, z referatami: *Literatura i folklor* i *Powieść polska doby stanisławowskiej*.
- Z. Lempicki — brał udział w zjeździe im. Krasickiego we Lwowie z referatem p. t. *Problemy oświecenia*.
- B. Nawroczyński — w VI Międzynarodowym Kongresie wychowania moral. w Krakowie, we wrześniu 1934, z referatem: *Die Wirklichkeits- und Wertfaktoren der moralischen Erziehung*, jako reprezentant Wydziału Human. U. W.
- S. Schayer — w V zjeździe Orientalistów Polskich w Warszawie, w czerwcu 1935, z referatem *Nagardżuny hymn do absolutu jako dokument filozofji czystej myśli*.
- R. Smal-Stocki — w II Międzynarodowym zjeździe slawistów w Warszawie, we wrześniu 1934, z referatem *Znaczenie przymiotników ukraińskich*.
- A. Śmieszek — w zjeździe Pol. Tow. Językozn. w Warszawie, czerwcu 1935, z referatem: *Grecka i łacińska nazwa kości słoniowej*, oraz w V zjeździe Orientalistów Polskich, w czerwcu 1935, w Warszawie, z referatem: *Jedno z egipskich wyobrażeń o państwie umarłych i jego przypuszczalny związek z odnośniami wyobrażeniami dwóch innych narodów sąsiednich*.
- S. Szober — w zjeździe międzynarodowym slawistów w Warszawie i Krakowie.
- W. Tatarkiewicz — w VIII zjeździe międzynarodowym filozoficznym w Pradze, we wrześniu 1934, jako przedstawiciel Tow. Nauk. Warsz., i Warsz. Tow. Filoz.
- W. Witwicki — w XV zjeździe psychiatrów polskich w Płocku i Gostyninie, w czerwcu 1935.
- T. Zieliński — w II zjeździe Asocjacji im. Wilhelma Budeusza (Association Guillaume Budé) w Nicei, w kwietniu 1935, z referatem w sekcji filozoficznej p. t. *L'envoûtement de la sorcière chez Horace*. Reprezentował Uniw. Warsz., Pol. Tow. Filol., Tow. Umiejędznarod. łaciny, oraz sekcję warszawską Asocjacji im. W. Budeusza.
- A. Zajączkowski — w V zjeździe Orientalistów Polskich w Warszawie, w czerwcu 1935, z referatem: *Nowe materiały do leksykografji kipczacko-tureckiej*.

D o c e n c i :

- J. Gołąbek — w międzynarodowym zjeździe slawistów w Warszawie, we wrześniu 1934 z referatem: *Pan Tadeusz w przekładach słowiańskich*.

- H. Koneczna — w zjeździe Pol. Tow. Językozn. w czerwcu 1935, w Warszawie, z referatem *Zasada kompensacji w artykulacji głosek polskich*; w II międzynarod. zjeździe slawistów w Warszawie, we wrześniu 1934, z referatem *O wzdluzeniu zastępczem w językach słowiańskich* oraz w II-gim Pol. Zjeździe Naucz. szk. specj., w październiku 1934, w Warszawie, z ref. *Wolfgang von Kempelen jako fonetyk*.
- B. Kieszkowski — brał udział w kongresie World Federation of Education Associations w Oxfordzie, jako delegat T. N. S. W.
- C. Leśniewski — w kongresie wychowania moralnego w Krakowie, we wrześniu 1934.
- J. Manteuffel — w IV Międzynarodowym kongresie Papyrologów we Florencji, w kwietniu 1935, jako przedstawiciel Wydz. Human. U. W. z ref. p. t. *Die neue Warschauer Ostrakasammlung*.
- J. Pajewski — w zjeździe Orientalistów Polskich w Warszawie, w czerwcu 1935, z ref. *Turecka polityka dwóch ostatnich Jagiellonów*.
- B. Pawłowski — w zjeździe redakcji słownika biograficznego i jego Rady, w Krakowie, w marcu 1935, jako jeden z delegatów Pol. Tow. Histor.
- W. Sterling — w zjeździe pedagogiki specjalnej z referatem Higjena wychowania w Polsce, oraz w zjeździe psychologów pracujących na polu wychowania, z referatem: *Psychologja a pedagogika lecznicza*.
- H. Pohoska — w zjeździe Międzynarodowej Konfer. w sprawie naucz. historii, w Bazylei w czerwcu 1935, z ref. p. t. *De viro honeste et bono cive* o celu nauczania historii w Polsce. Reprezentowała Zw. Naucz. Pol. i Zrąb; we wrześniu 1934, w kongresie wychowania moralnego w Krakowie.
- B. Suchodolski — w kongresie wychowania moralnego w Krakowie, we wrześniu 1934.
- Z. Szymdtowa — w międzynarodowym Zjeździe Slawistów z ref. *Rola Platona w twórczości Mickiewicza*.
- A. Turyn — we wrześniu 1934 reprezentował Wydział Humanistyczny na IV Międzynarodowym Kongresie Bizantynistów w Sofji z referatem p. t. *Zur Geschichte der griechischen Abstrakta in den europäischen Sprachen*.
- M. Walicki — brał udział w zjeździe organizacyjnym Historyków Sztuki w Krakowie w październiku 1934 z referatem p. t. *Historja sztuki w Programie Szkolnym*.
- Dr. B. Zaborski — brał udział w czasie 31.X. — 2.XI.34 w IV zjeździe Pomorzoznawczym w Krakowie, z referatem p. t. *Osiedla wiejskie Pomorza*.
- Wykłady i odczyty w uniwersytetach polskich i innych instytucjach w kraju:
- Profesorowie:
- Wł. Antoniewicz — wykladał w W. Wszecnicy Pol. w Warszawie.
- O. Halecki — wykladał w Szkole nauk Politycznych w Warszawie, oraz 10

odczytów na temat *La France au temps de la guerre de Cent Ans et ses relations avec la Pologne* w Instytucie Francuskim w Warszawie.

- K. Michałowski — w trymestrze jesiennym i wiosennym wykładał w Uniwersytecie Katolickim w Lublinie.
- W. Tatarkiewicz — prowadził w trymestrze zimowym 1934/35 wykłady w Instytucie Francuskim p. t. *L'histoire de la philosophie en France*, oraz wygłosił odczyt w Instytucie Kultury Italskiej p. t. *Cztery wieki architektury włoskiej w Polsce*.
- A. Tretiak — wygłosił odczyt w Kole Anglistów w Poznaniu p. t. *John Galsworthy: Saga o Forsyte'ach*.
- T. Zieliński — w listopadzie 1934, wygłosił w Uniw. Stefana Batorego w Wilnie odczyt p. t. *Owidjusz w ramach augustowskich Rzymu*, a w czerwcu 1935 w Un. Jagiellońskim w Krakowie — p. t. *Lozańskie wykłady Adama Mickiewicza o literaturze rzymskiej*.

Docenci:

- J. Chałasiński — wykładał w Uniw. w Poznaniu.
- N. Gąsiorowska-Grabowska — w Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie i Łodzi.

Wykłady i odczyty w uniwersytetach i innych instytucjach zagranicznych:

Profesorowie:

- W. Doroszewski — w listopadzie i grudniu 1934 wyjeżdżał do Brukseli na cykl wykładów w tamtejszym Uniwersytecie p. t. *Grammaire comparée des langues slaves. Structure et histoire de ces langues*.
- O. Halecki — w listopadzie 1934 wygłosił na zaproszenie tamt. Tow. polsko-franc. wykład p. t. *La Pologne entre l'Allemagne et la Russie*; w marcu 1935 wygłosił wykłady: w Cambridge — p. t. *Three centuries of Polish history* (3 wykł.), w Uniwersytecie w Dublinie na zaproszenie National University od Ireland — p. t. *Poland's historical mission in Eastern Europe*, w Rouen na zaproszenie Société normande de Géographie — p. t. *La Pologne entre l'Allemagne et la Russie*, oraz 2 wykłady p. t. *Die Slaven und das Abendland*, dn. 21 i 22.VII.34 na uniwersyteckich kursach wakacyjnych w Salzburgu.
- M. Handelsman — wygłosił odczyt w Sorbonie p. t. *Odbicie ducha przedrewolucyjnego w Polsce ponapoleońskiej* (po franc.), w Uniwersytecie w Zurychu p. t. *Początki ruchu narodowego ukraińskiego w w. XIX. i wpływy polskie* (po niem.), w Polskiej Akademii w Rzymie: p. t. *Rzym, przygotowania r. 1848 i polityka polska* (po włosku).
- T. Kotarbiński — wykładał w Uniwersytetach rumuńskich: w Bukareszcie — 13.V.35, n. t. *Sur l'art de lutter*; w Jassach — 15.V. n. t. *Sur l'objet et*

3. Sprawozdanie Human.

la méthode de la logique formelle, 16.V. n. t. *Sur le calcul propositions*, 18.V. *Sur le calcul des termes*; w Czerniowcach, 21.V. — *Sur l'attitude reiste*.

- Z. Lempicki — wygłosił na Uniwersytecie w Kolonji wykład p. t. *Das Problem der öffentlichen Meinung*, na Uniwersytecie w Münster p. t. *Über die Psychologie der Nationen* i w Lessing Hochschule w Berlinie p. t. *Polen in der deutschen Literatur 1830 u. 1848*.
- W. Tatarkiewicz — w sierpniu 1935 wygłosił 4 wykłady z zakresu filozofji i historii architektury polskiej w Akademji Brazylijskiej w Rio de Janeiro oraz 2 wykłady w uniwersytecie w San Paulo w Brazylii.
- T. Zieliński — w listopadzie 1934 w Uniw. w Uppsali: odczyt w jęz. niemieckim: *Die Wiedergewinnung der vorlornen griechischen Tragödien*; 12.XI.34 powtórzenie tego odczytu w Uniwersytecie w Sztokholmie.

D o c e n c i :

- H. Elzenberg — w styczniu 1935 wygłosił w Brukseli, na zaproszenie Institut des Hautes Etudes de Belgique, dwa odczyty na temat: *L'idée d'obligation*.
- B. Kieszkowski — w czasie od 8.XII. — 6.I.1935 wyjeżdżał do Włoch, gdzie wygłosił trzy odczyty propagandowe p. t. *L'ordinamento scolastico in Polonia* w Istituto Superiore di Magistreo w Turynie, w Uniwersytecie w Neapolu, oraz w Salerno. Streszczenie odczytu ukazało się w dwutygodniku „Il Mondo Latino”. Neapol 15.I.1935.
- H. Paszkiewicz — wygłosił w Kownie wykład p. t. *Stan nauki historycznej w Polsce w chwili obecnej*.
- S. Przeworski — wygłosił w czerwcu 1935, odczyt p. t. *Der Grottenfund von Ordu in Statens Historiska Museum*, w Statens Historiska Museum w Sztokholmie.
- M. Treter — wygłosił w Berlinie odczyt p. t. *Die moderne polnische Malerei*, w Lessing — Hochschule (Deutsch - Polonisches Institut). Oraz szereg odczytów o sztuce polskiej w Hamburgu, Monachjum, Frankfurtie n. M.

W y k ł a d y p r o f e s o r ó w i n n y c h U n i w e r s y t e t ó w :

Zaproszeni przez Radę Wydziału Humanistycznego uczeni wygłosili w Uniwersytecie Warszawskim następujące wykłady:

- Dr. Franciszek Balodis, prof. Uniw. w Rydze — wykład p. t. *Resultate der archäologischen Forschungen in Lettland* (z przeżroczami) — 26.XI. 1934.
- Dr Dan Badareu, prof. Uniw. w Jassach — wykład p. t. *La logique des concepts (sur certaines propriétés des concepts)* — 27. XI. 1934.

- Guido Calogero, prof. Uniw. we Florencji — wykład p. t. *Wesen und Schicksal der Philosophie nach dem heutigen italienischen Denken* — 16. X. 1934.
- Dr Bedrich Hrozny, prof. Uniw. w Pradze — 2 wykłady p. t. *Über heitische Sprachen und Völker* — 27. II. 1935, i *Durch Kleinasien auf den Spuren der hetitischen Hieroglyphen* — 28. II. 1935.
- Paul Jamot, Generalny Konserwator Louvre'u, Członek Inst. Francuskiego — wykład p. t. *Esprit français et l'art français* (z przeźrocami) — 8. III. 1935.
- Poul Tuxen, prof. Uniw. w Kopenhadze — wykład p. t. *Ein Problem der Ethik in indischer Auffassung* — 13. III. 1935.

H a b i l i t a c j e:

- Dr Birkenmajer Józef — podanie złożone 9. IV. 35, głosowanie nad kwalifik. osobistemi — 28. V. Dalsze stadja w toku.
- Dr Chałasiński Józef — podanie o przeniesienie habilitacji z Poznania do Warszawy złożone 25. II. 35, głosowanie nad kwalifikacjami osobistemi — 26. III. 35, uchwała Rady Wydziałowej udzielająca prawa wykładania na Wydz. humanist. Un. Warsz. — 7. V. 35, przyjęcie jej do wiadomości przez Ministerstwo W. R. i O. P. — 31.V.35.
- Dr Chomiński Olgierd — podanie złożone i głosowanie nad kwalifikacjami osobistemi odbyte w ub. roku akad. Dalsze stadja w toku.
- Dr Natalja Gąsiorowska Grabowska — wszystkie stadja odbyte w ub. roku akad. Zatwierdzenie habilitacji przez Min. W.R. i O.P. — 26. IX. 1934.
- Dr Antonina Jabłońska — podanie o przeniesienie habilitacji z Uniw. Jagiellońskiego do Warszawskiego złożone 25. II. 35, głosowanie nad kwalifikacjami osobistemi — 26. III. 35, uchwała Rady Wydziałowej udzielająca prawa wykładania na Wydz. Human. U. W. — 28.V. 1935. Przyjęcie jej do wiadomości przez Min. W. R. i O. P. — 30. VIII. 35.
- Dr Witold Jabłoński — podanie złożone 25. II. 35, głosowanie nad kwalifikacjami osobistemi — 26. III. 35, głosowanie nad kwalifikacjami naukowemi — 28. V., kolokwjum habilitacyjne — 11. VI, wykład habilitacyjny — 25. VI. Zatwierdzenie habilitacji przez Min. W. R. i O. P. — 31. VIII. 35.
- Dr Koneczna Halina — wszystkie stadja odbyte w ub. roku akad. Zatwierdzenie habilitacji przez Min. W. R. i O. P. — 17. IX. 1934,
- Dr Kieszkowski Bogdan — wszystkie stadja odbyte w ub. r. akad. Zatwierdzenie habilitacji przez Min. W. R. i O. P. — 29. III. 1935.
- Dr Bronisława Keuprulian — podanie o przeniesienie habilitacji z Uniw. Jagiellońskiego do Warszawskiego złożone — 16. II. 35, głosowanie nad kwalifikacjami osobistemi — 28. V. 35. Dalsze stadja w toku.

- Dr Moszczeńska Wanda — wszystkie stadja odbyte w ub. r. akad. Zatwierdzenie habilitacji przez Min. W. R. i O. P. — 26. III. 1935.
- Dr Pawłowski Bronisław — wszystkie stadja odbyte w ub. r. akad. Zatwierdzenie habilitacji przez Min. W. R. i O. P. — 26. III. 1935.
- Dr Pulikowski Juljan — podanie złożone 16. III. 35, głosowanie nad kwalifikacjami osobistymi — 7. V. 35, nad naukowymi — 28. V, kolokwjum habilitacyjne — 4. VI, wykład habilitacyjny i uchwała udzielająca veniam legendi z zakresu muzykologii — 25. VI. Zatwierdzenie habilitacji przez Min. W. R. i O. P. — 26. VII. 1935.
- Dr Rudolf Ranoszek — podanie złożone i głosowanie nad kwalifikacjami osobistymi odbyte w r. akad. ubiegłym. Głosowanie nad kwalifikacjami naukowymi — 15. I. 1935. Kolokwjum habilitacyjne — 26. II. 35, wykład habilitacyjny i uchwała udzielające veniam legendi, z zakresu hetytologii, asyrjologii i historii starożytnego Wschodu — 15. III. 1935. Zatwierdzenie habilitacji przez Min. W. R. i O. P. — 31. VIII. 1935.
- Dr Zofja Szmydtowa — wszystkie stadja odbyte w ub. latach akad. Zatwierdzenie habilitacji przez Min. W. R. i O. P. — 26. IX. 1934.
- Dr Bogdan Suchodolski — wszystkie stadja odbyte w ub. roku akad. Zatwierdzenie habilitacji przez Min. W. R. i O. P. — 26. IX. 1934.
- Dr Władysław Strzelecki — wszystkie stadja odbyte w ub. r. akad. Zatwierdzenie habilitacji przez Min. W. R. i O. P. — 26. IX. 1934.
- Dr Juljusz Starzyński — podanie złożone 7. XI. 34, głosowanie nad kwalifikacjami osobistymi — 11. XII. 24, nad naukowymi — 15. I. 35, kolokwjum habilitacyjne — 29. I. 35, wykład habilitacyjny i uchwała udzielająca veniam legendi z zakresu historii sztuki nowożytnej — 12. II. 35. Zatwierdzenie habilitacji przez Min. W. R. i O. P. — 4.V.1935.

Stypendja:

Ze stypendjów państwowych w *pełnej wysokości korzystało 13 osób*: 10 osób w ramach kredytów przyznanych Wydziałowi i 3 osoby z rezerwy stypendjalnej przyznanej dodatkowo; *ze stypendjów 50% korzystały 84 osoby*: 72 osoby w ramach kredytów przyznanych wydziałowi i 12 osób z rezerwy stypendjalnej przydzielonej dodatkowo przez Ministerstwo. *Razem osób 97.*

Stypendyści:

Aleksandrowicz Eugenjusz, Antuszewski Aleksander, Bachman Brunon, Berg Zygryd, Bielak Bronisław, Bonik Marja, Ber Wiktor, Borzęcka Donata, Cotadze Marja, Chróścicka Halina, Cacko-Niewojska Irena, Chmielewska Sabina, Czapiga Natalja, Czarniecki Leszek, Derwisz Marja, Duda-Dziewierz Krystyna, Filipowicz Eugenja, Frankenstein Jerzy, Gogłuska Stanisław, Górska Anna, Guzowski Leon, Gajak Mieczysław, Gerlecka Re-

gina, Głombiowski Karol, Grodzicka Marja, Guttakowska Zofja, Halberstadt Bina, Hermanowski Walerjan, Herzweig Klara, Hurwic Sara, Jakubowski Jan, Kaczmarek Franciszek, Kagan Dora, Kamieniecka Wanda, Kasprzykowski Edward, Klimczewski Wincenty, Kondracka Aleksandra, Komar Stanisław, Kowalewski Konstanty, Kowalska Jadwiga, Krukowski Antoni, Kupiec Edward, Kuźmińska Izabella, Kunst Arnold, Lachowicz Franciszek, Lejewski Czesław, Lipska Alina, Litwinowicz Wiktor, Luerówna Marja, Lipner Roman, Łopuszański Jerzy, Łukaszewicz Witold, Martin Karol, Maciuszko Jerzy, Magierska Barbara, Majewska Stanisława, Makowski Henryk, Maniak Marjanna, Mikołajczyk Władysława, Milewski Marjan, Niewiedzka Zofja, Orłowski Stefan, Osmański Szczepan, Pietras Jan, Rapaport Isak, Rasak Jan, Rawicki Kazimierz, Regamey Konstanty, Rossol Gustaw, Ruciński Teofil, Rudziński Zygmunt, Skwarczyński Zdzisław, Stawin Michał, Słepowrońska Łucja, Światłowska Stefanja, Słabosz Marjan, Sommerfeld Wanda, Stepura Halina, Stokowski Stefan, Szczepankowska Karolina, Szulc Tadeusz, Szulimowicz Józef, Seńkiw Jan, Taborska Janina, Tomson Halina, Tyduś Józef, Tabaczyński Fryderyk, Wojciechowska Marja, Zabirsztejn Emilja, Zagożdżon Marjan, Załuska Marja, Zaydler Zygmunt, Zimówna Marjanna, Żebrowski Jerzy, Żytomirski Eugenjusz, Zyczko Janusz.

Z pożyczek państwowych zwrotnych korzystało 260 osób na ogólną sumę zł. 18.000. (16.800 zł. wydzielonych przez Radę Wydziałową z kredytów stypendjalnych i 1.200 zł. przyznanych dodatkowo przez Ministerstwo).

Stypendja samorządowe i z zapisów osób prywatnych pobierały następujące osoby: Baculewski Jan — styp. zarządu m. st. Warszawy, Domańska Izabela — styp. zarządu m. Łodzi, Grodzicka Halina — styp. zarządu m. Łodzi, Jankowski Zdzisław — styp. im. I. Wessla, Kowalska Weronika — styp. zarządu m. Łodzi, Łodyński Zenon — styp. Wydziału Powiatowego w Łasku, Łowkis Paweł — styp. Tow. Kredytowego Ziemińskiego w Warszawie, Michalecka Zofja — styp. zarządu m. Łodzi, Nawrocki Zbigniew — styp. im. ks. Lubomirskiej, Oleszczak Zofja — styp. zarządu m. Łodzi, Ochalski Antoni — styp. im. I. Wessla, Podczaska Marja — styp. Tow. Kredytowego Ziemińskiego w Warszawie, Rogoziński Julian — styp. im. Pytowskich i Kasy im. Mianowskiego, Sak Dymitr — styp. im. Podbielskiego, Smoliński Mieczysław — styp. im. Wojewody Sołtana, Solman Wanda — styp. im. Zembrzuskich, Sowiński Kazimierz — styp. zarządu m. Łodzi, Staniszevska Natalja — styp. zarządu m. Łodzi, Szulewicz Anna — styp. im. Blocha i Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Turobovska Halina — styp. im. Blocha i im. Malinowskiego, Wojciechowski Mieczysław — styp. im. Skarbków, Wróblewska Jadwiga — styp. Tow. Kredytowego Ziemińskiego w Warszawie, Zakrzewski Eugenjusz — styp. im. Popielawskiego.

Ogółem ze stypendjów wyżej wymienionych korzystały 23 osoby.

Ze stypendjów zagranicznych korzystali: dr Gblewicz Eugenjusz — ze stypendjum rządu francuskiego, Miszewski Jan —

ze stypendjum rządu czechosłowackiego, dr Widerszal Ludwik — ze stypendjum rządu bułgarskiego, mag. Zaniewicki Zbigniew — ze stypendjum rządu francuskiego. Ze stypendjum Ministerstwa W. R. i O. P. na studia w Polsce korzystał mag. Olaf Rytter, lektor języka norweskiego.

S u b w e n c j e   n a   c e l e   n a u k o w e ;

- Prof. O. Halecki — otrzymał 1.500 zł. z Funduszu Kultury Narodowej na studia zagranicą.
- Prof. T. Kotarbiński — otrzymał z Min. WR i OP. 500 zł. na podróż naukową do Rumunji dla wygłoszenia cyklu wykładów w tamtejszych uniwersytetach.
- Prof. K. Michałowski — otrzymał z Ministerstwa WR i OP zł. 2.500 na badania w Egipcie.
- Prof. J. Ujejski — otrzymał z Min. WR i OP. 750 zł. na podróż do Anglii i Francji.
- Prof. T. Wałek-Czernecki — otrzymał z Min. WR i OP. 2.500 zł. na badania w Egipcie.
- Prof. T. Zieliński — otrzymał z Min. Spr. Zagran. 900 zł. na podróż do Szwecji i 1.200 zł na podróż do Nicei na Zjazd Asocjacji im. Wilhelma Budeusza.
- Doc. M. Bałaban — otrzymał 2.000 zł, z Min. WR i OP. na wydanie pracy: *Bibliografia historii żydów w Polsce z lata 1900 — 1930.*
- Doc. J. Gołąbek — otrzymał z Funduszu Kultury Narodowej zasiłek w wysokości 1000 zł. na wyjazd w celach naukowych do Niemiec.
- Doc. H. Elzenberg — otrzymał z Min. WR i OP. 250 zł. jako częściowe pokrycie kosztów podróży do Brukseli.
- Doc. B. Kieszkowski — otrzymał z Funduszu Kultury Narodowej zasiłek 500 zł. na wyjazd do Oxfordu, i 850 lirów od Ambasady Rzeczypospolitej przy Kwirynale, jako zwrot kosztów pobytu w Italji.
- Doc. J. Manteuffel — otrzymał z Min. WR i OP. 500 zł. na udział w Kongresie Papyrologów we Florencji.
- Doc. T. Manteuffel — otrzymał z Fund. Kultury Narodowej na zakup prac z dziedziny średniowiecza powszechnego i na wykończenie mapy — 600 zł. Nabyte książki złożono w charakterze depozytu w Instytucie Historycznym U. W.
- Doc. H. Paszkiewicz — otrzymał zasiłek z Fund. Kultury Narodowej na II-gi tom pracy *Jagiellonowie a Moskwa* w wysokości 2.000 zł.
- Doc. A. Turyn — uzyskał z Ministerstwa WR i OP zasiłek 600 zł. na wyjazd do Bułgarji.
- Doc. M. Walicki — uzyskał z Funduszu Kultury Nar. 1.000 zł. na badania z zakresu polskiej sztuki średniowiecznej.
- Ministerstwo W. R. i O. P. przyznało z a s i ł k i 18 osobom na sumę zł. 5.610.

Z funduszu rektorskiego otrzymało zasiłki i pożyczki 120 osób na sumę zł. 7.001.

Z ofiarowanej przez prof. Kotarbińskiego kwoty 500 zł. korzystało 5 osób.

Z ofiarowanej przez prof. Przychockiego kwoty 60 zł. korzystała 1 osoba.

Z ofiarowanej bezimiennie kwoty 150 zł. korzystała 1 osoba.

Ze świadczeń Bratniej Pom. Pol. Mł. Akad. korzystało 6 osób na sumę 566 zł.

Ze świadczeń Bratniej Pom. S. U. W. korzystało 46 osób na sumę 5.208 zł.

Ze świadczeń Stow. Samopom. Stud. Żydów korzystało 13 osób na sumę 1.164 zł.

Ze świadczeń Warszawskiego Tow. Dobroczynności korzystało 8 osób na sumę 390 zł.

Z ulg w opłatach akademickich korzystało 713 osób.

Koła Naukowe Wydziału otrzymały 3.950 zł. na cele naukowe.

Statystyka uczniów:

Ogólna liczba studentów i wolnych słuchaczy w roku sprawozdawczym wynosiła 2.928. W tem mężczyzn 916, kobiet 2.012. W czem wolnych słuchaczy 22, mężczyzn 15, kobiet 7.

Examinacje doktorskie:

Z historii starożytnej jako przedm. głównego 1, jako pobocznego 1; z historii powszechnej jako przedm. głównego 1; z historii gospodarczo-społecznej jako przedmiotu głównego 1, jako pobocznego 1; z historii Polski jako przedmiotu pobocznego 1; z filologii klasycznej jako przedmiotu głównego 1, jako pobocznego 1.

Sto pięć doktorski — osiągnęły 4 osoby, a mianowicie: Gordziejew Włodzimierz — praca p. t. *Ludi scaenici et circenses quid in antiquorum rebuspublicis valuerint.*

Piątkowski Henryk — praca p. t. *Ideologia społeczna Cyprjana Norwida.* Ks. Sokołowski Franciszek — praca p. t. *Kult Dionyzosa w Delfach.*

Wilder Jan Antoni — praca p. t. *Traktat handlowy polsko-pruski w r. 1775.*

Doktoratów w toku 4.

CZĘŚĆ TRZECIA.

ZAKŁADY I SEMINARJA.

I.

SEMINARJUM FILOZOFICZNE.

I. Personel:

Kierownicy: Prof. dr. Tadeusz Kotarbiński i prof. dr. Władysław Tatarkiewicz.

Asystenci: Doc. Dr. Kieszkowski — st. asyst. przy oddziale prof. Tatarkiewicza, Doc. dr. Szejnberg — asyst. wolontariusz przy oddziale prof. Kotarbińskiego.

II. Organizacja Zakładu:

Wielkość Zakładu: 2 pokoje i przedpokój.

Liczba osób, korzystających z Zakładu: około 10 czytelników dziennie.

Godziny otwarcia Zakładu: codziennie od 10 do 13, oraz w poniedziałki, wtorki i piątki od 16 do 18.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

1. Prof. Kotarbiński prowadził:

a) Konwersatorium, na którym w gronie zaproszonych doktorów, magistrów i starszych studentów roztrząsano zagadnienia wybrane, związane ze specjalnymi pracami uczestników. Liczba uczestników 17, liczba posiedzeń 23.

b) Seminarjum, na którym rozważano kolejno treść różnych dzieł, mających charakter t. zw. „wstępów filozofji”. Liczba uczestników 22, liczba posiedzeń 25.

c) Proseminarjum, poświęcone lekturze opracowanych przez B. Suchodolskiego wypisów p. t. *Ideale kultury a prądy społeczne*. Liczba uczestników 84, liczba posiedzeń 24.

W pracy wszystkich powyższych kolegów kładło się specjalny nacisk na wyrobienie jasnej i wyraźnej świadomości znaczeń używanych terminów.

2. Prof. W. Tatarkiewicz prowadził dwa seminarja:

a) Estetyczne. Zespół słuchaczy, przeważnie starszych i dobrze przygotowanych, pozwolił w szeregu referatów i dyskusyj omówić trudniejsze i bardziej złożone zagadnienia estetyczne (w szczególności: przeciwstawienie sądów estetycznych a artystycznych — kontemplacja w przeżyciach estetycznych — formalizm najnowszej sztuki). Ilość zebrań: 21. Ilość uczestników: 28.

b) Seminarjum z historii filozofji. Wszystkie referaty i dyskusje stanowiły jeden cykl, mianowicie dotyczyły prehistorji pozytywizmu filozoficznego od Okkamistów do Condorcet'a i Kołłątaja. Ilość zebrań: 23. Ilość uczestników: 20.

3. Proseminaryjne ćwiczenia z filozofji prowadziła doc. Dina Szejnbarg.

Ilość uczestników: 28.

Ilość odbytych posiedzeń: 23.

Materiał przerabiany: Wybrane zagadnienia z zakresu teorii poznania i metodologii nauk.

IV. Sprawozdanie finansowe:

W roku sprawozdawczym Seminarjum otrzymało:

- 1) Na wydatki administracyjne (III gr.) 80,— zł.
2. Na urządzenia i potrzeby naukowe 1.026,— „

Ogółem: 1.106,— zł.

V. Sprawozdanie biblioteczne:

Biblioteka liczy (stan dn. 15. VI. 1935) — 1.766 dzieł.

W okresie sprawozdawczym inwentarz biblioteki zwiększył się o 68 pozycyj.

II.

ZAKŁAD PSYCHOLOGICZNY.

I. Personel:

Kierownik: Prof. dr. Władysław Witwicki.

Asyst. nieetatowa: Dr. Estera Markinówna.

Służba zakładowa: robotnik dzienny.

II. Organizacja Zakładu:

Wielkość Zakładu: 4 pokoje.

Liczba osób, korzystających z Zakładu:

członków Zakładu	37
hospitantów	20
doktorów i magistrów	32
osób nienależących do Zakładu	33

---

razem: 122

Godziny otwarcia Zakładu: codzień w g. 9—20.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

Członkowie niższego kursu przerabiają serję z 30 zadań.

Pod przewodnictwem Kierownika Zakładu odbywały się następujące posiedzenia:

1. Posiedzenia 2-godzinne, obowiązujące wszystkich członków Zakładu, raz w tyg., poświęcone wygłaszeniu referatów i dyskusji nad nimi. Liczba uczestników 53.

2. Posiedz. 2-godzinne raz w tyg., poświęcone analizie dokumentów psychologicznych. Liczba uczestników 35.

3. Konwersatorja 2-godzinne raz na 2 tyg. dla doktorów i magistrów. Liczba uczestników 26.

Asystentka Zakładu dr. Markinówna, prowadziła repetytorjum z psychologii (2 godz. tygodniowo). Liczba uczestników 142.

IV. Wykaz prac drukowanych:

Asystentka Zakładu, dr. Markinówna, wydrukowała w roku sprawozdawczym:

1. *Psychologja indywidualna Alfreda Adlera i jej znaczenie dla psychologii wojskowej*. Polska Zbrojna, Nr. Nr. 314, 315, 316, Warszawa 1934.

2. *Psychologja indywidualna Adlera i jej znaczenie pedagogiczne*. Warszawa, 1935, Nasza Księgarnia.

3. Sprawozdanie z „Zeitschrift für angewandte Psychologie“ w Polskiem Archiwum Psychologii, t. 7, 1934-35.

V. Sprawozdanie finansowe:

W roku sprawozdawczym wydano 3.250 zł.

VI. Sprawozdanie inwentarzowe:

W okresie sprawozdawczym majątek Zakładu
zwiększył się o i stanowi w dn. 15. VI. 35:

meble i sprzęty	2	67
aparaty i pom. nauk.	20	152
narzędzia	0	20

VII. Sprawozdanie biblioteczne:

Przybyło numerów — 149.

Liczba numerów w dn. 15. VI. 35. — 2.352.

III.

ZAKŁAD PSYCHOLOGJI WYCHOWAWCZEJ.

I. Personal:

Kierownik: Prof. dr. Stefan Baley.

Asystenci: Dr. Marja Żebrowska, starsza asystentka honorowa, mg. Joanna Kunicka, młodsza asystentka kontraktowa.

Służba zakładowa: woźny Jan Dykczyński.

II. Organizacja Zakładu:

Wielkość Zakładu: Zakład mieści się w 4 pokojach, z tego jeden oddzielony od korytarza tylko kotarą, a dwa inne bardzo małe. Ponadto Zakład posiada wspólną z Seminarjum Pedagogiki salkę wykładową i czytelnię.

Liczba osób, korzystających z Zakładu:

W roku sprawozdawczym korzystało z Zakładu 306 osób. W tem: 97 studentów specjalizujących się w psychologii wych., 9 studentów specjalizujących się w pedagogice ogólnej, 200 słuchaczy rocznego kursu dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich.

Godziny otwarcia Zakładu:

Codziennie od godz. 8 do 15 i od 17 do 20 lub 22 — w związku z odbywającymi się 4—5 razy tygodniowo zebraniem naukowymi.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

Wykłady tegoroczne zostały poświęcone zasadniczym zagadnieniom psychologii wychowawczej (3 godz. t. przez 3 trym.).

W Zakładzie odbywają się ćwiczenia dla trzech kategorii słuchaczy:

a) Słuchaczy sekcji pedagogicznej Wydziału Hum., specjalizujących się w psychologii wychowawczej. Słuchacze ci odbywają dwuletnie ćwiczenia i są co najmniej przez rok członkami seminarjum z psych. wychowawczej.

b) Słuchaczy sekcji pedag. Wydz. Hum., specjalizujących się w pedagogice og. — Studentów tej kategorii obowiązuje 1 rok ćwiczeń z psych. wych.

c) Uczestników rocznego kursu dla kandydatów na nauczycieli szk. średnich.

Na I rok ćwiczeń dla specjalizujących się w psychologii wych. („ćwiczenia wstępne”), przyjęto w roku sprawozdawczym 31 osób, wybranych na zasadzie colloquium wstępnego z pośród 90 kandydatów. Ćwiczenia miały na celu zapoznanie słuchaczy

ze stosowaniem testów psychologicznych i obejmowały ćwiczenia ogólne, wspólne dla całej grupy (2 g. tyg.), na których omawiano poszczególne zagadnienia teoretyczne i wyniki pracy, oraz po 2 g. tyg. ćwiczeń praktycznych, grupkami po 2 osoby. Do każdego tematu słuchacze przygotowywali się przez przerobienie wskazanych rozdziałów z dzieł psychologicznych i o wynikach każdego ćwiczenia zdawali piśmiennie sprawę. Na początku II trymestru odbyło się colloquium z zarysu psychologii ogólnej. Ogółem odbyto 21 posiedzeń ogólnych i przerobiono 19 zadań praktycznych.

Członkowie ćwiczeń wstępnych obowiązani byli do uczenia się języka angielskiego, znajomość początków którego będzie warunkiem przyjęcia na ćwiczenia wyższe w roku następnym. W końcu roku członkowie ćwiczeń składają colloquium z materiału przerabianego na ćwiczeniach i całorocznych wykładów. Warunkiem przyjęcia na ćwiczenia II roku („ćwiczenia wyższe”) było złożenie colloquium z ćwiczeń wstępnych oraz co najmniej 2 egzaminów magisterskich. Ćwiczenia obejmowały, podobnie jak w I roku, 2 g. tyg. ćwiczeń ogólnych i 2½ godziny tyg. ćwiczeń praktycznych, grupkami po 3 osoby. Sposób przygotowania się do ćwiczeń i składania sprawozdań nie różnił się od przyjętego na ćwiczeniach wstępnych. Każdy z uczestników obowiązany był ponadto do wygłoszenia jednego referatu lub złożenia pracy proseminaryjnej. Na początku III trymestru odbyło się colloquium z psychologii wychowawczej (na zasadzie wskazanego podręcznika). Tematem ćwiczeń było zapoznanie się z metodą laboratoryjną, metodą ankietową, arkuszami obserwacyjnymi, stosowanymi w szkołach, oraz teoretyczne omówienie takich zagadnień jak psychologia klasy szkolnej, psychologia nauczyciela i inne. Liczba uczestników ćwiczeń — 24. Odbyto 20 posiedzeń ogólnych i przerobiono 18 zadań praktycznych.

Seminarjum z psychologii wychowawczej liczyło w roku bież. 38 członków. Warunkiem przyjęcia było złożenie colloquium z ćwiczeń wyższych i co najmniej 3 egzaminów magisterskich, oraz znajomość języka niemieckiego lub angielskiego. Każdy z członków seminarjum obowiązany był do jednoczesnego odbywania praktyki w obranej przez siebie instytucji psychologicznej lub szkole, pod kierunkiem fachowego psychologa, oraz

do złożenia pracy seminaryjnej. Posiedzenia seminarjum (2 g. tyg.), poświęcone były w pierwszych dwu trymestrach zagadnieniu światopoglądu młodzieży, oraz zagadnieniu psychologii klasy szkolnej. III-ci trymestr poświęcono odczytywaniu prac seminaryjnych. Tematy prac były dość różnorodne, ze względu na dużą rozpiętość zainteresowań członków seminarjum. (Szereg prac poświęconych wiekowi przedszkolnemu, psychologii zeznań, reakcjom społecznym dziecka, wyobraźni przestrzennej i t .d.). Większość prac opierała się na samodzielnie zebranych materiale doświadczalnym.

Członkowie seminarjum odbywający praktykę w pokrewnych instytucjach łączeni byli w grupy, liczące od kilku do kilkunastu członków, t. zw. „ośrodki”. Każdy taki ośrodek odbywał co 2 tygodnie własne zebrania, poświęcone teoretycznemu pogłębieniu zagadnień, związanych z praktyczną działalnością jego członków. W roku sprawozdawczym istniały następujące ośrodki: 1) ośr. praktykantów przy psychologach szkolnych, 2) ośr. hospitantów szkół specjalnych, 3) ośr. badań nad dziećmi w wieku przedszkolnym, 4) ośr. praktykantów poradni pedologicznych, 5) ośr. praktykantów poradni zawodowych, 6) ośrodek badań nad zwierzętami.

Ogółem odbyto 21 posiedzeń.

Słuchacze pedagogiki, którzy specjalizują się w pedagogice ogólnej, brali udział w ćwiczeniach ogólnych ćwiczeń wstępnych w I połowie roku, a ćwiczeń wyższych w II. Obowiązywały ich 2 colloquia: z zarysu psychologii ogólnej, w połowie roku ak. i z materiału przerobionego na ćwiczeniach w końcu roku. Słuchacze rocznego kursu dla kandydatów na nauczycieli podzieleni byli na 6 grup, z których 2 (liczące razem 73 członków) prowadził prof. Baley, cztery zaś pozostałe dr. M. Żebrowska (patrz niżej). Na ćwiczeniach, odbywających się dla każdej grupy co 2 tygodnie, zapoznano słuchaczy z zasadami stosowania testów psychologicznych i pedagogicznych, arkuszami obserwacyjnymi, oraz najczęściej używanymi przyrządami do badań psychologicznych. Uczestnicy ćwiczeń obowiązani byli do złożenia colloquium z zarysu psychologii ogólnej.

Ćwiczenia z psychologii wychowawczej dla 4 grup kandydatów na nauczycieli prowadziła Dr. Marja Żebrowska.

Ilość uczestników: 130.

Ilość odbytych posiedzeń: po 10 posiedzeń w każdej grupie (4 grupy).

Materiał przerabiany: Zagadnienie badań testami psychologicznymi i pedagogicznymi w szkole. Sprawa arkuszy obserwacyjnych. Najważniejsze metody badań psycholog. z pomocą przyrządów. Uczestnicy ćwiczeń obowiązani byli złożyć colloquium z psychologii ogólnej.

IV. Wykaz prac drukowanych asystentów i członków zakładu:

Dr. M. Żebrowska: *Ci co odeszli* (O. Lipmann, O. Decroly), Polskie Arch. Psychologii, tom VII, zes. 2, Warszawa 1935.

J. Kunicka: *Wpływ środowiska społecznego na stosunek dzieci do kradzieży* (częściowe streszczenie pr. mag. rozbiornej w Zakładzie), Archiwum Kryminologiczne, t. II, zes. 1-2. Warszawa 1935.

J. Jasnorzewska i J. Kunicka: *Próba badania poczuc moralnych dzieci przestępczych „testem kur“*. Polskie Archiwum Psychologii, t. VII, zes. 1 i 3.

J. Szabuniewiczowa (członek seminarjum): *Słownik charakterologiczny dziecka 7-mio i 8-mio letniego* (streszczenie pracy sem.). Polskie Arch. Psych., t. VII z. 1. Warszawa 1934.

V. Sprawozdanie finansowe:

Jak w sprawozdaniu z wydatkowania planu finansowo-gospodarczego.

IV.

SEMINARJUM PEDAGOGIKI I ORGANIZACJI
SZKOLNICTWA.

I. P e r s o n e l :

Kierownik: Prof. dr. Bogdan Nawroczyński.

Asystent młodszy: Odon Credo.

Służba zakładowa: woźny Jan Dykczyński, woźna Franciszka Parkotowa.

II. O r g a n i z a c j a Z a k ł a d u :

Z Seminarjum korzystają dwie kategorie osób:

1) studenci odbywający studia, prowadzące do uzyskania stopnia magistra lub doktora filozofji w zakresie pedagogiki,

2) magistry wydziałów: Humanistycznego i Matematyczno-Przyrodniczego, odbywający jednoroczny kurs pedagogiczny, będący przygotowaniem do państwowego egzaminu na dyplom nauczyciela szkół średnich.

Pierwsza kategoria podzielona była na dwie grupy: początkujących (Proseminarjum pedagogiczne) i zaawansowanych (Seminarjum pedagogiczne). Druga kategoria odbywała ćwiczenia pedagogiczne w dwu równoległych grupach, z których jedną prowadził prof. dr. B. Nawroczyński, drugą — doc. dr. B. Suchołowski.

Członków Proseminarjum było	— 38
„ Seminarjum było	— 27
na ćwiczenia pedagogiczne dla kandydatów na nauczycieli uczęszczało osób	— 204

Razem osób: 269

Godziny otwarcia Zakładu: od 9-tej do 21-ej.

III. S p r a w o z d a n i e z d z i a ł a l n o ś c i p e d a g o g i c z n e j :

Na Proseminarjum w trym. jes. i zim. czytano i rozważano S. Hessena *Podstawy Pedagogiki*. W trym. wios. czytano i omawiano referaty uczestników.

Na Seminarjum głównym tematem w trym. jes. i zim. była książka A. Messera p. t.: *Philosophische Grundlegung der Pädagogik*. F. Hirt, Wrocław, 1924. W trym. wios. czytano i omawiano prace członków Seminarjum.

Na Ćwiczeniach pedagogicznych omawiano praktyczne i teoretyczne zagadnienia wychowawcze na tle lektury *Podstaw Pedagogiki* S. Hessena, oraz czytano i dyskutowano referaty uczestników.

Wydano kart wstępu do czytelnicy zakładowej	113
Wypożyczono książek do czytania na miejscu	2,600
" " " " do domu	27

Razem: 2,627

IV. Wykaz prac drukowanych członków Seminarjum:

1. J. Zylberberg: *Szkolnictwo powszechne w Austrii pod rządami socjal-demokratów*, Warszawa 1935, Nasza Księgarnia, str. 132.
2. Z. Denelówna: *Twórczość pedagogiczna J. Wł. Dawida*. Biblioteczka Nauk Pedagogicznych, nakł. Naukowego Towarzystwa Pedagogicznego.

V. Sprawozdanie finansowe:

Z budżetu w sumie 2640 zł. wydano:

na dodatkowe prace asystentów	1100 zł.
na potrzeby administracyjne	150 „
na książki i czasopisma	1300 „

Razem: 2550 zł.

Zakupiono do dn. 12 czerwca 1935 r. tomów książek 262, czasopism otrzymano 20.

1) Dr. Hanna Pohoska prowadziła ćwiczenia z historii wychowania.

Ilość uczestników: I grupa = 75 członków, II grupa = 73 członków, III grupa = 8 członków.

Ilość odbytych posiedzeń: 20 — I gr. + 21 II grupa + 15 — III grupa.

Materiał przerabiany: I grupa (historycy) prace z zakresu ustroju szkolnictwa polskiego od połowy XVIII wieku do współczesności; — II grupa: prace charakteryzujące myśl pedagogiczną od końca XVII wieku do współczesności; III grupa: prace z dziejów szkolnictwa m. st. Warszawy.

2) Dr. Bohdan Suchodolski prowadził ćwiczenia z pedagogiki.

Ilość uczestników: 102.

Ilość odbytych posiedzeń: 23.

Materiał przerabiany: S. H e s s e n: *Podstawy pedagogiki*.

3) Dr. M. K a c p r z a k prowadził ćwiczenia z higieny szkolnej.

Ilość uczestników: 230.

Ilość odbytych posiedzeń: dwa razy tygodniowo.

Materiał przerabiany (jak w latach ubiegłych): otoczenie szkoły, budynek szkolny, ławki, choroby zakaźne, odżywianie. Zwiedzano również budynki szkolne, ośrodki zdrowia, Państwową Szkołę Higieny.

V.

INSTYTUT HISTORYCZNY.

I. P e r s o n e l:

Kierownik administracyjny: prof. dr. M. Handelsman.

St. asystent: doc. C. Leśniewski od 1. III. 1935 w VII st. służbowym.

II. O r g a n i z a c j a I n s t y t u t u:

Instytut Historyczny składa się z następujących Seminarjów: 1) historii powszechnej; 2) historii starożytnej; 3) historii Polski wieków średnich wraz z naukami pomocniczymi;

4) historii Polski nowożytnej; 5) historii Europy Wschodniej; 6) historii Ukrainy; 7) historii gospodarczo - społecznej i geografii historycznej.

Seminarja, wymienione pod p. 1, 2, 3, 6 — mieściły się w lokalu Instytutu; Seminarja, wymienione pod p. 4, 5 i 7 — w obrębie gmachów uniwersyteckich.

Lokal, w którym się mieści Instytut Historyczny, składa się z 6 pokoi, z czego jeden, przerobiony z części przedpokoju, służy także Kołu Historyków S. U. W.

F r e k w e n c j a :

	Ilość czyt.	Ilość dn.	Przec.
Czerwiec 1934 . . .	1247	22	58
Lipiec	102	19	5
Sierpień	42	16	3
Wrzesień	204	26	8
Październik	1207	27	44
Listopad	891	25	45
Grudzień	1615	18	89
Styczeń 1935	955	14	66
Luty	1318	23	57
Marzec	1060	23	44
Kwiecień	375	14	25
Maj	1040	23	45
Czerwiec do dn. 9.VI .	475	8	59

III. Sprawozdanie biblioteczne:

Liczby poniższe obejmują wszystkie Zakłady, wchodzące w skład Instytutu Historycznego za okres od 15. VI. 1934 do 15. VI. 1935.

Stan w dn. 15.IV. 1934 — l. inw. 7327. Stan w dn. 15. VI. 1935 — l. inw. 8489; przybyło 1162 tomów.

A. SEMINARJUM HISTORJI STAROŻYTNEJ.

I. P e r s o n e l :

Kierownik prof. dr. Tadeusz Wałek-Czernecki.

Asystent nieetatowy doc. dr. Z. Zmigryder-Konopka.

II. O r g a n i z a c j a Z a k ł a d u :

Wielkość Zakładu: jak w poprzednim sprawozdaniu.

Godziny otwarcia Zakładu — idem.

Liczba osób korzystających z Zakładu:

III. S p r a w o z d a n i e z d z i a ł a l n o ś c i p e d a g o g i c z n e j :

W zastępstwie przebywającego na wykopaliskach w Egipcie Kierownika Zakładu pracami Seminarjum kierował docent Zmigryder-Konopka.

Tematem obrad seminaryjnych było roztrząsanie zagadnienia istoty *imperjum* rzymskiego. W związku z tem rozpatrzono szereg teoryj naukowych oraz interpretowano źródła zagadnienia, jak opinie historyków i prawników starożytnych oraz szereg inskrypcyj; w zakres prac członków Seminarjum weszły również zagadnienia organizacji wojska rzymskiego, jak np. struktura obozu, falanga i manipuły, oraz inne tego rodzaju kwestje.

Ilość uczestników 15 osób.

Ilość posiedzeń 19.

IV. W y k a z p r a c d r u k o w a n y c h c z ł o n k ó w s e m i n a r j u m .

C. Rotbart — *Przyczynek do opisu obozu rzymskiego przez Polibiusza*. Przegląd Historyczno-Wojskowy r. 1935 (str. 1—8, odbitka).

V. Sprawozdanie finansowe:

Seminarjum Hist. Starożytnej otrzymało w r. 1934—35 sumę zł. 1500, w tem zł. 1480 na książki i czasopisma oraz zł. 20. na materiały pisarskie i drobne wydatki.

VI. Sprawozdanie biblioteczne:

W okresie sprawozdawczym przybyło do biblioteki Seminarjum 88 dzieł w 32 tomach. W dalszym ciągu biblioteka Sem. prenumeruje czasopisma wymienione w poprz. sprawozdaniu.

Prowadził proseminaryjne ćwiczenia z historii starożytnej doc. dr. Zdzisław Zmigryder-Konopka.

Ilość uczestników: 20 osób.

Ilość odbytych posiedzeń: 20.

Materiał przerabiany:

Interpretacja źródeł inskrypcyjnych i autykratycznych związanych z zagadnieniem powstania własności indywidualnej w starożytnym Rzymie, a następnie — dotyczących zagadnienia najdawniejszych umów międzynarodowych i prywatnych na terenie Italji antycznej.

B. SEMINARJUM DZIEJÓW ŚREDNIOWIECZNYCH POLSKI WRAZ Z NAUKAMI POMOCNICZEMI HISTORJI.

I. Personal:

Kierownik: prof. dr. Stanisław Kętrzyński.

P. o. asystenta: dr. Tadeusz Piotrowski.

II. Organizacja Zakładu:

Wielkość Zakładu: mieści się w lokalu Instytutu Hist. (pt.).

Liczba osób, korzystających z Zakładu: dwadzieścia.

Godziny otwarcia Zakładu: pt. Instytut Historyczny.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

1. Seminarjum dyplomatyczno - historyczne, ćwiczenia z zakresu badań nad dyktatem dokumentów wielkopolskich XIII. w.

2. Seminarjum historyczne, — ćwiczenia z zakresu tekstów odnoszących się do zasiedlania rodu Doliwitów na Kujawach w XIV. w.

Prac czytanych nie było.

IV. Wykaz prac drukowanych asystenta: Dr. Tadeusza Piotrowskiego:

1. *Dostojnicy województwa łęczyckiego za pierwszych Jagiellonów*, cz. I, *Hierarchja ziemska*, Przegląd Historyczny 1935 I.

2. *Uwagi do pracy L. Lasockiego Dostojnicy i urzędnicy ziemi dobrzyńskiej w XIV i XV w.* Miesięcznik Heraldyczny, 1935 Nr. 4.

3. *Wyjaśnienia w sprawie „Uwag do pracy Dostojnicy i urzędnicy ziemi dobrzyńskiej w XIV i XV w.”.* Miesięcznik Herald., 1935 Nr. 6.

4. *Średniowieczne zapiski heraldyczne łęczyckie, cz. I.* Miesięcznik Heraldyczny, 1936 Nr. 7.

Nadto szereg artykułów biograficznych w *Polskim Słowniku Biograficznym*. Zesz. 1 i 2.

VI. Sprawozdanie finansowe:

W ciągu roku sprawozdawczego wydano na książki do dnia 1 lipca — złotych 606,57.

Dr. Jadwiga Karwasińska prowadziła ćwiczenia z dyplomatyki.

Ilość uczestników: 4.

Ilość odbytych posiedzeń: 16.

Materiał przerabiany: Dokumenty ks. Kazimierza Kujawskiego (1231—1268): pismo, dyktat, kancelarja. Jako materiał pomocniczy podstawowy służyły fotografie tych dokumentów, sprowadzone z Polskiej Akademji Umiejętności.

C. SEMINARJUM HISTORJI POLSKI NOWOŻYTNEJ.

I. P e r s o n e l:

Kierownik: prof. dr. W. Tokarz.

Asyst. nieetatowy: mgr. Eugenja Brańska.

II. O r g a n i z a c j a   Z a k ł a d u:

Wielkość Zakładu: Zakład zajmuje dwa pokoje, z których jeden jest wspólny z Seminarjum Historji Europy Wschodniej.

Liczba osób, korzystających z Zakładu: Z Zakładu mają prawo korzystać członkowie S. H. P. N. (na początku roku 82 osoby, w końcu — 68), oraz za zezwoleniem kierownika Zakładu członkowie innych seminarjów.

Godziny otwarcia Zakładu: Zakład i biblioteka są otwarte codzień od 9—20 godz., z wyjątkiem świąt i godzin, w których odbywają się ćwiczenia Sem. Hist. Polski Nowoż. i Sem. Hist. Europy Wschodn.

III. S p r a w o z d a n i e   z   d z i a ł a l n o ś c i   p e d a g o g i c z n e j:

1. Ćwiczenia grupy proseminaryjnej (czwartki, 18—20). Ćwiczenia tej grupy poświęcone były odczytywaniu referatów wstępnych, poświęconych analizie krytycznej źródeł, odnoszących się głównie do pierwszych lat panowania Stanisława Augusta.

Uczestników tych ćwiczeń na początku roku 39, w końcu — 26. Posiedzeń odbyto 20.

2. Ćwiczenia grupy seminaryjnej (piątki, 18—20), poświęcone były odczytywaniu i dyskusji prac magisterskich, oraz analizie źródeł.

Uczestników na początku roku 25, w końcu — 23 (jedna osoba przeniesiona została dn. 1. II. na grupę doktorancką). Posiedzeń odbyto 19.

3. Ćwiczenia grupy doktoranckiej (soboty, 18—20). Odczytywanie i dyskusja lepszych prac magisterskich, oraz prac doktorskich.

Uczestników na początku roku 18, w końcu — 19. Posiedzeń odbyto 15.

IV. Wykaz prac drukowanych członków seminarjum:

1. dr. H. Jabłoński: *Recenzja pracy p. prof. Tocharza „Warszawa w czasie insurekcji“ (17 i 18 kwiecień 1794).*

2. dr. H. Jabłoński: *Sąd kryminalny wojskowy 1794 r. Sprawozdanie z Posiedz. Warsz. Tow. Naukowego. (w druku).*

3. mgr. Z. Rutkowska: *Z przeszłości Częstochowy (powstanie listopadowe). Słowo Częstochowskie r. 1935.*

4. mgr. H. Laskowska: *Częstochowa w przededniu powstania styczniowego. Goniec Częstochowski r. 1934 (styczeń).*

5. mgr. M. Meloch: *Piękne tradycje ludu Warszawy (Warszawa w czasie Insurekcji, 1794 r.). Kurjer Poranny. 17. III. 1935 r.*

6. mgr. M. Meloch: *Strejk w Warszawie w r. 1824. Przegląd Historyczny.*

Współpracowali w wydawaniu Polskiego Słownika Biograficznego pp.: Chrościcka, Jankowska, Jabłoński H., Laskowska, Mann, Meloch, Moraczewski, Rutkowska, Reychman.

V. Sprawozdanie finansowe

Wpływy:

Z funduszu opłat semin. za rok 1933/34 111,93 zł.

Z funduszu opłat semin. za rok 1934/35 1.058,85 zł.

---

razem: 1.170,78 zł.

Wydatki:

książki . . . . . 919,65 zł.

oprawa książek . . . . . 209,75 „

naprawa mebli . . . . . 7,88 „

administracyjne . . . . . 33,50 „

---

razem: 1.170,78 zł.

VI. Sprawozdanie biblioteczne:

W roku sprawozdawczym przybyło do biblioteki Seminarjum Historji Polski Nowożytnej 135 dzieł, z czego kupionych było 118 dzieł, darów — 17.

Ogółem biblioteka liczy 1112 dzieł.

Ćwiczenia proseminarjum prowadził: doc. H e n r y k M o ś c i c k i.

Ilość uczestników: 44.

Ilość odbytych posiedzeń: 28.

Materiał przerabiany: Referaty ustne i pisemne z Historji Polski w okresie 1795—1831.

D. SEMINARJUM HISTORJI POWSZECHNEJ.

I. P e r s o n e l:

Kierownik: prof. dr. M. Handelsman.

Asystent nieetatowy: mgr. Stanisław Cieślak.

II. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej.

W roku bież. prof. Handelsman korzystał z urlopu naukowego. Prowadził dwa seminarja:

A) seminarjum dla doktorantów — odbyto posiedzeń 18, uczestników — osób 12, odczytano i przyjęto rozprawy doktorskie:

1. J. A. W i l d e r: Traktat handlowy polsko - pruski z r. 1775.

2. E. G i e r g i e l e w i c z: Podstawy teoretyczne prądów politycznych w Polsce w końcu XVIII stulecia.

Nadto prócz sprawozdań z prac, wymienionych w Sprawozdaniu za r. 1933/34, przedstawili sprawozdania: Dr. K. M o r a w s k i z pracy p. t. Italja w Niemczech — koniec XVIII początek XIX w.

Dr. M. Małowski: Kolonje Genueńskie na Krymie w drugiej połowie XV w.

W. Łukaszevicz: Stosunki polsko-francuskie polityczne i gospodarcze w dobie sejmu czteroletniego, oraz dr. L. Widderszal: Z poszukiwań archiwalnych w Bułgarii nad okresem 1856—1872.

B) Seminarjum, poświęcone dziejom karolińskim: odbyto posiedzeń 28, uczestników — 7. Kontynuując pracę, prowadzoną w roku ubiegłym, w roku bieżącym przerobiono przedewszystkiem źródła historjograficzne i legendy Karola Wielkiego, a więc: Mnicha z Sangallen, poeta Saxa, poemat Karolus Magnus et Leo Papa, przyczem zajmowano się zestawieniem poszczególnych źródeł historjograficznych, wyjaśnieniem wpływu Eneidy i Venancjusa Fortunatusa na poemat o Karolu Wielkim, przekształcaniem się postaci Karola Wielkiego poprzez wszystkie powyższe źródła, zestawianiem legendy w źródłach historjograficznych z postacią cesarza, zachowaną w pomnikach średniowiecznych i t. d. Przy sposobności interpretowano poszczególne terminy historjografji w związku z ustalaniem nazw plemiennych u Słowian zachodnich. Następnie zajęto się badaniem kapitularyjów i opracowano na podstawie kapitularyjów następujące tematy: kapitularya jako źródło historyczne (A. Szymanowski); Organizacja państwa Karola Wielkiego, na podstawie kapitularyjów (A. Gieysztor); Polityka gospodarcza Karola Wielkiego (I. Czarnecka); Wojsko i obrona granic państwa Karola Wielkiego (J. Frankenstein); Niższe warstwy społeczne według kapitularyjów (W. Muttermilch); Polityka oświatowa Karola Wielkiego (P. Kwaśniewski) i polityka misyjna imperjum Karola Wielkiego (A. Gieysztor). Przy omawianiu poszczególnych zagadnień poddano szczegółowemu zbadaniu sprawę genezy Capitulare de villis, krytycznie analizując poglądy Dopscha, jego przeciwników Halphena, Blocha i Czerepnina.

C) W roku bieżącym przyjęto następujące prace magisterskie:

1. W. Burdzinśka: Kazimierz Nestor Sapieha.
2. H. Orzechowska: Literatura polityczna w Królestwie Polskiem 1820—1830.

3. Z. P e r k o w s k a: Piotr Wielki i sprawa polska.

4. R. P i e t r z y k o w s k i: Ziemowit IV mazowiecki i sukcesja po Ludwiku węgierskim.

VIII. Sprawozdanie finansowe:

Przyznano na gr. III.	75,— zł.
Wydano na gr. III.	74,90 „

Saldo na r. 1935/6 . . . . . 0,10 zł.

Przyznano i wydano na gr. IV . . . . . 1.200,— zł.

Dr. T a d e u s z M a n t e u f f e l prowadził ćwiczenia ze średniowiecznej historii powszechnej.

Ilość uczestników: przyjęto na ćwiczenia osób 35.

Ilość odbytych posiedzeń: 21.

Materiał przerabiany: źródła aktowe do dziejów feudalizmu. Ci słuchacze, którzy zdali z wynikiem pomyślnym colloquia, mieli wyznaczone prace proseminaryjne.

E. SEMINARJUM HIST. EUROPY WSCHODN.

I. P e r s o n e l:

Kierownik: prof. dr. O. Halecki.

Asystentka tytułarna: dr. Wanda Maciejewska.

II. O r g a n i z a c j a Z a k ł a d u:

Wielkość Zakładu: gabinet profesora, sala ćwiczeń wspólna z Seminarjum Historji Polski Nowożytnej.

Liczba osób, korzystających z biblioteki i pracowni: ok. 250 osób, przyjętych do seminarjów prof. Haleckiego albo do proseminarjów doc. Paszkiewicza, Tomkiewicza i Pajewskiego.

Godziny otwarcia Zakładu, względnie biblioteki: od 9 do 20 w godzinach wolnych od ćwiczeń.

III. S p r a w o z d a n i e z d z i a ł a l n o ś c i p e d a g o g i c z n e j:

Seminarja prof. Haleckiego (dwugodzinne):

1. dla nowo przyjętych członków — 14 osób. Czytano i interpretowano: a) trym. jeś.: uchwały zjazdu radomskiego z

r. 1384, b) w trym. zim.: źródła do historii bitwy nad Świętą 1435 r., c) w trym wios.: rachunki dworu z czasów Zygmunta Augusta (wyd. Chmiela i Tomkowicza);

2. średniowieczne dla magistrantów — 33 osoby. Zajmowano się sprawą autentyczności poselstwa metropolity kijowskiego Mizaela do pap. Sykstusa IV w r. 1476, oraz porównaniem przywilejów dla ziemian wołyńskich z lat 1392 i 1432. Wysłuchano sprawozdań i fragmentów z 15 prac magisterskich, z których na wyróżnienie zasługują: Fabijanowska — Walka stronnictw na pocz. panowania Wład. Warneńczyka, Skwirowska — Rola Toporczyków w bezkrólewiu po Ludwiku W., Tubielewiczówna — Podole wschodnie w drugiej poł. XV w., Zimińska — Polityka Leliwitów w XIV w., Żurawski — Zawisza Czarny;

3. nowożytny dla magistrantów — 39 osób. Czytano i interpretowano wybrane dokumenty i listy z Monum. Pol. Vaticana t. V (nuncjatura Bolognettego), przyczem zostały wygłoszone referaty o źródłach do dziejów Polski w Archiwum Watykańskim. Wysłuchano sprawozdań i fragmentów z 21 prac magist., z których na wyróżnienie zasługują: Czyżkowski — Rokosz Jerzego Lubomirskiego, Gurjewówna — Jan Zamoyski w latach 1576-79, Mrozowska — Powstanie Głińskiego, Nowińska — Konstanty Wasyl Ostrogski do r. 1551, Orzechowska — Djabeł Stadnicki, Podgórska — Samuel Maciejowski, Siepiłkówna — Panowanie Henryka Walezego w Polsce, Tałat-Kiełpcz — Młode lata Jana Karola Chodkiewicza, Wieruszewska — Walka szlachty z możnowładztwem na Litwie 1544—1566, Wiktorowiczówna — Ruch egzekucyjny za Zygmunta Augusta;

4. dla doktorantów — 17 osób, w tem stypendyści zagraniczni: 1 Czech, 1 Francuz, 2 Rumunów. Wszyscy uczestnicy przedstawiali sprawozdania z postępu swych prac. Obszerniejsze wyjątki czytali pp. Grudzińska (Wilhelm z Modeny w służbie kurji rzymskiej), Kubiczek (Stosunki Francji z Jagiellonami 1500—1529) i Srebrowiczówna (W. Nowogród 1449—1471). Nadto p. Vasseur streścił rozprawę o królowej Jadwidze, opracowaną na uniw. paryskim, a p. Drozdowiczówna zreferowała książkę K. Chodynickiego: *Kościół prawosławny a Rzplita Polska*.

Doc. Dr. Henryk Paszkiewicz prowadził ćwiczenia z dziejów Litwy i Rusi (dwie grupy).

Ilość uczestników: 62 osoby (razem w dwóch grupach).

Ilość odbytych posiedzeń: po 23.

Materiał przerabiany: wybrane źródła z dziejów Litwy i Rusi XIII — XV wieku, oraz prace magisterskie uczestników(czek) ćwiczeń.

Doc. Dr. Janusz Pajewski prowadził ćwiczenia z historii nowożytnej Europy Wschodniej. Ilość uczestników — 23 osoby; przeciętna frekwencja 18 osób. Posiedzeń seminaryjnych odbyto 27.

Tematem proseminarium była interpretacja diarjuszy sejmowych z czasów Zygmunta Augusta. Słuchacze opracowywali następnie samodzielne referaty na podstawie odczytanych i komentowanych tekstów. Poza tem niektórzy słuchacze składali sprawozdania z przygotowywanych prac magisterskich. W roku sprawozdawczym złożono 4 prace magisterskie: „Działalność podkanclerska Franciszka Krasińskiego“ (p. W. Wrońska), „Sprawa uregulowania następstwa tronu za Zygmunta Augusta“ (p. B. Dachówna), „Podskarbi Andrzej Kościelecki“ (p. H. Sobczakówna) i Stosunki polsko-pruskie po sekularyzacji 1525—1529“ (p. H. Kruszevska).

IV. Wykaz prac drukowanych członków seminarjum:

Nakładem uczniów ukazała się *Księga ku czci Oskara Haleckiego wyd. w XXV-lecie jego pracy naukowej*. (Warsz. 1935, str. 320), w której oprócz pp. docentów Pajewskiego, Paszkiewicza i Tomkiewicza, pomieścili swe prace asystentka dr. Maciejewska, d-rowie Brzeziński, Dembińska, Herbst, Jasnowski, Kuczynski, Okniński, Sobaniec i Wdowiszewski.

Nadto asystentka dr. Maciejewska drukowała: *Idea misyjna w życiu królowej Jadwigi*. *Annales Missiologicae* 1935, a dr. St. Brzeziński wydrukował:

1. *Misjonarze i dyplomaci polscy w Persji w XVII i XVIII wieku*. Odbitka z *Annales Missiologicae* 1935.

2. *Jakimi drogami przyszła sztuka perska do Polski.*
Wyd. Tow. Zachęty Sztuk Pięknych 1935.

3. *Wrociszew — karta z dziejów parafij mazowieckich.* Odbitka z Mies. Herald. 1935.

4. *Współcześni i potomni o Piotrze Tomickim.* Odbitka z Przegl. Powsz. 1935.

V. Sprawozdanie finansowe:

W p ł y w y:

Z opłat seminaryjnych zatwierdzonych w
planie finansowo - gospodarczym na
r. 1934/35 . . . . . 900 zł.

W y d a t k i:

Zakup i oprawa książek . . . . . 797,40 zł.
Szafa biblioteczna . . . . . 100,— "

Razem: 897,40 zł.

VI. Sprawozdanie biblioteczne:

Przybyło	17 dzieł	32 tomów
z czego zakupiono	14 "	29 "
otrzymano drogą darów	3 "	3 "
Ogółem biblioteka liczy	255 "	322 "

W okresie sprawozdawczym stan inwentarza pozabibliotecznego powiększył się o 1 szafę biblioteczną za l. inw. mebl. 296.

F. SEMINARJUM HISTORJI UKRAINY.

I. P e r s o n e l:

Kierownik: prof. dr. Miron Korduba.

Pełniący obow. asystenta: mag. Mikołaj Rohoziński.

II. O r g a n i z a c j a Z a k ł a d u:

Oddział Instytutu Historycznego.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

a) W proseminarjum: liczba zapisanych 18, stale uczęszczało 16. Referaty z najnowszych rozpraw i prac z dziedziny historii Ukrainy; ćwiczenia z zakresu metodologii. Ilość posiedzeń 23.

b) W seminarjum: liczba zapisanych 25, stale uczęszczało 22. Tłumaczenie, interpretacja i krytyka relacji z podróży Jana de Plano Carpini do chana Mongołów (XIII w.). Odczytywanie i omawianie przedłożonych prac seminaryjnych w liczbie 8; z tych przyjęto 5, odrzucono 3. Ilość posiedzeń 25.

IV. Sprawozdanie finansowe:

Dochody:

Z opłat studenckich na potrzeby naukowe	500,— zł.
Na wydatki administracyjne	5,— „
Razem:	505,— zł.

Wydatki:

Na zakupno książek	416,20 zł.
Oprawa książek	83,80 „
Razem:	500,— zł.

Wydatki administracyjne	2,90 zł.
Pozostaje reszta (na wyd. admin.)	2,10 „

G. SEMINARJUM HISTORJI GOSPODARCZEJ-SPOŁECZNEJ I GEOGRAFJI HISTORYCZNEJ.

I. Personal:

Kierownik: prof. dr. Stanisław Arnold.
P. o. asystenta: mgr. Zofja Kamińska.

II. Organizacja Zakładu:

Wielkość Zakładu: 4 pokoje: 1 sala do ćwiczeń i czytelnia, 2. pracownia geograficzno - hist., 3. gabinet kierownika, 4. pokój asystencki.

Liczba osób, korzystających z Zakładu: 140 osób. Frekwencja dzienna w czytelnicy: 15—20 osób.

Godziny otwarcia Zakładu: codziennie od 10—14 i od 16—20.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej.

Praca seminaryjna była prowadzona w następujących grupach:

1. Seminarjum dla doktorantów (grupa A), raz na miesiąc, w piątki, od g. 16—18; ilość członków: 16; ilość posiedzeń: 6. Przygotowywano prace doktorskie z zakresu historii Warszawy

2. Seminarjum dla doktoratów (grupa B), raz na miesiąc, w czwartki, od godz. 16—18; ilość członków 33, ilość posiedzeń 6. Przygotowano prace doktorskie z zakresu historii gospodarczo - społecznej i geograficzno-historycznej.

3. Seminarjum z zakresu geografii historycznej, w czwartki od g. 16—18. Ilość uczestników: 23; ilość posiedzeń: 16. Opracowywano dzieje poszczególnych księstw mazowieckich do r. 1526.

4. Seminarjum z zakresu historii gospodarczo - społecznej, w piątki od g. 16—18. Ilość uczestników: 28; ilość posiedzeń: 14. Opracowywano zagadnienia, związane z historią agrarną Polski w w. XIII i XIX.

5. Proseminarjum historyczne, wtorki od g. 16—18. Ilość uczestników: 40, ukończyło osób: 26; ilość posiedzeń: 18. (Kurs propedeutyczny).

W powyższych seminarjach wykonano 6 prac magisterskich i tyleż osób uzyskało stopień magistra filozofji w zakresie historii.

W p ł y w y :

1. Saldo z r. 1933/34	2,— zł.
2. F. O. S.	998,— „
3. Dotacja budżetowa	2.000,— „
4. Zasiłek J. M. P. Rektora	836,— „
	3.836,— zł.

W y d a t k i :

1. Wydatki lokalowe	240,— zł.
2. Materiały pisarskie etc.	582,— „
3. Książki i meble	3013,25 „
4. Saldo na r. 1935/36	0,75 „
	3.836,— zł.

S p r a w o z d a n i e b i b l i o t e c z n e :

Biblioteka na początku roku liczyła 943 numery inwentarzone. W ciągu roku przybyło z darów: 183 numery inwentarzone, nabytych: 115, razem 298. Ogólna ilość numerów inwentarзовych na dzień 31. VIII. 35. wynosiła 1241.

Zbiór map obejmował na początku roku 56 numerów inwentarзовych, zaś w ciągu roku przybyło z darów 17 numerów inwentarзовych, nabytych 2. W dniu 31. VIII. 35. ogólna ilość numerów inwentarзовych wynosiła 75 numerów.

H. ĆWICZENIA SEMINARYJNE Z HISTORJI ŻYDÓW
W POLSCE.

Prowadzący ćwiczenie seminaryjne: doc. dr. M a j e r
B a ł a b a n.

Ilość uczestników 54, skreślono w ciągu roku 8, zostało do końca roku 46.

Uczestnicy zostali podzieleni na dwie grupy, które na zmianę odbywały każdego tygodnia swe posiedzenia. Ilość posiedzeń: 23 w Uniwersytecie, oraz 10 posiedzeń dodatkowych w Instytucie Nauk Judaistycznych.

a) *Grupa niższa*: Czytano i objaśniano przywileje nadane Żydom przez władców frankońskich i niemieckich i porównywano je z Przywilejami Generalnemi królów polskich. Niezależnie od tej lektury rozdawał kierownik między poszczególnych uczestników nowe dzieła z zakresu historii żydowskiej, względnie z historii Żydów w Polsce, a uczestnicy odczytywali sprawozdania z nich, poczem rozwijała się dyskusja, nieraz bardzo ożywiona.

Bardziej zaawansowanym uczestnikom rozdawał kierownik tematy historyczne, szczególnie z zakresu regionalnego jak np. dzieje Żydów w Radomiu, w Sanoku, w Żurawnie, w Częstochowie itp.

b. *Grupa wyższa*. Uczestnicy uzupełniali swe prace, wykonane w ubiegłym roku, poczem odczytywali je na Seminarjum. Po każdym odczycie zabierał głos korreferent, a następnie rozwijała się dyskusja .

Następujący uczestnicy przedłożyli swe prace jako *magisterskie*:

1. Ajzensztejnówna Sara: Życie kobiety żydowskiej w Polsce w XVI i XVII w.

2. Babad Chaim Simche: Walka gminy żydowskiej ze zbytkiem, ze szczególnem uwzględnieniem gmin na ziemiach polskich.

3. Bauminger Leon: Przysięga żydowska i klątwa z uwzględnieniem ich praktyki na ziemiach polskich.

4. Bosak Marek: Struktura gospodarcza Żydów krakowskich w pierwszej połowie XIX wieku.

5. Goldszmid Rachmil: Icchak Ber Lewinsohn i jego epoka.

6. Izbicki Zyskind: Zagadnienie długów kahalnych w dawnej Polsce i sprawa ich likwidacji w okresie Królestwa Polskiego.

7. Jolles Samuel: Antoni Ajzenbaum.

8. Kraszyńska Fani: Żydzi łuccy do końca XVII wieku.

9. Lewinsonówna Luba: Ozeasz Ludwik Lubliner i jego działalność na emigracji.

10. Sejfer Mordko: Żydzi w krajach zabranych a myśl państwowa rosyjska w latach 1840—1890.

Równoległe do tych prac przygotowywali młodszy uczestnicy Seminarjum inne rozprawy, które będą wykończone w czasie ferij letnich i odczytane w pierwszej lub dalszej redakcji w przyszłym roku akademickim. Są nimi:

1. Estrin Lejzor: Żydzi w Zamościu w 17 i 18 wieku (materjały archiwalne).

2. Getter Abraham: Żydzi w Sandomierzu do końca 17 wieku (mat. arch.).

3. Glaser Hersz: Kultura Żydów polskich na podstawie responsów rabinicznych XVI i XVII wieku.

4. Milgrom Dawid: Hebrajskie źródła do Chmielnickizny i Potopu.

5. Siemiatycki Mordechaj: Chazaka kahalna i jej znaczenie w życiu ekonomicznym.

6. Sztajnschneider Nechama: Jan Czyński i jego działalność w obronie Żydów na emigracji.

7. Wikler Jakób: Żydzi drohobyccy do pierwszego rozbioru Polski.

c) *Praca nad bibliografią.* Rozpoczęta w ubiegłym roku praca nad bibliografią historii Żydów w Polsce za lata 1900—1930 posunęła się w bieżącym roku akademickim poważnie naprzód. Pracownicy przeglądali czasopisma judaistyczne, wydawane w różnych językach i różnych krajach, jakoteż czasopisma ogólno-historyczne i wypisywali tytuły prac, odnoszących się bezpośrednio lub pośrednio do Żydów w Polsce i w krajach ościennych. Praca ta odbywała się po większej części w bibliotekach warszawskich (Publicznej i Judaistycznej), a także i w bibliotekach wileńskich. Od drugiego półrocza poczęto już materiały porządkować, kontrolować tytuły, a przedewszystkiem ustalać transkrypcję tychże. W pracy nad bibliografią brali udział następujący członkowie Seminarjum: Frankówna, Lewówna, Estrin, Goldstein, a przedewszystkiem Izrael Kasztan, który jej poświęcał wiele godzin dziennie. Z dawniejszych członków Seminarjum pilnie interesował się tą pracą mgr. Krämer.

d) Z prac magisterskich oddanych w ubiegłym roku ukazała się drukiem praca Dawida Wurma: *Z dziejów żydostwa brodzkiego za czasów dawnej Rzeczypospolitej do r. 1772.* Z przed-

mową prof. Majera Bałabana, Brody 1935, Nakładem Żydowskiej Gminy Wyznaniowej, stron 118, z planem miasta i rodowodem rodziny Rabinowicz-Babad.

VI. ZAKŁAD SOCJOLOGJI I HISTORJI KULTURY.

I. P e r s o n e l:

Kierownik: prof. Stefan Zygmunt Czarnowski.

Asystentka nieetatowa mag. fil. Nina Assorodobraj.

II. O r g a n i z a c j a Z a k ł a d u:

1) Proseminarjum Socjologii i Hist. Kultury; 2) Seminarjum Socjologiczne; 3) Seminarjum Historji Kultury.

Wielkość Zakładu: Dwa pokoje, z których jeden w gmachu Seminaryjnym służy za bibliotekę i czytelnię, drugi w Pałacu Staszica za salę ćwiczeń. Powierzchnia ogólna ok. 60 m. kw. Niema ani gabinetu, ani nawet sionki.

Liczba osób, korzystających z Zakładu:

Proseminarjum:	21 osób
Seminarjum Socjologiczne:	15 „
Seminarjum Historji Kultury:	38 „
Seminarjum dla doktorantów:	9 „

Razem osób: 83 osoby

Godziny otwarcia Zakładu: 9 rano do 8 wieczór.

III. S p r a w o z d a n i e z d z i a ł a l n o ś c i p e d a g o g i c z n e j:

1. P r o s e m i n a r j u m: Odbyto zebrań 24. Celem ćwiczeń było z jednej strony wdrożenie uczestników do metodycznego ustalania faktów społecznych na podstawie materiału, dotyczącego różnych epok i różnych kultur; z drugiej nauczanie stosowania krytyki tegoż materiału. Zagadnieniem osiowym były formy zależności warstw społecznych w związku z formami pra-

cy. Z tego punktu widzenia czytano i komentowano przez cały pierwszy trymestr *Capitulare de villis*, poczem, w trymestrze drugim i trzecim analizowano materiały opisowe etnograficzne, oraz dotyczące stosunków pracy rolnej i przemysłowej w krajach kolonialnych (głównie Madagaskar, Kenya, Unja Płd. Afrykańska). Uczestnicy poza przygotowywaniem się z posiedzenia na posiedzenie, wygłaszali krótkie referaty ze wskazanych im opracowań naukowych.

2. **S e m i n a r j u m S o c j o l o g i c z n e:** Zebrań było 23, poświęconych w pierwszym rzędzie przygotowywaniu się do badań terenowych nad chałupnikami, jako grupą społeczną. Kilka referatów zostało wygłoszonych przez zaproszone osoby z poza Uniwersytetu, znawców i badaczy chałupnictwa.

3. **S e m i n a r j u m H i s t o r j i i K u l t u r y:** Zebrań odbyło się 25, na których uczestnicy referowali badane przez siebie zagadnienia z historii kultury i historii społecznej w Polsce XVIII wieku, przyczem w pierwszym trymestrze zajmowano się głównie oceną różnych kategorii źródeł, w następnych czytano fragmenty z bardziej zaawansowanych prac seminaryjnych i rozpraw magisterskich.

Stopień magistra filozofji otrzymali pp.:

1. Jakób Becher, *Pierwiastki religijne i socjalne w roku-szu Zebrzydowskiego*.

2. Krystyna Fryczówna, *Kielce w okresie Król. Kongresowego*.

3. Marjanna Maniakówna, *Wieś Przemyków*.

4. Sara Hurwicówna, *Stosunek Krasieńskiego do saint-simonizmu w latach 1830—1835*.

5. Marja Szulzyngerówna, *Kształcenie zawodowe w przemyśle Król. Kongresowego*.

6. Bożenna Zboińska, *Kalwarja Zebrzydowska do połowy w. XVII*.

IV. **W y k a z p r a c d r u k o w a n y c h c z ł o n k ó w s e m i n a r j u m:**

Asystentka N. Assorodobraj: *Zagadnienie siły roboczej w zaraniu industrializmu*. (Przegląd Socjologiczny T. III zes. 3—4).

Recenzje z książek:

J. St. Bystron — *Szkoła jako zjawisko społeczne.*

S. Kurasa, T. Pisarski, D. Gellerówna — *Wychowanie w środowisku małomiasteczkowym.* (Wiedza i Życie, Rok IX nr. 11).

V. Wycieczki naukowe:

Odbyła się tylko jedna, na wystawę sztuki gotyckiej w Instytucie Propagandy Sztuki w W-wie. Wyjaśnień udzielał łaskawie p. dr. Walicki, doc. historii sztuki Uniwersytetu.

Planowana wycieczka do Łodzi, okolicy oraz w Opoczyńskie i Koneckie nie doszła do skutku z braku funduszków. Ten sam powód zmusił nas tembardziej do poniechania myśli wycieczki do Francji, mimo poczynionych już przygotowań.

VI. Sprawozdanie finansowe:

Wpływy:

1. Z planu finansowo-gospodarczego	2.952 zł. — gr'
2. Fundusz specjalny Zakładu	114 „ 14 „
3. Przyznane przez JM. Pana Rektora	100 „ — „
Razem	3.166 zł. 14 gr.

Wydatki:

1. Personalne	1.452 zł. — gr.
2. Zakup książek, prenumerata, oprawa.	1.560 „ 49 „
3. Wydatki kancelaryjne	70 „ — „
4. Zapomoga dla Koła Socjologii Pozytywnej na koszty ankiety o warunkach życia młodzi- dzieży	83 „ 65 „
Razem	3.166 zł. 14 gr.

VII. Sprawozdanie biblioteczne:

W okresie sprawozdawczym przybyło numerów inwentaryzowanych 123, tomów 127. Biblioteka liczy obecnie:

Książek własnych	pozycyj inwent.	1647	tomów	1749
			dzieł	tomów
Depozyt prof. Czarnowskiego		171	dzieł	250 tomów
Depozyt prof. Gumpłowicza		2	"	3 "

Razem tomów 2002

z czego 142 roczniki, wzgl. tomy wydawnictw periodycznych (11 roczników niekompletnych).

VII.

SEMINARIUM SOCJOLOGICZNE.

I. Personel:

Kierownik: Prof. Jan St. Bystroń.

Adjunkt: doc. dr. Józef Chałasiński.

II. Organizacja Zakładu:

W trakcie organizacji.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

Wykłady z zakresu socjologii ogólnej i socjologii literatury, oraz ćwiczenia seminaryjne.

V. Sprawozdanie finansowe:

Wpływy:

1. Z funduszu opłat studenckich	. . . . .	1150 zł.
2. Z dotacji budżetowej, § 10	. . . . .	2000 "

Razem . . . . . 3150 zł.

W y d a t k i:

1. Zakup książek	1619 zł.
2. Umeblowanie Zakładu	1381 „
3. Materjały pisarskie	100 „
4. Utrzymanie porządku	50 „

Razem . . . . . 3150 zł.

VI. Sprawozdanie biblioteczne:

W roku 1934/35 nabyto 60 publikacyj w tem 15-to tomową *Encyclopaedia of the Social Sciences*.

VIII.

ZAKŁAD ETNOGRAFJI POLSKI

I. P e r s o n e l:

Kierownik: Prof. Cezarja Baudouin de Courtenay Jędrzejewiczowa.

Adjunkt: mag. Witold Dynowski.

Służba zakładowa: woźny dziennie płatny.

II. O r g a n i z a c j a Z a k ł a d u:

Wielkość Zakładu: Zakład składa się z 1) Seminarjum etnografji Polski, 2) z Muzeum - laboratorium etnograficznego.

Liczba osób, korzystających z Zakładu: 22 osoby.

Godziny otwarcia Zakładu: w okresie montowania Zakładu korzystano z wolnych godzin Zakładu Archeologii Przedhistorycznej.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

Wyczerpano całkowity program przewidziany, zarówno w zakresie wykładów jak i ćwiczeń.

IV. Wykaz prac członków proseminarjum:

1. p. Irena Karpińska — Interpretacja koszuli huculskiej—trym. jesienny;
2. p. Alicja Podlesińska — Interpretacja korony dożynek. — w trym. jesiennym. Częściowa recenzja z Kaindla (Stosunki społeczne);
3. p. Celina Różycka — Interpretacja kafla z Huculszczyzny — w trym. jesiennym;
4. p. Barbara Rybiewska; — Interpretacja czerpaka do wybierania wody;
5. p. Romualda Łukasiewiczówna — Interpretacja ręcznika poleskiego — tr. jesienny. Funkcja ręcznika u Słowian na podstawie Cieszewskiego w trym zim.;
6. p. Stanisława Kojówna — Interpretacja „radna” wileńskiego — trym. jesienny;
7. p. Władysława Szydłowska — Interpretacja wabika na łosie — w trym. wios.;
- Łowiectwo (na podstaw. Korsaka Łoś w Polsce, Tadeusza Seweryna, Łowiectwo na Wołyniu) w trym. wios.;
8. p. Krystyna Krachelska — Interpretacja koszuli poleskiej („soreczki”) w trym. wiosennym;
9. p. Tadeusz Szczepanik;
9. p. Cyryl Kolago — Interpretacja wideł drewnianych z Podlasia — w trym. wiosen.;
10. p. Jan Seńkiw — Interpretacja laski z Kowieńszczyzny — w trym. jesiennym;
- Jordan na Huculszczyźnie; trym. wiosenny;
11. p. Władysława Trębska — interpretacja płużycy z Huculszczyzny. Częściowa recenzja Kaindla (Dom i zagroda);
12. p. Zofja Okińska — Interpretacja krzyża huculskiego w trym. zimow.;
13. p. Józef Nowak;
14. p. W. Ciechalski — Garncarstwo: Cechy i rozmieszczenie regionalne. Badania archiwalne i poszukiwania w literaturze.

V. Wykaz prac członków seminarjum:

1. p. Karpińska — Referat artykułu pr. Frankowskiego *Sztuka ludowa* z Wiedzy o Polsce, trym. zim. kompletowanie bibliografji w związku ze sztuką ludową (hafciarstwo);

2. p. Jelińska — Hafty opoczyńskie na podstawie artykułu Seweryna z Ludu 1924 r. Sprawozdanie z art. ks. Polaczka *Valkskunst in 1932*:

3. p. W. Ciechalski;

4. p. E. Starkówna — Referat na podstawie książki Iwanowskiego *Chrystusik frasośliwy*;

5. p. Doroszevska — Zbieranie bibliografji w związku z zabawkarstwem ludowym;

6. p. Dr. Antoni Vaclavik. Zapoznanie z etnografją Czech i Słowacji.

VI. Wykaz prac drukowanych adjunkta:

Witold Dynowski:

1. *Barwne kułry chłopskie z okolic Wileńszczyzny i Polesia*. Instytut Dla Badań Europy Wschodniej. Wilno.

2. *Sztuka ludowa Wileńszczyzny*. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wilno.

VII. Wycieczki naukowe:

W letnich miesiącach roku ubiegłego, jak i w roku bieżącym prowadzone były i są badania, zmierzające w kierunku skartowania wytworów kultury materialnej na obszarze woj. wileńskiego.

VIII. Sprawozdanie finansowe:

Plan finansowo-gospodarczy został wypełniony całkowicie w/g. zatwierdzonych planów budżetowych Zakładu.

IX. Sprawozdanie Biblioteczne:

W dziale: książki, czasopisma, atlasy mapy wpisano poz. od 1 do 24.

IX.

ZAKŁAD ETNOLOGJI I ETNOGRAFJI OGÓLNEJ.

I. P e r s o n e l :

Kierownik: Prof. Stanisław Poniąkowski.

II. O r g a n i z a c j a Z a k ł a d u :

Wielkość Zakładu: własnego lokalu nie posiada, korzysta z gościny w Zakładzie Etnologii Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

Liczba osób, korzystających z Zakładu: 5 osób, biorących udział w ćwiczeniach etnologicznych, 6 osób, biorących udział w seminarjum etnologicznym i w tej liczbie 2 osoby, piszące rozprawy magisterskie, razem 11 osób.

III. S p r a w o z d a n i e z d z i a ł a l n o ś c i p e d a g o g i c z n e j :

1) W ćwiczeniach dla początkujących brało udział przeciętnie 5 osób. Przerabiano szereg publikacyj źródłowych, dotyczących ludów pigmoidalnych, Australczyków i Patagończyków.

2) W seminarjum etnologicznym dla zaawansowanych brało udział przeciętnie 6 osób. Referowane i omawiane były głównie prace, dotyczące wierzeń i magji ludów niecywilizowanych.

3) Napisane zostały dwie prace magisterskie, a mianowicie, p. C. Hazenus opracował „Genezę buńczuka” i p. M. Mińska opracowała „Genezę bebna i dzwonu”.

IV. S p r a w o z d a n i e f i n a n s o w e :

Na r. 1934/35 Zakład otrzymał tytułem dotacji zwyczajnej: 50 zł. na wydatki lokalowe (grupa II) i 1000 zł. na urządzenia i potrzeby naukowe (grupa IV), razem 1050 zł. Ponieważ Ministerstwo W. R. i O. P. odmówiło udzielenia Zakładowi dotacji nadzwyczajnej, więc Zakład nie posiada ani przezroczy ani map, potrzebnych do wykładów. Z dotacji zwyczajnej zakupiono 2 mapy, kilka książek oraz szafę i półki do przechowywania książek, wypożyczonych dla Zakładu z Biblioteki Uniwersyteckiej.

X.

ĆWICZENIA GEOGRAFICZNE.

I. P e r s o n e l :

Prowadzący ćwiczenia: doc. dr Bogdan Zaborski.

Asystenci - wolontariusze: dr Antoni Wrzosek i mag. Halina Radlicz - Korytowska.

II. O r g a n i z a c j a ć w i c z e ń :

Ćwiczenia geograficzne odbywały się w r. akad. 1934/35 na Wydziale Humanistycznym poraz pierwszy. Ilość uczestników, zapisanych na początku I. trymestru, wyniosła 102 osoby, na początku III trymestru — 70 osób.

Duży napływ studentów z kilku roczników, a z różnych specjalności i związany z tem niejednakowy poziom przygotowania do uczestnictwa w ćwiczeniach wywołały konieczność podziału uczestników na grupy.

Ćwiczenia odbywały się w następujących grupach: Grupa A (dla początkujących) od g. 12.30 do 14.30 w piątki prowadziła asyst.-wolont. mag. H. Radlicz - Korytkowska. Grupy B i C (dla zaawansowanych) od g. 13 do 15 w piątki prowadzili doc. dr B. Zaborski i asyst.-wolont. dr A. Wrzosek. Grupy D i E (dla zaawansowanych) od g. 14 do 16 w soboty prowadzili doc. dr B. Zaborski i asyst.-wolont. dr A. Wrzosek.

W grupie A przerabiano na ćwiczeniach głównie zadania kartograficzne, które miały na celu dobre zaznajomienie się z mapą.

W grupach B, C, D, i E omawiano z uczestnikami szereg zagadnień z dziedziny morfologii i antropogeografji, przyczem na każdym ćwiczeniu przerabiano inne zagadnienie. Prowadzący grupę udzielał objaśnień, wskazując na mapach i ilustracjach odpowiednie przykłady. Uczestnicy brali żywy udział w ćwiczeniach, zadając pytania i komunikując swe spostrzeżenia.

Konieczność zachowania ścisłego kontaktu prowadzącego ćwiczenia z uczestnikami przez cały czas trwania ćwiczenia oraz okoliczność, że wszyscy uczestnicy posługiwali się j e d n y m

tylko kompletem map i ilustracyj (który stanowi własność doc. dr B. Zaborskiego) wywołały konieczność ograniczenia liczby uczestników każdej z grup.

Zakres ćwiczeń i obfitość przerabianego materiału wymagałyby studjowania omawianych map i książek przez studentów również w godzinach poza ćwiczeniami celem właściwego pogłębienia i należytego utrwalenia nabytych wiadomości. Niestety, ze względu na to, że ćwiczenia odbywały się w audytorjach głównego gmachu, nie było to możliwym. Odczuwa się dotkliwie brak własnego lokalu.

Ponadto zbiorowemi siłami uczestników ćwiczeń zebrane zostały drogą autopsji (przy pomocy specjalnie opracowanego kwestjonariusza - ankiety) materiały z dziedziny geografji miasta Warszawy.

III. W y k a z d r u k o w a n y c h p r a c n a u k o w y c h a s y s t e n t ó w :

Asyst.-wolont. dr A. W r z o s e k ogłosił:

1) *Z geografji komunikacyjnej Pomorza*. Pamiętnik Instytutu Bałtyckiego, T. XVIII, stron 51, Toruń 1935.

2) *Geografja w dotychczasowych publikacjach Instytutu Bałtyckiego*. Toruń 1935, stron 10.

3) *Kolonje niemieckie na Pomorzu i w Poznańskiem w pierwszych dziesięciu latach polskiego panowania*. Komunikat Instytutu Bałtyckiego, Serja III, Nr 28, Toruń 1935, stron 6.

4) „*Ostraum Berichte*“ wydawnictwo Osteuropa — Instytutu we Wrocławiu (recenzja). Komunikat Instytutu Bałtyckiego, Serja III, Nr 31, str. 4, Toruń 1935.

5) *Z nowszych studjów geograficznych nad Estonją*. Komunikat Instytutu Bałtyckiego, Serja III, Nr 36, stron 4, Toruń 1935. To samo w języku angielskim w kwartalniku „Baltic Countries“ Nr 1, VIII, 1935, Toruń.

6) *Edgar Kant: Géographie, sociographie et l'écologie humaine* (recenzja) w języku angielskim w kwartalniku „Baltic Countries“ Nr 1, VIII, 1935, Toruń, Instytut Bałtycki.

Asyst.-wolont. mag. H. R a d l i c z - K o r y t o w s k a ogłosiła:

Uwagi o zaludnieniu wschodnich województw Rzeczypospolitej Polskiej. Kwartalnik Statystyczny, 1934 r., T. XI, zesz. 2. str. 279—297, z mapami.

IV. Sprawozdanie finansowe:

W roku sprawozdawczym dotacja naukowa wyniosła zł. 650.—. Została ona całkowicie wydana na zakup książek.

V. Sprawozdanie Biblioteczne:

Stan biblioteki: 49 numerów inwentarza w tyluż tomach, wszystkie zakupione w r. ak. 1934/35 za sumę zł. 650.—.

XI.

ZAKŁAD ARCHEOLOGJI PRZEDHISTORYCZNEJ.

I. Personel:

Kierownik: Prof. Dr. Włodzimierz Antoniewicz.

Starszy asystent dr. Zofja Podkowińska.

Woźny dziennie płatny: Władysław Dziegielewski.

II. Organizacja Zakładu:

Wielkość Zakładu: Zakład zajmuje na IV p. Pałacu Staszica salę wykładową i zarazem czytelnianą, dwie sale pracowniane dla studentów i dla starszych pracowników, oraz gabinety profesora i asystenta. Do Zakładu należą poza tem dwa magazyniki bez okien i ciemnia fotograficzna.

Liczba osób, korzystająca z Zakładu: W roku sprawozdawczym z lokalu, biblioteki i zbiorów stale korzystało: 1) 11 członków zwyczajnych (seminarjum), 2) 11 członków nadzwyczajnych (proseminarjum), poza tem sporadycznie korzystało z biblioteki i zbiorów Zakładu 2 profesorów Uniwersytetu Warszawskiego i 4 studentów, oraz 2 profesorów pozamiejscowych i 3 archeologów.

Z lokalu, biblioteki i zbiorów Zakładu korzystać mogą wszyscy członkowie zwyczajni i nadzwyczajni, a po porozumieniu z Kierownikiem i osoby z poza Uniwersytetu, zajmujące się archeologią przedhistoryczną.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

A. Proseminarjum: W ćwiczeniach proseminaryjnych prowadzonych przez asystentkę dr. Zofję Podkowińską pod kierunkiem prof. Wł. Antoniewicza, brało udział 11 osób. Posiedzeń odbyło się 18 po 2 godz. tygodniowo. Proseminarjum jak i w latach poprzednich miało charakter ćwiczeń, do których posługiwano się materiałem zabytkowym zbiorów Zakładu Archeologii Przedhistorycznej i Muzeum Archeologicznego im. Er. Majewskiego T. N. W. Przerobiono: 1) technikę i morfologję narzędzi kamiennych i kościanych, 2) technikę ceramiki, 3) technikę wyrobów bronzowych, 4) zdobnictwo metalowe. Poza tem urządzono jedną wycieczkę do pracowni garncarskiej p. Zofji Sierzputowskiej na Żoliborzu.

B. Seminarjum: Jedenastu członków zwyczajnych opracowywało następujące tematy, które częściowo uznano za tematy prac magisterskich i doktorskich: 1) Zagadnienie rzeźby w młodszym paleolicie, 2) Wczesnoneolityczne stanowisko na „Babiej Górze” w Iwanowicach, 3) Kultura łużycka w III i IV okresie epoki brązu w Polsce, 4) Cmentarzysko grobów podkłoszowych w Janinie, 5) Geneza i rozprzestrzenienie kultury scytyjskiej, 6) Cmentarzyska z okresu rzymskiego w Wąchocku i Dratowie, 7) Miecze wikińskie w muzeach polskich, 8) Broń wczesnohistoryczna znaleziona na ziemiach Polski, 9) Skarb srebrny z Brzozowego Nowego, 10) Grodziska na terytorjum między Wisłą, Bugiem i Sanem, 11) Mazowsze w czasach wczesno - historycznych.

IV. Wykaz prac drukowanych asystentki i członków seminarjum:

Dr. Z. Podkowińska: *Grób skrzynekowy neolityczny w Poniatówce, pow. chełmskim, woj. lubelskiem*. Światowit, Tom XVI, 1935.

Wanda Sommerfeldówna: *Sztuka epok kamiennych*. Wiedza i Życie 1935.

V. Wycieczki naukowe i badania terenowe:

Latem 1934 roku w miesiącach lipcu i sierpniu Zakład Archeologii Przedhistorycznej w składzie wszystkich członków seminarjum archeologicznego pod kierunkiem prof. Wł. Antoniewicza i asystentki dr. Z. Podkowińskiej, przeprowadził systematyczne badania wykopaliskowe w miejscowościach Mieżany i Sudata w pow. święciańskim, woj. wileńskim. Zbadano ogółem 24 kurhany z okresu późnorzymskiego i wczesnohistorycznego. Materiał wykopaliskowy został przewieziony do Warszawy i włączony do zbiorów Zakładu Archeologii Przedhistorycznej U. W. W tym czasie również odbyto kilka wycieczek do Wilna i po Wileńszczyźnie.

Jesienią roku 1934 w dniach od 28 września do 6 października asystentka Zakładu dr. Z. Podkowińska wraz z doktorantką p. mg. Krystyną Musianowicz, prowadziła roboty wykopaliskowe na cmentarzysku wczesnohistorycznym w Łowiczu, na zaproszenie Magistratu m. Łowicza. W dniach od 11-go do 14-go października 1934 roku asystentka dr. Z. Podkowińska wyjechała do Chełma lubelskiego i w okolicę, celem przeprowadzenia badań grobu skrzynkowego neolitycznego w kol. Poniatówka w pow. chełmskim.

VI. Sprawozdanie finansowe:

Za okres od 15 czerwca do 31 sierpnia 1934 r.

Pozostało z budżetu	4.339,11 zł.
Zasiłek J. M. Pana Rektora	800,— „
Razem	5.139,11 zł.

W y d a t k i:

Na mapy i tablice	43 — zł.
meble	120 — „
komplet mierniczy	382 — „
przybory do kuchni polowej	144,98 „
namiot na 8 osób	380 — „
12 śpiworów	578 — „
prace wykopaliskowe	1445,73 „
książki	1272,40 „
klisze i fotografie	161,65 „
inne	167,70 „
Razem	4695,46 „
Pozostało	443,65 „
Razem	5139,11 zł.

Za okres od 1. IX 1934 do 15. VI 1935 r.

Uruchomiono z budżetu	3292,35 zł.
Saldo z poprzedniego roku	443,65 „
Razem	3736,00 zł.

W y d a t k i:

Książki	1092,70 zł.
wyjazdy naukowe i prace związane z wykopaliskami	82,00 „
opłata za telefon	139,68 „
przezrocza	243,00 „
meble	355,50 „
woźnemu dziennie płatnemu	1304,99 „
wydatki kancelaryjne	105,15 „
Razem	3323,02 zł.
Pozostało	412,98 „
Razem	3736,00 zł.

Inwentarz meblowy:

Z mebli od zeszłego roku przybyły 2 szafy sosnowe i stół, wymienione za biurko i wieszak ścienny z Zakładem Orientalistycznym, 2 fotele, 2 krzesła i szafa żaluzjowa. Z przyborów związanych z pracami wykopaliskowymi: komplet mierniczy i namiot wymiarów $4 \times 4 \times 2 \times 225$.

Zbiory Zakładu wynoszą 1054 numery oryginałów zabytków i odlewów gipsowych. Od zeszłego roku przybyło 9 zabytków zinwentaryzowanych (w tem miecz brązowy antenowy ofiarowany przez Muzeum Etnograficzne w Warszawie) i szereg zabytków, pochodzących z zeszłorocznych i dawniejszych wykopalisk, które będzie można zinwentaryzować dopiero po przeprowadzeniu robót konserwacyjnych.

Przezrocza. Zakład Archeologii Przedh. U. W. posiada 2565 przezroczy. Od zeszłego roku przybyło 108 przezroczy. Depozyt jak w latach poprzednich.

Sprawozdanie biblioteczne:

- 1) Tomów 904, od zeszłego roku przybyło 61 tomów,
- 2) Odbitek i broszur 142, od zeszłego roku przybyło 33 odbitki.
- 3) Czasopisma 66 w 490 rocznikach, od zeszłego roku przybyło 4 czasopisma i 22 roczników.
- 4) 2 atlasy geograficzne i 3 archeologiczne, 18 map ściennych i 158 tablic archeologicznych, od zeszłego roku przybył jeden atlas i 16 tablic.

XII.

ZAKŁAD ARCHEOLOGJI KLASYCZNEJ.

I. Personal:

Kierownik: prof. dr. Kazimierz Michałowski.

Asystent kontr. Mgr. Marja Ludwika Bernhard, p. o. asystenta, stypendysta p. Karol Martin.

Służba zakładowa: pracownik dzienny Kazimierz Miazio.

II. Organizacja Zakładu:

Wielkość Zakładu: Zakład zajmuje trzy pokoje w gmachu zw. porektorskim.

Liczba osób, korzystających z Zakładu: z biblioteki i pomocy naukowych Zakładu korzystają członkowie ćwiczeń i seminarjum archeologii klasycznej w liczbie 32 osób, oraz inni pracownicy naukowci posiadający upoważnienie Kierownika.

Godziny otwarcia Zakładu: od 9—14 i od 17—19.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

Działalność pedagogiczna Zakładu odbywa się w 2 grupach. Na seminarjum (kurs wyższy, 9 uczestników) interpretowano zabytki plastyki starożytnej z Glyptoteki Ny-Carlsberg w Kopenhadze. Tematem głównym była praca magisterska p. Bernhard o wazach greckich w Muzeum Archeologicznym im. E. Majewskiego w Warszawie. Odbyło się 20 posiedzeń.

Na ćwiczeniach (kurs niższy, 32 uczestników) przerabiano w dalszym ciągu malarstwo wazowe greckie. Referaty obejmowały malarstwo wazowe attyckie w epoce od 480 r. do 400 r. prz. Chr. Odbyło się 20 posiedzeń.

IV. Wycieczki naukowe:

1) W dniach od 29.IX. do 8.X. 1934. Seminarjum odbyło wycieczkę naukową pod przewodnictwem Kierownika do Glyptoteki Ny-Carsberg w Kopenhadze. Wycieczka stanowiła zamknięcie zeszłorocznego kursu seminaryjnego i miała na celu przeprowadzenie praktycznych studjów.

w zakresie rozpoznawania, interpretacji oraz oceny technicznej i artystycznej zabytków sztuki greckiej i rzymskiej. Przez 7 dni, od godz. 10 do 16. Kierownik Seminarjum prowadził w Glyptotece wykład połączony z ćwiczeniami. Przepracowano w tym czasie więcej materiałów, niż można to skutecznie w normalnych warunkach pracy uniwersyteckiej w przeciągu jednego roku. Podobny kurs w jednym z większych muzeów zagranicznych należałoby przyjąć, jako niezbędny postulat pracy seminaryjnej w zakresie archeologii klasycznej na zakończenie

każdorazowego kursu uniwersyteckiego. — Prócz wykładów i seminarjum w Glyptotece Ny-Carlsberg, od godz. 8 do 10 przed poł. i po godz. 16 uczestnicy wycieczki zwiedzali inne zbiory w Kopenhadze, w pierwszym rzędzie Muzeum Narodowe i Muzeum Thorwaldsena. Ósmy dzień pobytu poświęcono na całodniową wycieczkę do Dyrehaven i do renesansowego zamku Frederiksborg koło Hilleröd, gdzie mieści się oddział Muzeum Narodowego. — Wycieczka do Kopenhagi mogła dojść do skutku dzięki subwencji J. M. Pana Rektora U. W., która pozwoliła pokryć kosztą przejazdu i hotelu. Utrzymanie członkowie wycieczki pokrywali z własnych funduszy. Wycieczka korzystała z bezpłatnego paszportu zbiorowego (opłaty stemplowe wyniosły jednak 126 zł.) i z bezpłatnych wiz konsularnych, ze zniżek 75⁰/₀ na kolejach polskich i ze zniżek 30⁰/₀ na kolejach niemieckich przy wykupieniu 12 biletów. Do wszystkich muzeów, prócz Frederiksborgu, otrzymano wstęp wolny. Na szczególne podkreślenie zasługuje niezmiernie życzliwa pomoc, jaką okazywał wycieczce prof. Frederik Poulsen, dyrektor Glyptoteki Ny-Carlsberg, i Dr. Sigurd Schulitz, dyrektor Muzeum Thorwaldsena. Obaj uczeni ofiarowali do biblioteki Zakładu szereg bardzo cennych publikacyj. Specjalne słowa wdzięczności należą się Poselstwu Polskiemu w Kopenhadze. Członkowie wycieczki byli podejmowani bardzo gościnnie przez Pana Ministra pełnomocnego i panią Sokolnicką, osobno zaś przez I sekretarza pana Jarosława Iwaszkiewicza. Nieocenioną pomoc okazała wycieczce kierowniczka biura prasowego naszego Poselstwa pani Zofja Gulińska. Wycieczka pozostawiła też w Kopenhadze swoje echo propagandowe, w postaci szeregu wzmianek w prasie duńskiej.

2) W dniu 12.V.1935 Seminarjum odbyło wycieczkę do zbiorów XX. Radziwiłłów w Nieborowie (uczestników 11, koszty przejazdu = 51.40 zł.), w dniach 27 — 28.VI. 1935 Seminarjum wraz z członkami koła Archeologów Klasycznych S. U. W., zwiedziło zbiory w Gołuchowie (uczestników 17, udział planu finansowego w kosztach przejazdu = 93.30 zł.). Obie wycieczki, pod kierunkiem Kierownika Zakładu posłużyły do zapoznania uczestników ze zbiorami sztuki i do przeprowadzenia interpretacji zabytków na oryginałach. W Nieborowie uzyskano ponadto

zezwolenie na odfotografowanie kilku ważniejszych zabytków. W Gołuchowie natomiast zarząd Muzeum sprzeciwił się nawet otwarciu szaf i witryn mieszczących zabytki.

V. Sprawozdanie finansowe :

Plan finansowo-gospodarczy Zakładu na rok akad. 1934/35 obejmował: w grupie I (wynagrodzenie 1 asyst. kontrakt. i 1 służącego płatnego dziennie). 2657 zł.

w grupie III (wydatki administr.) 50 „

„ IV (urządzenia i potrzeby naukowe) 3550 „

Razem 6.257 „

Dotacja Pana Dziekana Wydz. Humanist. 111.21

„ J. M. Pana Rektora U. W. 190 „

VI. Sprawozdanie biblioteczne:

Inwentarz biblioteki powiększył się o 154 pozycyj i liczy obecnie 329 numerów. Prócz dzieł zakupionych z planu finansowego i dotacji Pana Dziekana Wydz. Humanistycznego złożyły się na to dary: prof. Tad. Zielińskiego, Dyrektora Glyptoteki Ny-Carlsberg w Kopenhadze, Dr. Poulsena, dyrektora Muzeum Thorwaldsena w Kopenhadze, Dr. Schultza, prof. Uniwers. w Rydze Dr. K. Ronczewskiego, p. A. Buse oraz Kierownika Zakładu.

Inwentarz przezroczy i negatywów powiększył się o 49 pozycyj i liczy obecnie 469 numerów.

Inwentarz mebli powiększył się o 7 pozycyj i liczy obecnie 55 numerów. Zakupiono 1 biurko, 3 krzesła, 2 ramki oraz (z dotacji J. M. Pana Rektora U. W.) 1 szafę.

XIII.

ZAKŁAD HISTORJI SZTUKI.

I. Personel:

Kierownik: prof. dr. Zygmunt Batowski.

St. asyst: dr. Marja Twarowska.

II. Organizacja Zakładu:

W Zakładzie studjują i korzystają z jego biblioteki członkowie Seminarjum i Proseminarjum. Prócz tego Zakład udostępnia do pracy bibliotekę, oraz zbiór fotografii pracownikom naukowym z poza Uniwersytetu, upoważnionych przez Kierownika.

Godziny otwarcia Zakładu: 10—13 i 17—19, oraz w pozostałych godzinach dnia, o ile znajduje się w Zakładzie student uprawniony do dyżurowania.

W czasie wakacyj ubiegłego roku akad. sala ćwiczeń Zakładu została odnowiona; jednocześnie Zakład powiększył się o pokój jednookienny, za pokojem bibliotecznym, użyty na mały gabinet do pracy.

III. Sprawozdanie z działalności naukowej:

Prof. dr. Zygmunt Batowski prowadził ćwiczenia proseminaryjne i seminaryjne.

Liczba uczestników proseminarjum — 27. Zebrań było 30. Opracowywano 3 rodzaje tematów:

1. analiza stylowa dzieł sztuki na podstawie poszczególnych rozdziałów z dzieł H. Wölfflina: *Kunstgeschitliche Grundbegriffe* i *Die klassische Kunst* (w oryginale i w przekładzie polskim);
2. styloznawstwo (renesans i barok);
3. sprzętarstwo artystyczne.

Złożono 25 referatów. Odczytano 19. Jedno zebranie (konwersatorium) poświęcono omawianiu twórczości naukowej i metod Wölfflina. Odbyło zebranie w Gabinetcie Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej poświęcone analizie stylistycznej i ikonograficznej grotesk w Loggiach Watykanu (sztychy Volpata). Odbyło wycieczkę do Fabryki odlewów brązowych B-ci Łopieńskich (pokaz całkowitego przebiegu prac odlewniczych objaśniane przez p. Feliksa Łopieńskiego).

W dn. 12 — 15 czerwca odbyła się naukowa wycieczka Zakładu do Gniezna i Trzemeszna. Przewodniczył kierownik Za-

kładu, a uczestniczyli członkowie proseminarjum i seminarjum. Ilość osób — 12. Celem wycieczki było: 1) zetknięcie najmłodszych studujących z zabytkami kilku epok historii sztuki i jej działów, które są dobrze reprezentowane przez miejscowe kościoły i ich skarbcce; 2) przeprowadzenie przed niektórymi z tych zabytków konwersatorium z zakresu styloznawstwa.

Zakład zawdzięcza możliwość urzeczywistnienia tego pożytecznego pod względem pedagogicznym programu uprzejmości i ustnym informacjom ks. bisk. Laubitz i ks. kan. Formanowicza w Gnieźnie, oraz ks. prob. Sarniewicza w Trzemesznie.

Liczba uczestników seminarjum — 26. Zebrań było 38. W młodszej grupie rozważano w trymestrze jesiennym niektóre zagadnienia z zakresu sztuki średniowiecznej, biorąc za punkt wyjścia opublikowaną w latach 1916/17 polemikę między uczonymi niemieckimi a E. Mâle'm na temat sztuki średniowiecznej francuskiej i niemieckiej.

W trymestrze zimowym i wiosennym przerabiano przyczynki do sztuki włoskiego renesansu i zapoznawano się z przekładami źródeł literackich (Francisco d'Ollanda, Benvenuto Cellini).

Starsi członkowie seminarjum opracowują monografie z zakresu architektury, rzeźby i malarstwa polskiego. W okresie sprawozdawczym wykończono 2 prace magisterskie: Z. Rewski złożył rozprawę p. t. *Pałac Bielińskich w Starym Otwocku* i A. Dembowski — rozprawę p. t. *Pałac w Radzynie*.

Szereg zebrań seminaryjnych poświęcono referatom sprawozdawczym z wycieczek Koła Historyków Sztuki do Wielkopolski (Poznań, Borek, Gostyń, Leszno, Osieczna, Rydzyna), oraz do Łowicza, Nieborowa i Arkadij.

IV. Sprawozdanie finansowe:

Wpływy:	Zł.	gr.
Suma zatwierdzona w planie finansowo-gospodarczym na rok 1934/35.	3.729.—	
Nadzwyczajna dotacja Ministerstwa W.R. i O.P. na zakup dzieła Venturi'ego <i>Storia dell'arte italiana</i>	2.400.—	
Razem	6.129.—	

Wydatki:

1. Wydatki osobowe: wynagrodzenie niższego pracownika płatnego dziennie (grupa I poz. b. i d. planu fin.-gosp.)	1.274.—
2. Wydatki admistracyjne [grupa III poz. a, c, d, e. planu fin.-gosp.)	128.50
3. Przewrocza i fotografie (grupa IV poz. b. planu fin.-gosp.)	1.039.30
4. Książki (grupa IV poz. d. planu fin.-gosp.)	3.445.86
5. Wycieczki naukowe (grupa IV poz. f. planu fin.-gosp.)	247.90
Razem	6.135.56

V. Biblioteka i zbiory:

Inwentarz biblioteki Zakładu historii sztuki wynosi w czterech swoich działach łącznie 1347 dzieł. W tej liczbie w okresie sprawozdawczym zostało nabyte kupnem i darem dzieł 73 i 1 kontynuacja. Jako najcenniejszy zakup należy wymienić dzieło Venturi'ego, *Storia dell' arte italiana*, Milano 1901, 19 tomów, które Zakład mógł nabyć dzięki uzyskanej na ten cel nadzwyczajnej dotacji od Ministerstwa W. R. i O. P.

Inwentarz fotografii liczy 3075 pozycyj.

Inwentarz przewroczy zawiera pozycyj 5150, w tem w okresie sprawozdawczym zakupiono 348 przewroczy.

Inwentarz sprzętów obejmuje 91 pozycyj.

1) Doc. Dr. Michał Walicki prowadził ćwiczenia z historii sztuki średniowiecznej.

Ilość uczestników: 13.

Ilość odbytych posiedzeń: 19.

Materiał przerabiany: historia prądów artystycznych XIV—XV w. ze szczególnem uwzględnieniem realizmu.

2) Jerzy Remer prowadził ćwiczenia z zakresu konserwatorstwa (metodyka).

Ilość uczestników: 14.

Ilość odbytych posiedzeń (po 1 godzinie): 42.

Materiał przerabiany: Pojęcie zabytku sztuki. Konserwatorstwo jako zagadnienie kultury. Stosunek konserwatorstwa do historii sztuki. Badanie zabytku sztuki jako dokumentu historycznego. Konserwacja naukowa i artystyczna. Technika konserwacji. Wybór sposobów konserwacji. Zasady i doktryny konserwatorstwa na tle jego dziejów.

Prace drukowane prowadzącego ćwiczenia w r. 1934/35.

1) *Wilno*. Wydawnictwo „Cuda Polski” [8], str. 211, Poznań [1934].

2) *Sprawa inwentaryzacji zabytków sztuki*. Pamiętnik organizacyjnego zjazdu historyków sztuki w Krakowie, Kraków, 1935.

XIV.

SEMINARIUM JĘZYKOZNAWSTWA INDOEUROPEJSKIEGO

I. Personal:

Kierownik: prof. Stanisław Szober.

Asyst. nieetatowy: Mgr. Stefan Łaszewski.

II. Organizacja Zakładu:

Wielkość Zakładu 6 m × 5 m.

Liczba osób, korzystających z Zakładu: 20 osób.

Godziny otwarcia Zakładu: 8 — 13.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

Analiza lingwistyczna tekstów starołacińskich. Referaty w zakresie gramatyki greckiej i łacińskiej. Dyskusja w związku z referatami.

IV. Sprawozdanie finansowe:

Dotacja z funduszu opłat studenckich . . . 1500 zł.

V. Sprawozdanie biblioteczne:

Po opłaceniu biblioteki ś. p. prof. Porzezińskiego, zakupionej dla Seminarjum, resztę dotacji przeznaczono na zakup nowych książek i prenumeratę czasopism lingwistycznych.

XV.

INSTYTUT ORJENTALISTYCZNY.

I. P e r s o n e l :

Kierownik: prof. dr. Stanisław Schayer.

Asystent starszy: Docent dr Witold Jabłoński.

Służba Zakładowa: 1 woźny.

II. O r g a n i z a c j a Z a k ł a d u :

Do seminarjów i zakładów, wchodzących w skład Instytutu Orientalistycznego (Seminarja: indologiczne, sinologiczne, turkologiczne, oraz Biblioteka islamistyczna) przybyło nowe Seminarjum egiptologiczne. Wszystkie te Seminarja mieszczą się obecnie w lokalu przy ul. Królewskiej Nr. 10.

Godziny otwarcia Zakładu: Pracownie Instytutu otwarte są codziennie od 8 r. do 1 p. i od 4 pp. do 9 w.; biblioteki — codziennie od 10 r. do 1 pp. i od 4 pp. do 7 w.

1. S p r a w o z d a n i e n a u k o w e: Dzięki otrzymaniu nowego lokalu zostało uruchomione Seminarjum egiptologiczne pod kierownictwem prof. dra A. Śmieszka, zaś Seminarjum turkologiczne, które dotychczas było bardzo skrupowane w swej działalności, może obecnie, po otrzymaniu odpowiedniego pomieszczenia, pracować intensywniej. Ponadto kierownicy Instytutu wystąpili do Ministerstwa z wnioskiem o stworzenie Seminarjum asyrjologicznego.

2. S p r a w o z d a n i e f i n a n s o w e: Kwoty preliminowane w planie gospodarczo-finansowym na potrzeby ogólne Instytutu Orientalistycznego zostały w r. ub. skreślone. Zmniejszono też dotacje poszczególnych Seminarjów, co szczególnie do-

tkliwie odbiło się na nowozałożonych bibliotekach: egiptologicznej i turkologicznej. Seminarja egiptologiczne, indjanistyczne i turkologiczne otrzymały po 1000 zł. każde z działu IV, zaś Seminarjum sinologiczne 1700 zł. Ponadto Instytut uzyskał od Jego Magnificencji Pana Rektora dotację w kwocie 1000 zł. na umeblowanie. Z tej kwoty umeblowano salę biblioteczną i pracownię, pozostają jeszcze do umeblowania Seminarja egiptologiczne i turkologiczne oraz audytorjum do prowadzenia wykładów i ćwiczeń. Spodziewamy się otrzymać na to zasilek z Ministerstwa W.R. i O.P., o co wystąpili kierownicy nowopowstałych seminarjów.

3. **Sprawozdanie biblioteczne:** Zgodnie z § 7 obowiązującego statutu Inst. Orient. wydzielono część książek do biblioteki dzieł ogólnoorientalistycznych. Z powodu bardzo niskich dotacyj na poszczególne Seminarja udział ich w Bibliotece ogólnej jest niewielki. Szczególnie godny pożałowania jest brak czasopism ogólnoorientalistycznych. W związku z tem byłoby rzeczą wysoce pożądaną, by Ministerstwo W.R. i O.P. zechciało zatwierdzić proponowaną zmianę statutu, co by umożliwiło otrzymanie osobnej dotacji na bibliotekę ogólną Instytutu Orientalistycznego.

4. **Sprawa statutu:** Projekt nowego statutu Instytutu Orientalistycznego, zatwierdzony przez Radę Wydziałową, został wydrukowany w sprawozdaniu z działalności Wydziału Humanistycznego za r. 1933/34 i złożony od dłuższego czasu do zatwierdzenia w Ministerstwie W.R. i O.P. Wobec pilnej potrzeby uregulowania sytuacji prawnej Instytutu zatwierdzenie przez Ministerstwo W.R. i O.P. złożonego projektu statutu staje się warunkiem koniecznym do dalszego rozwoju zakładu. Wobec powyższego Rada Kierowników zwróciła się do Rady Wydziałowej z odpowiednim wnioskiem w celu przyspieszenia tej sprawy.

5. **Sprawa lokalu:** Dzięki życzliwemu poparciu naszych dezyderatów przez władze akademickie, a szczególnie Jego Magnificencję Pana Rektora J. Pienkowskiego, oraz dzięki przychylnemu ustosunkowaniu się Pana Ministra W.R. i O.P. doszło do skutku wynajęcie zajmowanego obecnie lokalu przy ul. Królewskiej Nr. 10, wobec czego sprawa pomieszczenia dla

wszystkich seminarjów, wchodzących w skład Instytutu, została definitywnie i pomyślnie rozwiązana.

Rada Kierowników Instytutu Orientalistycznego składa najgorętsze podziękowanie Panu Minitrowsi W. R. i O. P., Jego Magnificencji Panu Rektorowi J. Pieńkowskiemu, Panu Dziekanowi Wł. Antoniewiczowi, a także Rektorowi J. Ujejskiemu i Dziekanowi M. Handelsmanowi, urzędującym w r. 1933/34, którym Instytut Orientalist. w równej mierze zawdzięcza swój rozwój.

A. SEMINARJUM EGIPTOLOGICZNE.

I. P e r s o n e l :

Kierownik: prof. dr. Antoni Śmieszek.

II. O r g a n i z a c j a Z a k ł a d u :

Jako członek i współnik Instytutu Orientalistycznego, rządzi się Seminarjum Egiptologiczne tym samym, co i on, regulaminem wewnętrznym: warunki korzystania z biblioteki i pory otwarcia czytelnicy są więc te same, jak we wszystkich innych Zakładach, wchodzących w skład Instytutu; czytelnia jest bowiem wspólna.

III. S p r a w o z d a n i e z d z i a ł a l n o ś c i p e d a g o g i c z n e j :

We wszystkich trzech trymestrach prowadził kierownik ćwiczenia seminaryjne przez cztery godziny tygodniowo (w dwóch posiedzeniach dwugodzinnych). Ponieważ wszyscy uczestnicy tych ćwiczeń przystępowali do przedmiotu po raz pierwszy, przeto stały one, z natury rzeczy, na poziomie w całym tego słowa znaczeniu początkowym i elementarnym. Zapoznawano się z właściwościami pisma hieroglificznego i z głównymi zasadami języka egipskiego epoki klasycznej (średniego państwa). Materiał odpowiedni czerpano ze znanych podręczników A. Ermana, G. Roedera i A. H. Gardinera. Udział był, jak zwykle z początku, dość liczny: 6 lub 8 osób, a czasem aż 10, i to przez cały niemal trymestr pierwszy. Ale w drugim tryme-

strze liczba ta spadła mniej więcej do połowy. I utrzymała się na tym poziomie także i przez cały trymestr trzeci.

IV. Sprawozdanie finansowe:

Wpływy (aż do 16-go czerwca 1935).

1. Z Funduszu Opłat Studenckich	1000 zł.
2. Zasiłek, otrzymany od Pana Dziekana	50 „

Razem: 1050 „

Wydatki:

1. Umeblowanie Zakładu	430.— zł.
2. Książki	505,55 „
3. Przybory i materiały pisarskie oraz inne drobne wydatki administra- cyjne	50.— „

Razem: 985,55 zł.

Saldo na rok przyszły 64,45 zł.

V. Sprawozdanie biblioteczne:

W roku poprzednim (1933-34) posiadała biblioteka seminaryjna tylko 23 dzieła; był to bowiem pierwszy rok jej istnienia. W okresie sprawozdawczym, który był rokiem drugim, przybyło nabytków 22, tak, iż w dniu 16 czerwca stan inwentarza książkowego wynosił 45 pozycyj.

B. SEMINARJUM SINOLOGICZNE.

I. Personel:

Kierownik: kurator prof. dr. Stanisław Schayer.

II. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

W trymestrze jesiennym, zimowym i wiosennym dr. Witold Jabłoński prowadził ćwiczenia dla początkujących z gramatyki

i pisma chińskiego klasycznego, dla zaawansowanych zaś w trymestrze jesiennym i zimowym lekturę historyków chińskich (Hou Hanc-shu), a w wiosennym lekturę testów filozoficznych chińskich (Chuang-tsi, T'ie-hia).

Udział w ćwiczeniach dla początkujących brało w trymestrze jesiennym 6 osób, w zimowym i wiosennym 3.

W ćwiczeniach dla zaawansowanych brały udział przez cały rok 4 osoby.

III. Wykaz prac drukowanych a s y s t e n t a s e m i n a r j u m :

Starszy asystent Instytutu Orientalistycznego dr. Witold Jabłoński, prowadzący wykłady zleczone i ćwiczenia z sinologii, drukował:

1. *Polska transkrypcja pisma chińskiego*, Rocznik orientalistyczny, tom V, str. 35.

2. *Les Siao ha(i eu)l-yu de Pékin*, Prace Komisji Orientalistycznej Polskiej Akademji Umiejętności, Nr. 19, str. 193, 3 tablice.

IV. Sprawozdanie finansowe:

Budżet seminarjum w roku sprawozdawczym wynosił 1700 zł.; sumy te wydatkowano na zakup książek i czasopism.

V. Sprawozdanie biblioteczne:

Biblioteka posiada w chwili obecnej (15. VI. 35):

numerów druków europejskich 366 (przyrost 13)

numerów druków chińskich 67 (przyrost 27)

Uwaga. W roku 1933/34 biblioteka zmniejszyła się skutkiem skreśleń (przeniesienia do innych bibliotek etc.) o 300 numerów.

C. SEMINARJUM INDOLOGICZNE.

I. P e r s o n e l :

Kierownik: prof. dr. St. Schayer.

II. S p r a w o z d a n i e z d z i a ł a l n o ś c i p e d a g o g i c z n e j :

W trymestrze jesiennym i zimowym kierownik seminarjum prowadził ćwiczenia dla doktorantów z zakresu literatury palijskiej (lektura Madżdźhima-Nikai oraz Theri i Thera-Gathy) oraz dla bardziej zaawansowanych studentów z zakresu literatury wedyjskiej (Upaniszady).

Udział w ćwiczeniach w obydwu grupach po 5 osób.

III. W y k a z p r a c d r u k o w a n y c h a d j u n k t ó w , a s y s t e n t ó w i c z ł o n k ó w s e m i n a r j u m (z a k ł a d u) :

Mgr. Konstanty Regamey, członek seminarjum wydrukował w Bulletin de l'École Française d'Extrême Orient pracę p. t. *Bibliographie analytique des travaux relatifs aux elements aryens dans les langues et la civilisation de l'Inde.*

IV. S p r a w o z d a n i e f i n a n s o w e :

Budżet seminarjum w roku sprawozdawczym wynosił tylko 1000 zł.; sumę tę wydatkowano na zakup książek i czasopism.

V. S p r a w o z d a n i e b i b l j o t e c z n e :

Biblioteka Seminarjum posiada w chwili obecnej (15. VI. 35) 768 Nr. Nr. Przyrost za rok bieżący 97.

D. SEMINARJUM TURKOLOGICZNE.

I. P e r s o n e l :

Kierownik: prof. dr. Ananjasz Zajączkowski.

II. O r g a n i z a c j a Z a k ł a d u :

Wielkość Zakładu: (jak wyżej przy Inst. Orj.).

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

Ćwiczenia seminaryjne z zakresu turkologii odbywały się przez wszystkie trzy trymestry. W 1 i 2 trym. czytano i interpretowano zabytek językowy staroosmański z XIV w. p. t. *Kalila vâ Dimna* (na podstawie zdjęć z rękopisu oraz wydanie krytycznego przez kierownika Seminarjum, patrz Prace Komisji Orjent. P. A. U., N. 17). W 3 trym. interpretowano teksty gwarowe osmańsko-tureckie, przerabiając jednocześnie wybrane zagadnienia dialektologii anatolijskiej. Liczba uczestników Seminarjum: 8 osób.

Ponadto odbywały się ćwiczenia dla historyków w ilości 1 godz. tyg.: w 1 i 2 trym. czytano jedną z najstarszych kronik rodu Osmana t. zw. *Târih-Âszig-pasza-zâde*; w 3 tr. przerabiano teksty dyplomatyczne, korespondencję Porty Otomańskiej.

Z zakresu filologii nowoperskiej czytano i interpretowano *Szâh-nâme* Firdausiego (1 i 2 trim.), oraz 2-gi rozdział *Gulistan'u* Sa'adi'ego (3 trym.).

IV. Sprawozdanie finansowe:

W p ł y w y:

1. Z Funduszu Opłat Stud.	1000 zł.
2. Od p. Dziekana na wydatki adm.	50 „

Razem 1050 zł.

W y d a t k i:

1. Książki	691,34 zł.
2. Oprawa książek	88,50 „
3. Meble	220,— „
4. Wydatki admin.	50,05 „

Razem 1049,89 zł.

V. Sprawozdanie biblioteczne:

Z powodu bardzo niskiej dotacji, Biblioteka Seminarjum Turkologicznego ograniczyła swe zakupy przeważnie do publi-

kacyj tureckich, jako bardziej dostępnych i nabyła już drugą skolei większą partję książek w Turcji (m. in. słownik historyczno-geograficzny *Qâmûs-al-'âlam*, dzieła leksykograficzne, teksty etnograficzne i t. d.). Ponadto zostały uporządkowane i udostępnione książki (ok. 35 tomów), nabyte w Rosji dzięki życzliwemu poparciu przez M. S. Z., a zawierające m. inn. tak cenne publikacje turkologiczne, jak *Słownik Jakucki* Piekarskiego i t. d. Wreszcie Biblioteka Semin. Turkol. otrzymała kilkanaście tomów z dawnego Zakładu Kultur Dalekiego Wschodu (przeważnie podręczniki arabskie), oraz kilka darów od autorów: H. S. Szapszała, A. Mardkowicza, S. Przeworskiego i A. Zajączkowskiego. Biblioteka liczy obecnie NN. inw.: 125.

E. BIBLIOTEKA ISLAMISTYCZNA

z fundacji ś. p. Wandy Wańkiewiczowej.

I. Personal:

Kurator: prof. dr. A. Zajączkowski.

II. Sprawozdanie finansowe:

Wpływy:

1. Pozostałość z roku ub.	20,55 zł.
2. Kupony od pożyczki:	
a) rata październikowa	314,40 „
b) rata kwietniowa	317,40 „

Razem 652,35 zł.

Wydatki:

1. Szafa biblioteczna	150,— zł.
2. Książki	220,— „
3. Oprawa	25,— „
4. Rękopisy	232,50 „
5. Drobne wydatki	15,45 „

Razem 642,95 zł.

III. Sprawozdanie biblioteczne:

Stan inwentarza w dn. 15. VI. 1935: NN. 125, przyrost w roku sprawozdawczym: NN. 20. Nabyto między inn. 4 rękopisy arabskie i tureckie, zapoczątkowując w ten sposób zbiory manuskryptów wschodnich z dziedziny filologii ludów muzułmańskich. W przyszłości kurator Biblioteki zamierza rok rocznie przeznaczać pewną — w zależności od ofert — kwotę z dotacji ś. p. W. Wańkowiczowej na zakupienie rękopisów. Wśród nabytych rękopisów znajdują się dwa bardzo cenne manuskrypty staroosmańskie (z kolekcji ś. p. prof. Huart'a w Paryżu): komentarz do koranu *Dżewâhir al-asdâf* z XV w., oraz zbiór opowieści *Merzubân-nâme* z XV w. Obydwa zabytki będą wykorzystane w II i III t. *Studjów nad językiem staroosmańskim*, opracowywanym obecnie przez kuratora Biblioteki, A. Zajączkowskiego.

XVI.

SEMINARJUM FILOLOGJI KLASYCZNEJ.

I. Personel:

Kierownicy: prof. dr. Adam Krokiewicz, prof. dr. Gustaw Przychocki, prof. dr. Tadeusz Zieliński. Kierownik administracyjny: prof. dr. G. Przychocki.

Adjunkci i asystenci: St. asystent dr. fil. klas. mag. fil. Włodzimierz Gordziejew.

Służba zakładowa: woźny Władysław Gorczyca.

II. Organizacja Zakładu:

Wielkość Zakładu: Seminarjum zajmuje 4 pokoje.

Organizacja: Zakład zorganizowany jest trzystopniowo: stopniem wyższym jest Seminarjum, stopniami niższymi: Proseminarja: a) wyższe, b) niższe filologii klasycznej. W sprawozdawczym roku akademickim zostały wznowione ćwiczenia Proseminarjum Wyższego (od trymestru zimowego 1935), za-

wieszane w roku poprzednim ze względu na brak kredytów, por. sprawozdanie z r. akad. 1933/34). Kandydaci na członków Seminarjum i obu Proseminarjów są przyjmowani po wypełnieniu szeregu warunków, według ogłaszanych co trymestr „Warunków Przyjęcia“.

Nadto w Seminarjum istnieją trzy oddziały: 1) paleografii greckiej, 2) paleografii łacińskiej, 3) papyrologji.

Liczba osób, korzystających z Zakładu: Osób uprawnionych do korzystania z biblioteki i lokalu Seminarjum jest około 200. Wstęp do lokalu i prawo korzystania z biblioteki mają tylko: dyżurni Seminarjum, członkowie Seminarjum i Proseminarjów, członkowie „Koła Klasyków S. U. W.“ oraz osoby pracujące naukowo i specjalnie przez Kierownika Seminarjum do korzystania z biblioteki seminaryjnej upoważnione.

Godziny otwarcia Zakładu: Biblioteka Seminarjum czynna jest codziennie (z wyjątkiem niedziel i świąt) od godz. 9 rano do godz. 9 m. 30 wiecz. Dyżurni Seminarjum (w liczbie 31 osób) korzystają z biblioteki i lokalu Seminarjum o każdej porze.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

Seminarja prowadzili:

Prof. dr. A. Krokiewicz: seminarjum greckie — interpretowano Plotyna *Enneadę* I, traktat 6 (w trymestrze jesiennym seminarjum nie odbywało się ze względu na urlop prof. dr. A. Krokiewicza).

Prof. dr. G. Przychocki: seminarjum łacińskie — interpretowano Cyncerona *Listy do Attyka* z ks. IV oraz recenzowano prace seminaryjne.

Prof. dr. T. Zieliński: seminarjum greckie — interpretowano Teofrasta *Charaktery* — XVI i nast.

Każde seminarjum odbywało się raz na tydzień, 2 godziny. Przedmiotem ćwiczeń seminaryjnych była interpretacja rzeczowa i językowa tekstu, krytyka tekstu, encyklopedia filologiczna, recenzja prac seminaryjnych.

Ilość uczestników ćwiczeń seminaryjnych wynosiła: w trym. jesiennym 41 osób (w tem przypadało na seminarja: prof. Przychockiego 41 osób, prof. Zielińskiego 36), w trym. zimowym 45 osób (w tem: seminarjum prof. Krokiewicza 16, prof. Przychockiego 43, prof. Zielińskiego 23 osoby), w trym. wiosennym 53 osoby (w tem: seminarjum prof. Krokiewicza 21, prof. Przychockiego 50, prof. Zielińskiego 25 osób).

Prace wykonane pod kierunkiem Prof. dr. A. Krokiewicza:

I. *M a g i s t e r s k i e*: 1. Pierwiastek satyryczny w utworach Marcjalisa (Kondracka). 2. Etyka stoików w świetle krytyki Karneadesa (Łowkis). 3. Psychologja Posydonjusza (Kahane). 4. Autorki rzymskie (Goldziukówna). 5. Charakterystyka osób w utworach Apulejusza (Rojterówna). 6. Ewolucja w przekonaniach politycznych Horacego (Ryszelewska). 7. Tyberjusz jako cesarz i jako człowiek (Wałlachówna). 8. Sielanka Wergiljusza a sielanka Teokryta (Rassak). 9. Etyka Seneki w świetle etyki chrześcijańskiej (ks. Radomski). 10. Satyry Horacego a satyry Juwenala (Radożycki). 11. Pochodzenie zaimków łacińskich (Przysucha). 12. Szkoła rzymska w świetle wywodów Kwintyljana (Konstantin). 13. Religijność rzymska w świetle satyr Juwenalisa (Snaglewska). 14. Życie Owidjusza w świetle jego utworów (Wolfeld-Czubakowa). 15. Źródła „Rozpraw Tuskulańskich” Cyclerona (Pinińska). 16. Udział Horacego w rzymskiem wychowaniu obywatelskiem (Patzakówna). 17. Walka Arystofanesa z poglądami starszych sofistów (Golbreichówna). 18. Pogląd Seneki na władzę monarszą (Ulanowski).

II. *S e m i n a r y j n e*: 1. Comparantur inter se Themistocles et Camillus (Pluciński). 2. De Cicerone Academicorum laudatore (ks. Sielski 2. raz). 3. De Xenophontis dialogo qui Oeconomicus inscribitur (Zagożdżon). 4. Persius et Iuvenalis inter se conferuntur (Kalwari). 5. De Iuliano Menippi aemulo (Słonimska). 6. De rebus a Xenophonte in bello Persico gestis (Szpiglerówna). 7. Plutarchus quid de Pompei vita et moribus senserit (Ludwikowska). 8. De Periclis vita et moribus a Plutarcho descriptis (Pağowska). 9. De Pompeio a Plutarcho laudato (Ludwikowska 2. raz). 10. De Horatii in Maecenatem meritis (Pliszkówna). 11. De Ciceronis libro qui inscribitur Laelius

(Piechocka). 12. De etymologia a Platone descripta (Scheffler). 13. De Xenophonte Persarum veterum laudatore (Sierakowska). 14. De saturis Iuliani (Kowalski 2. raz). 15. De natura ac moribus Lysandri (Adamski). 16. Persius et Iuvenalis quibus uterque causis commotus satiras scripserit (Kalwari). 17. Cicero quid de Caesaris natura ac moribus litteris mandaverit (Mielniczuk). 18. De Sulla (Szczykutowiczówna). 19. Socrates quid de morte senserit (Krajewski). 20. De Sullae natura ac moribus (Szczykutowiczówna). 21. Horatius quid de natura sua ac moribus in satiris protulerit (Kuleszanka). 22. De Gallis a Caesere descriptis (Pniewska). 23. De Demosthenis orationibus in Philippum habitis (Wiśniewski). 24. De Periclis vita et moribus a Plutarcho descriptis (Pałowska 2. raz). 25. De Persis antiquis a Xenophante descriptis (Sztajerówna). 26. De Socrate ab Aristophane irriso (Dryżałowska). 27. Plato quid de vitae et philosophiae suae ratione in epistulis docuerit (Płatek). 28. Plato quam rationem rei publicae constituendae habuerit (Jankowski).

Prace wykonane pod kierunkiem Prof. dr. G. Przychockiego:

I. *Magisterskie*: 1. Życie prywatne Cyncerona na podstawie jego listów (Kaganówna). 2. Syn Cyncerona (Szalitówna). 3. L. Anneusza Seneki pogląd na władzę cesarską (Ulanowski). 4. Stosunek Plinjusza do sztuki (Martin). 5. Stosunek Cyncerona do Cezara i Pompejusza na podstawie zachowanej korespondencji (Rudziński). 6. Tyberjusz i Germanik w przedstawieniu Tacyty (Krzywkowska). 7. Komiczne efekty w języku sceników rzymskich poza Plautem i tragicami (Konarek). 8. De Caesaris commentariorum veritate. Pars I: Bellum Gallicum (Kujda).

II. *Seminaryjne*: 1. De litteris Attici ad Ciceronem missis. Pars prima (Kubikówna). 2. De Ciceronis triumpho (Drapiewska 3 razy). 3. Quidnam ex epistulis Ciceronis ad vitam eius cognoscendam redundet, exponatur (Rawicki). 4. De Horatiana boni viri notione (Pietras 2 razy). 5. De Senecae philosophi persona a Tacito Dione Suetonio descripta (Kisiełowska 2 razy). 6. Comparantur Senecae descriptiones, quae apud Tacitum, Dionem Cassium et Suetonium leguntur (Szulcówna 2 ra-

zy). 7. Quenam inter Octaviam tragoediam et Taciti Annales ratio intercedat, exponatur (Fritzówna 2 razy). 8. Exponatur Ciceronis opinio de philosophiae praeceptis ad vitam regendam adhibendis (Rubinlichtówna 2 razy). 9. De Neronis moribus a Tacito, Dione et Suetonio descriptis (Tymiński 2 razy). 10. Quae Cicero in epistulis de scriptis suis tradiderit, exponatur (Dobrowolska). 11. Quid Cicero de Caesare et Pompeio iudicauerit, exponatur (Białowiejska).

Prace wykonane pod kierunkiem Prof. dr T. Zielińskiego:

I. M a g i s t e r s k i e: 1. O Essejczykach (Krischer). 2. Stosunek Diona Chryzostoma do bogów, dajmonów i herosów (Litwinowicz). 3. Kompozycja i styl listów polecających Cyce-rona (Uniejewska). 4. Sielanka ze szczególnem uwzględnieniem pszczelnictwa według Wergiljusza i Pseudo-Kwintyljana (Brandówna). 5. Stosunki rodzinne na tle kontrowersyj Seneki Starszego (Bryl). 6. Zagadnienie autorstwa Historji z Oxyrhynchos (Olecki). 7. Religja Seneki Młodszeo (Zawadowski).

II. S e m i n a r y j n e: 1. De conduplicationis et trigeminationis apud Horatium vi (Podymniakówna 2 razy). 2. Quo animo Horatius naturam tractaverit (Piotrowiczówna 2. i 3. raz). 3. Quid Dio Chrysostomus de rege et tyranno censuerit (Frejdllichówna 2 razy). 4. De Marii in bello Iugurthino partibus (Brzostowiecka 2 razy). 5. Quid Cicero de divinatione senserit (Kowalczyk 2. i 3. raz). 6. Plato quid de arte dicendi in libro qui inscribitur Gorgias iudicaverit (Szeliska). 7. Quid Tacitus in moribus Germanorum maxime laudandum invenerit (Benke). 8. Quid Polybius de fortuna iudicaverit (Grodzicka). 9. Quid Seneca de prioribus Caesaribus iudicaverit (Wojdecka 2 razy). 10. Quid Cicero de Pisone (cos. 58) iudicaverit (Piechocka 3 razy). 11. Loci ad exilium secundum Ovidium pertinentes (Lebhardt 2 razy). 12. Alexander Magnus cum Caesare in rebus bellicis comparatur (Wichtłówna). 13. Quo animo Cicero in Trebatium fuerit (Fajermanówna). 14. Quid tragici de Paride iudicaverint (Nawrocki). 15. De factorum dictorumque duplici vel triplici apud Tacitum explicatione (Krupińska 2 razy). 16. De Ciceronis de historia Romana in scriptis philosophicis exemplis

(Klatt 2 razy). 17. De nutricis in tragoedia Graeca partibus (Głombiowski).

IV. Sprawozdanie finansowe:

W p ł y w y:

1. Saldo z odsetek Funduszu im. Zielińskiego w dniu 1. 7. 1934	zł. 378,25
2. Udział w Funduszu Opłat Studenckich w roku 1934/35	„ 3000,—
3. Odsetki z Funduszu im. Zielińskiego	„ 617,04
4. Dotacja nadzwyczajna P. Dziekana Wydziału Humanistycznego U. W. na odkupienie zagubionych książek	„ 230,—

Razem zł. 4225,29

W y d a t k i:

1. Meble i urządzenia pozabiblioteczne	zł. 294,—
2. Książki, czasopisma, oprawy i katalogi	„ 3800,25
3. Kancelarja i administracja Seminarjum	„ 131,04

Razem zł. 4225,29

W okresie sprawozdawczym inwentarz pozabiblioteczny powiększył się o 2 numery: 1 szafę oraz 1 portret — dar Prof. dr. D. A. Deissmanna z Berlina.

V. Sprawozdanie biblioteczne:

W dniu 15. 6. 1935 inwentarz biblioteczny zamknięto numerem bieżącym A. 6038. W okresie sprawozdawczym księgozbiór Seminarjum powiększył się o 109 numerów — przeszło 180 woluminów. Nadto zainwetaryzowano 1061 dzieł — około 1700 woluminów (liczba inwentarza w dniu 15. 6. 35 — A. 7841) z biblioteki ofiarowanej przez Prof. dr. T. Zielińskiego (por. sprawozdania Seminarjum z lat ubiegłych). W styczniu 1935 otrzymało Seminarjum jako depozyt Funduszu Kultury Narodowej zbiór ostraków (121 sztuk) i etykietek mumjowych (5 sztuk), nabytych przez p. doc. dr. J. Manteuffla z zasiłku Funduszu K. N. od Prof. dr. D. Adolfa Deissmanna z Berlina.

Doc. dr. Aleksander Turyn prowadził ćwiczenia proseminaryjne greckie i łacińskie.

Ilość uczestników: proseminarja niższe — osób 54 w trymestrze jesiennym, 48 — w zimowym, 53 — w wiosennym; proseminarjum wyższe — osób 16 w trymestrze zimowym, 8 — w wiosennym.

Ilość odbytych posiedzeń: proseminarjum wyższe 2 godz. tyg. w trymestrach zimowym i wiosennym; proseminarja niższe 2 razy po 2 godz. tyg. przez cały rok akademicki.

Materiał przerabiany: Proseminarjum niższe greckie: tłumaczenie i interpretacja *Elektry* Sofoklesa. Tłumaczenia z polskiego na grekę. Proseminarjum niższe łacińskie: tłumaczenie i interpretacja *Brutusa* Cyclerona. Tłumaczenie z polskiego na łacinę (teksty z *Zarysu literatury rzymskiej* K. Morawskiego). Proseminarjum filologii klasycznej wyższe: temat ćwiczeń: encyklopedia i bibliografia filologii klasycznej, metodyka prac seminaryjnych, bibliotekoznawstwo filologiczne, teoria i praktyka krytyki tekstu.

Doc. Dr. Jerzy Manteuffel, prowadził ćwiczenia z papyrologii.

Ilość uczestników: w trym. jes./zim. — 8, w trym. wios. — 6.

Ilość odbytych posiedzeń: 22 (11 + 7 + 4).

Materiał przerabiany:

1) Interpretowano dokumenty z Serapeum pod Memphis w/g Wilckena: *Urkunden Der Ptolemäerzeit*, Berlin 1924 (1—14) oraz kilka tekstów w/g Schubarta *Papyri Graecae Berolinenses*.

2) Wygłaszano referaty na podstawie wstępu Wilckena do wymienionej publikacji.

3) Omawiano kilka ostraków ze zbioru A. Deissmanna.

XVII.

SEMINARJUM JEZYKA POLSKIEGO.

I. P e r s o n e l :

Kierownik: prof. dr. Witold Doroszewski.

St. asystent: mag. Henryk Friedrich.

Asyst. nieetatowy: mag. Wiktor Godziszewski.

Służba zakładowa: woźny Michał Parkot.

II. Organizacja zakładu:

Wielkość Zakładu: 1 pokój, będący zarazem a) pomieszczeniem na bibliotekę (3268 poz. inw.), b) gabinetem profesora i asystenta, c) czytelnią i pracownią studencką. Seminarjum odczuwa ogromny brak pomieszczeń. Biblioteka się powiększa, a brak miejsca na nowe szafy.

Liczba osób, korzystających z Zakładu wynosiła dziennie przeciętnie 25.

Godziny otwarcia Zakładu: codziennie od 9 do 13 i od 16 do 20.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

Ogólna liczba uczestników seminarjum niższego, podzielonego na grupy równoległe, wynosiła około 150 osób (proseminarjum — ok. 140 osób, p. niżej). Uczestnicy seminarjum przerabiali teksty staropolskie, pisząc co tydzień ćwiczenia piśmienne.

Seminarjum wyższe podzielone było na dwie grupy: na jednej praca poświęcona była zagadnieniom dialektologicznym, na drugiej — słowotwórczo-stylistycznym.

St. asyst. mag. Henryk Friedrich. D. 27. IX. 1934 wygłosił referat na II Międzynarodowym Zjeździe Słowistów p. t. *Fakty fonetyki mazowieckiej w ujęciu ilościowym*.

D. 3. IV. 1935 referat w Tow. Naukowym Warsz. p. t.: *O metodach kartograficznego ujmowania zjawisk językowych*.

D. 10. VI. 1935 referat na Zjeździe Polskiego Tow. Językoznawczego p. t.: *Alternacja b//w w związku z kształtowaniem się języka polskiego*.

IV. Wykaz prac drukowanych, asystenta zakładu:

1. *Wskazówki do zbierania materiałów gwarowych*. Wydawnictwo Sem. Języka Polskiego, Warszawa, 1934, str. 32.

2. *Ostoje—klimy. Porównanie słownictwa dwu wsi.* Poradnik Językowy Nr. 9/10. 1934.

3. *Zbieranie słownictwa ludowego.* Poradnik Językowy Nr. 7. 1934.

4. *II Międzynarodowy Zjazd Sławistów.* Poradnik Językowy Nr. 9. 1934.

5. *Językoznawstwo na II Międzynarodowym Zjeździe Sławistów.* Poradnik Językowy Nr. 10. 1934.

6. Henryk Ułaszyn *Jan Baudouin de Courtenay.* Recenzja. Poradnik Językowy Nr. 1. 1935.

7. Teofil Szczerba *Nauczanie podstaw gramatyki języka polskiego.* Poradnik Językowy Nr. 1. 1935.

8. *Słownictwo mazowieckie w zakresie konstrukcji dachu.* Poradnik Językowy. Nr. 3. 1935.

9. *Na marginesie rozpraw prof. W. Taszyckiego o przejściu ra, re i ja, je w języku polskim.* Prace Filologiczne, t. XIV, 348—353.

V. Wycieczki naukowe:

W bieżącym roku akademickim odbyły się trzy wycieczki naukowe uczestników seminarjum wyższego języka polskiego, w tem jedna tygodniowa. Celem ich było kontynuowanie badań dialektologicznych na terytorjum Mazowsza.

VI. Sprawozdanie finansowe:

Wpływy:

a) Z funduszu Opłat Studenckich	1290 zł.
b) Z dotacji budżetowej	1000 „
	Razem 2290 zł.

Wydatki:

a) 1 pomocn. siła naukowa od 1. XII. do 31. VIII.	990 zł.
b) Wydatki administracyjne	100 „
c) Urząd., i potrzeby naukowe	1200 „
	Razem 2290 zł.

VII. Sprawozdanie biblioteczne:

Biblioteka czynna jest w godzinach otwarcia Zakładu t. j. 9—13 i 16—20. Z końcem r. ak. 1934/35 liczba tomów wynosiła 3268 (książek i czasopism łącznie). Z czytelni Seminarjum korzystało dziennie przeciętnie 20 osób.

Doc. dr H a l i n a K o n e c z n a, prowadziła ćwiczenia proseminaryjne z jęz. polskiego.

Ilość uczestników: 69 w grupie piątkowej, 79 w grupie sobotniej.

Ilość odbytych posiedzeń: po 19 w każdej grupie.

Ćwiczenia seminaryjne z języka polskiego:

Ilość uczestników — 48 osób.

Ilość odbytych posiedzeń — 22.

Materiał przerabiany na ćwiczeniach proseminaryjnych:

a) dokładne zapoznanie się z budową narządów mownych ich działalnością,

b) rozpoznanie artykulacji poszczególnych głosek języka polskiego z uwzględnieniem właściwości dialektycznych polskich oraz głosowni innych języków. Palatogramy Benniego, obrazy głosek Abińskiego.

c) upodobnienia wewnątrz- i międzywyrazowe. Historia alfabetów. Transkrypcje fonetyczne, system analfabetyczny Jespersena i umiejętne posługiwanie się nimi. Pojęcie głoski. Zgłoska. Przycisk, iloczas, tonacja.

XVIII.

SEMINARJUM HISTORJI LITERATURY POLSKIEJ.

I. P e r s o n e l:

Kierownicy: I prof. dr. Józef Ujejski, II — prof. dr. Julian Krzyżanowski.

Kierownik administracyjny — prof. dr. Józef Ujejski.

Asystentka starsza: Doc. dr. Zofja Szymdtowa.

Asystentka młodsza: Dr. Marja Nowodworska.

II. Organizacja Zakładu:

Seminarjum zajmuje 4 pokoje.

Z czytelni Seminarjum mają prawo korzystać członkowie Seminarjów — prof. Ujejskiego i prof. Krzyżanowskiego za okazaniem legitymacji bibliotecznej, natomiast uczestnicy proseminarjum nie są uprawnieni do korzystania z czytelni z braku miejsca.

Z Biblioteki korzysta około 300 osób. Frekwencja dzienna przeciętnie 30 osób.

Biblioteka czynna codziennie w godzinach: 9—14 (z wyjątkiem środy, kiedy między 10 g. a 12 g. odbywały się w lokalu Seminarjum ćwiczenia z lektury tekstów staropolskich pod kierownictwem prof. J. Krzyżanowskiego) oraz 17—20, z wyjątkiem świąt i wakacyj.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

I oddział prof. Ujejskiego:

Członków Seminarjum było 126.

Posiedzenia Seminaryjne odbywały się w soboty od godz. 17—19. Czytano na nich w całości lub w obszernych ustępach następujące prace członków: 1) Gustaw Zieliński — *Monografia* (L. Gołembiewski), 2) *Artyzm Wacława Potockiego*. (W. Nowacki), 3) *Estetyka noweli* (K. Rowicki), 4) *Świat zwierzęcy w twórczości Dygasińskiego* (J. Chwilczyńska), 5) *Cisza i milczenie w twórczości Norwida* (J. Stachowski). Ogółem wykonano w seminarjum prac 40 z czego 37 dyplomowych.

Wykaz prac drukowanych członków seminarjum:

Studja z zakresu historii literatury polskiej Nr. 11: Bogdan Korzeniewski: *„Drama“ w teatrze warszawskim za dyrekcji Osinińskiego*. Warszawa, 1934.

Studja z zakresu historii literatury polskiej Nr. 12: Franciszek Surówka: *Charakterystyka Hymnów Kasprowicza*. Warszawa 1935.

II oddział prof. J. Krzyżanowskiego:

Oddział I. Lektura i objaśnianie Kallimacha *De Vita et moribus Gregorii Sanocei* oraz *Ianicii Elegiarum Liber*.

Oddział II. Lektura prac magisterskich (około 10). Lektura i objaśnianie prac z zakresu teorii literatury.

IV. Sprawozdanie finansowe:

W p ł y w y ::

Z Funduszu Opłat Studenckich . . . . . 1.000 zł.

W y d a t k i ::

Kupno książek — tomów 97	265.30	„
Prenumerata pism	122.40	„
Oprawa książek — tomów 154	250.30	„
Meble	262.00	„
Materiały pisarskie	100.00	„

Razem . . 1.000.00 zł.

Dary: od p. prof. Juljana Krzyżanowskiego — tomów	182
p. Jadwigi Krauzówny	34
oraz innych ofiarodawców	16

Razem tomów 232

Prenumerata: 4 czasopism polskich, Polskiego Słownika Biograficznego oraz „Handbuch der Literaturwissenschaft“, wyd. Artibus et literis w Berlinie.

V. Sprawozdanie biblioteczne:

Stan inwentarza dn. 1. IX. 1935 r.:

liczba numerów — 1576, tomów 3440.

w tem czasopism — 48, tomów 345.

W stosunku do roku ubiegłego stan Biblioteki wykazuje przyrost tomów — 353. Inwentarz sprzętów liczy numerów 163.

1) Dr. Z o f j a S z m y d t o w a prowadziła ćwiczenia z historii literatury polskiej.

Ilość uczestników: Cz. I. — 166, Cz. II. 90.

Ilość odbytych posiedzeń: opuszczono dwa posiedzenia.

Materiał przerabiany: Cz. I: Zagadnienia metodologiczne. Technika pracy. Analiza tekstów ze szczególnym uwzględnieniem pism Kochanowskiego.

Cz. II: Prądy literackie (barok, klasycyzm, romantyzm, realizm). Rodzaje literackie ze szczególnym uwzględnieniem liryki.

1) Docent Z y g m u n t S z w e y k o w s k i prowadził ćwiczenia z historii literatury.

Ilość uczestników: 20.

Ilość odbytych posiedzeń:

Materiał przerabiany: Zagadnienie kompozycji noweli, opowiadania i powieści w literaturze pozytywistycznej. Ilustracja na odpowiednich przykładach Prusa, Orzeszkowej i Sienkiewicza.

XIX.

SEMINARJUM SLAWISTYCZNE.

I. P e r s o n e l :

Kierownik: Prof. Stanisław Słoński.

Starsza asystentka: Dr. Marja Rudzińska.

II. O r g a n i z a c j a Z a k ł a d u :

Wielkość Zakładu: 3 pokoje, przedpokój i szatnia.

Liczba osób, korzystających z Zakładu: 763.

Godziny otwarcia Zakładu: od 10 do 2 i od 4 do 8.

III. S p r a w o z d a n i e z d z i a ł a l n o ś c i p e d a g o g i c z n e j :

Prowadzone były ćwiczenia proseminaryjne (czytanie i objaśnianie zabytków starosłowiańskich) — uczestników 171 w dwu grupach.

Ćwiczenia seminaryjne (charakterystyki fonetyczne i morfologiczne poszczególnych języków słowiańskich) uczestników 11. Referatów wygłoszono i przedyskutowano 10.

IV. Wykaz prac drukowanych Zakładu:

Starsza Asystentka Seminarjum, Dr. Marja Rudzińska wydała *Zarys historyczny kierunków literatury białoruskiej*. Slovansky Prehled, Praga.

Język urzędowy Księstwa Litewskiego. Biuletyn Polsko-ukraiński.

Przyczynek do stosunków językowych polsko-ukraińskich. Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego.

Charakterystyka języka urzędowego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Streszczenia referatów II Międzynarodowego Zjazdu Sławistów.

V. Sprawozdanie finansowe:

Dotacja zwyczajna 1550 zł. wydana na zakup książek i oprawę.

VI. Sprawozdanie biblioteczne:

Biblioteka Seminarjum Sławistycznego liczy 1927 dzieł w 3993 tomach. W roku sprawozdawczym przybyło 88 tomów.

S e r g j u s z K u ł a k o w s k i prowadził ćwiczenia z języka rosyjskiego dla sławistów.

Ilość uczestników: 6 — 28.

Ilość odbytych posiedzeń: 22.

Materiał przerabiany: literatura rosyjska średniowiecza i XVI—XVII w.

Prace drukowane prowadzące ćwiczenia w r. 1934/35:

1. *Pierwsza książka do nauki języka rosyjskiego dla Polaka*. Książnica—Atlas. 1934. Str. 246.

2. *Język rosyjski. Kurs Powszechnego Uniwersytetu Korespondencyjnego*. Warszawa. 1934. Str. 192.

3. *U źródeł współczesnej prozy rosyjskiej*. (Demiurg Nr. 1. Warszawa.

4. *Maksymiljan Wołoszyn*. Kamena I — Nr. 9 — Chełm Lub.).

5. *Chrystus i Antychryst*. Demiurg, Nr. 2. Warszawa.

6—8. *Święto Mickiewiczowskie w PAZ. Dzieła Mickiewicza w przekładach na język rosyjski*. Przekład z Księgi pielgrzymstwa. Kamena I — Nr. 10, Chełm Lub.

9) *Polu literaturas akademija*. Daugava Nr. 11, Riga.

10) *Tragedja S. Jesienina*. Kamena II — Nr. 3, Chełm Lub.

11. *Kaks kirjandus laureati Poolas*. Looming Nr. 9, Tartu.

12. *Neskolko słow o sowremennoj polskoj literature*. Now Nr. 7, Tallinn.

13. *Zmierzch A. Błoka*. Kamena, II — Nr. 5, Chełm Lub.

14. *Wtoroj mezdunarodnyj sjezd sławistow*. Centralnaja Europa, Nr. 1, Praha.

15. *Divas laureates polu literatura*. Dangava, Nr. 3, Riga.

16—17. *Ludowy poemat fiński. Estoński epos ludowy*. Kamena, II, Nr. 6, Chełm Lub.

18. *Wład. Chodasiewicz*. Kamena II, Nr. 10, Chełm Lub.

Pozatem kilka artykułów w Sewodnia w Rydze i Kurjerze Porannym w Warszawie.

XX.

SEMINARJUM FILOLOGJI UKRAIŃSKIEJ.

I. P e r s o n e l :

Kierownik: Prof. n. Dr. Roman Smal-Stocki.

II. O r g a n i z a c j a   Z a k ł a d u :

Wielkość Zakładu: Seminarjum filologii ukraińskiej ma wspólny lokal i wspólną bibliotekę z Seminarjum filologii słowiańskiej.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

W ubiegłym roku zostały wygłoszone w Seminarjum 22 referaty. W proseminarjum odbywały się ćwiczenia i interpretacje na podstawie tekstów prof. St. Słońskiego.

Liczba uczestników seminarjum — 10, proseminarjum — 16.

IV. Sprawozdanie finansowe:

Seminarjum została przyznana dotacja w wysokości 1000 zł.

V. Sprawozdanie biblioteczne:

Suma otrzymana przez Seminarjum tytułem dotacji została częściowo zużyta na oprawę książek, częściowo zaś na zakupno nowych wydawnictw ukraińskich.

XXI.

SEMINARJUM FILOLOGJI ROMAŃSKIEJ.

I. Personel:

Kierownik — Prof. dr St. Wędkiewicz.

Asystentka — Dr. Zdana Matuszewicz.

II. Organizacja Zakładu:

Członkami rzeczywistymi mogą być studenci Uniwersytetu, którzy posiadają conajmniej cztery egzaminy magisterskie.

Liczba osób korzystających z Zakładu: członków rzeczywistych 16; łączna ilość osób korzystających z Zakładu — 50. Godziny otwarcia: codziennie od 10—2 i od 5—8.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej.

Prof. St. Wędkiewicz prowadził: proseminarjum włoskie na którym przerabiano lekturę Ganimeta oraz seminarjum na

którem czytano teksty staroprowansalskie i opracowywano referaty z zakresu literatury francuskiej.

Dr. Z. Matuszewiczowa prowadziła ćwiczenia z filologii francuskiej przy ilości uczestników 150. Posiedzeń odbyto 25, przerabiano *Le grand testament de François Villon*.

IV. Sprawozdanie finansowe:

Udział w Funduszu Opłat Studenckich w wysokości 1.650 zł. został zużyty w całości na zakupno książek i czasopism 50 zł. na drobne wydatki kancelaryjne.

V. Sprawozdanie biblioteczne:

Inwentarz biblioteki powiększył się o 148 numerów. Przybyło 148 dzieł w 172 tomach oraz siedem roczników czasopism. Biblioteka Seminarjum liczy 1908 numerów inwentarza.

XXII.

SEMINARJUM FILOLOGJI GERMAŃSKIEJ.

I. Personal:

Kierownik: Prof. dr. Zygmunt Łempicki.

Adjunkci i asystenci: Asystent starszy Mag. Karol Grundmann.

Asystent tytularny: Leon Wiejowski.

II. Organizacja Zakładu:

Wielkość Zakładu: seminarjum zajmuje 3 pokoje.

Liczba osób, korzystających z Zakładu: około 80 osób.

Godziny otwarcia Zakładu: od godz. 9-ej do 20-ej.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

Tematem ćwiczeń seminaryjnych w trymestrze jesiennym i zimowym były zagadnienia związane z nową odkrytą epoką li-

teratury niemieckiej wieku XIX, którą określono mianem Biedermeier. W trymestrze letnim omawiano zagadnienia związane z nauką o znaczeniu wyrazów ze szczególnem uwzględnieniem teorii pola znaczenia.

IV. Wykaz prac drukowanych członków seminarjum:

Dr. Jakób Grünbaum ogłosił pracę p. t. *Probleme der Strophik Neidharts von Renenthal*. Archivum Neophilologicum, T. I Kraków 1934.

V. Sprawozdanie finansowe:

Dotacja wynosiła 1450 zł.

VI. Sprawozdanie biblioteczne:

Biblioteka obejmuje 2380 dzieł. Przyrost dzieł 154, w tem darów 87, Deutsch - ausländischer Bücheraustausch w Berlinie ofiarował 43 dzieł. Prof. Łempicki 4, Macierz Szkolna 37, członek Seminarjum E. Światłowski.

Seminarjum prenumeruje 13 czasopism.

Dr. Klara Ostrowska, prowadziła ćwiczenia stylistyczne dla germanistów.

Ilość odbytych posiedzeń: 20 (raz na tydzień).

Materiał przerabiany: ćwiczenia na podstawie nowel:

Peter Peine. H. Sharzelmann'a.

Aus dem Leben eines Taugenichts. Eichendorff'a oraz czytanek z *Wir lesen Deutsch*.

Omówienie najważniejszych prawideł gram. niemieckiej.

XXIII.

SEMINARJUM FILOLOGJI ANGIELSKIEJ.

I. Personel:

Kierownik: Prof. dr. Andrzej Tretiak.

Asystent nieetatowy: Dr. Stanisław Helsztyński.

II. Organizacja Zakładu:

Jak w latach poprzednich.

III. Sprawozdanie z działalności pedagogicznej:

O odbyto posiedzeń 26 — (jes. 9, zim. 10, wios. 7); w trymestrach jesiennym i zimowym czytano wspólnie utwory J. Milтона w chronologicznym porządku z uwzględnieniem genezy utworów, stosunku do źródeł i rozbioru formy kompozycyjnej; w wiosennym trymestrze odczytano i przedyskutowano 8 referatów, na tematy z *Raju Utraconego* (treść i kompozycja, geneza i źródła, kosmologia, teoria grzechu, teologia, Milton i Blake, Addison o Miltonie, S. Johnson o Miltonie).

IV Wykaz prac drukowanych asystenta:

Dr. Stanisław Helsztyński ogłosił:

1. *Przybyszewski w Hiszpanji*, Wiadomości Literackie Nr. 559.

2. *Annus Mirabilis Przybyszewskiego*, Wiadomości Literackie Nr. 591.

3. *Maryla Wągrowiecka*, Wiadomości Literackie Nr. 578.

4. *Malström Przybyszewskiego*, Wiadomości Literackie Nr. 597.

5. *Kontakt Przybyszewskiego z poetami moderny*. Neofilolog 1935 II.

6) Recenzje: Wiadomości Literackie Nr. Nr. 535, 592, 597, 598.

V. Sprawozdanie finansowe:

Otrzymano z F. O. S. 1520 zł., z tego zużyto na zakupno książek i prenumeratę czasopism 1490 zł. — na wydatki administracyjne 30 zł.

VI. Sprawozdanie biblioteczne:

Przybyło dzieł 118; w 137 tomach.

Przybyło czasopism: 9 w rocznikach: 11.

Z tego dary: dzieł 9 w tom. 10, i 1 rocznik czasopism.

Biblioteka liczy dzieł 1303, w 1642 tomach.

czasopism 20, w 107 rocznikach,

1 mapa,

1 zbiór tablic do metryki ang. (17 tablic po 30 egzempl.).

Ofiarodawcy:: Armstrong A. J. z uniwersytetu w Texas 1, Carnegie Foundation 1, Międzynarodowa Wymiana Wydawnictw 2, f-a Longmans and Gicen 3, prof. Zieliński 1, dr. Helsztyński 1 (2).

XXIV.

INSTYTUT FONETYCZNY.

I. Personal:

Dyrektor Instytutu: prof. dr. W. Doroszewski.

Kierownik naukowy: doc. dr. T. Benni.

Asystentka: doc. dr. H. Koneczna.

II. Organizacja Zakładu:

Liczba osób, korzystających z Zakładu jest ograniczona ze względu na jego przeznaczenie badawcze, małą ilość aparatów i bardzo szczupły lokal. Jednocześnie w Instytucie mogą pracować naukowo najwyżej 2 osoby.

W ciągu roku zapoznało się z aparatami i metodą pracy eksperymentalnej 15 członków ćwiczeń seminaryjnych z jęz. polskiego. Jeden student zaś opracował materiał do pracy magisterskiej.

Zapisów kimograficznych dokonali również słuchacze Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej.

Godziny otwarcia Instytutu i biblioteki podręcznej: 9—1.
i 5 — 8.

III. Sprawozdanie finansowe:

Dotacja zwykła uniwersytecka wyniosła tylko 800 zł., co przeznaczono na fotografowanie artykulacji głosek polskich przy pomocy promieni Roentgena.

IV. Sprawozdanie biblioteczne:

Inwentarz biblioteki zawiera 250 książek, w tem 8 czasopism, 9 fotografii, 3 tablice głosek, 2 tablice palatogramów, 1 tablicę organów mowy.

ZBIORY WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO.

A. ZBIÓR ODLEWÓW GIPSOWYCH, RZEZB STAROŻYTNYCH
I NOWOŻYTNYCH.

Kierownicy zbioru: prof. dr. Zygmunt Batowski (kier. działu nowożytnego) i prof. dr. Kazimierz Michałowski (kier. działu starożytnego).

Zbiór jest obsługiwany przez pracownika dziennie płatnego (z kredytów § 5, poz. 2).

W okresie sprawozdawczym zbiór nie otrzymał żadnej dotacji.

Warunki lokalowe pozostały te same co w roku ubiegłym.

W okresie sprawozdawczym zwiedziły Zbiór Odlewów Gipsowych 4 wycieczki, a mianowicie: w lutym — wycieczka uczeń kl. VII i VIII gimn. im. E. Orzeszkowej w Łodzi; w maju — wycieczka uczeń Miejskiej Szkoły Zdobniczej w Warszawie; w czerwcu — wycieczka uczniów Szkoły Sztuk Pięknych im. Gersona i wycieczka uczniów Państwowego Konserwatorium Muzycznego w Warszawie. Ponadto zbiór zwiedzały poszczególne osoby. Oprowadzali i udzielali wyjaśnień studenci Zakładu archeologii klasycznej U. W.

Członkowie seminarjum archeologii klasycznej pod kierunkiem prof. Michałowskiego kontynuowali w okresie sprawozdawczym rozpoczętą w roku ubiegłym naukową inwentaryzację działu rzeźb starożytnych.

B. ZBIÓR NUMIZMATYCZNY.

Dane o organizacji i użytkowaniu jak w latach poprzednich (patrz Sprawozdanie z działalności Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warszawskiego za rok 1930/31).

Zbiór numizmatyczny nie otrzymał w okresie sprawozdawczym żadnej dotacji, ani darów.

CZĘŚĆ CZWARTA.

MAGISTERJA.

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI KOMISJI EGZAMINÓW MAGISTERSKICH WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO.

W roku akademickim 1934/35 złożyło podania o dopuszczenie do egzaminów magisterskich na Wydziale Humanistycznym 3.152 studentów. Ogólna ilość założonych aktów powiększyła się w okresie sprawozdawczym o 603 sztuk i dosięgła cyfry 6.597 sztuk.

Przyznano w tym okresie 214 osobom dyplomy magisterskie.

SPRAWOZDANIE

z zużycia sum na wydatki egzaminacyjne.

	Złoty ch	
Pozostałość z 1933/34 r. akad.		18.749,74
W p ł y w y:		
Opłaty za dyplomy	3.525,—	
Udział w Funduszu Opł. Stud.	33.929,75	37.454,25
		56.203,99

Wypłaty:	Złotych	
Za egzaminy i ocenę prac P.P. Profesorom .	30.527,36	
Wynagrodzenie urzędników i woźnych Komisji Egzaminacyjnej	5.850.—	
Za druki egzaminacyjne, świadectwa, dyplomy i druki zaproszeń, mat. kanc.	7.820,57	
Wydatki pocztowe, tramwajowe, telegraficzne i prenumerata Dz. Urzęd. Min. W. R. i O. P. program szkolny	32,14	
Federacja Tow. Hist. — składka członkowska za 1934 r.	26,40	
Zwrot kosztów podróży Prof. T. Kowalskiemu z Krakowa	50.—	
Zasiłek Dr. M. Hartlebowi	100.—	
Stypendja	1.350.—	
Za druk dyplomu honorowego dla B. Limanowskiego	50.—	
Za wieniec na trumnę ś. p. Prof. Rozwadowskiego	75.—	
Na fundusz nagrodowy im Marszałka J. Piłsudskiego		
„ „ „ Prof. Askenazego	250.—	
zamiast kwiatów na trumnę Marszałka	100.—	
Koło Prehistoryków S. U. J. — zasiłek na udział w wykopaliskach	200.—	
Semin. Filologii Klasycznej — na książki	230.—	
„ Historji Powszechnej — na książki	200.—	
Zakład Archeologii Klasycznej — na książki	111,21	
Zasiłki dla pomocniczych sił naukowych zakładów i seminarjów	416,78	
Za ilustracje i druk papyrusów	2.454.—	49.843,47
Pozostałość na 1935/36 r. akad.		6.360,52
Z tego przypada na:		
Koszty sporządzenia dyplomów	954,90	
Na wynagrodzenie egzaminatorów i przewodniczących	633,63	
Na wydatki kancelaryjne	268,97	
Na wynagrodzenie personelu adm.	24,30	
Do dyspozycji Dziekana	4.478,72	
	6.360,52	

CZĘŚĆ PIĄTA.

DZIAŁALNOŚĆ KÓŁ NAUKOWYCH.

KOŁO FILOZOFICZNO-PSYCHOLOGICZNE.

Kurator: Prof. dr. T. Kotarbiński — do maja 1935.

Prof. Dr. Wł. Tatarkiewicz — od maja 1935.

Przewodniczący: Stanisław Grzelecki.

Ilość członków — 35.

Ilość posiedzeń naukowych — 7.

Biblioteka liczy tomów 633.

Wycieczki: towarzyska do Modlina.

Subwencje — w roku sprawozdawczym koło nie otrzymało subwencji.

KOŁO PEDAGOGICZNE.

Kurator: Prof. B. Nawroczyński.

Przewodniczący: Aleksander Stelter.

Ilość posiedzeń naukowych: 9.

Biblioteka (ilość tomów): 340.

Subwencja przyznana 500 złotych; 420 zł. wydano na kupno podręczników naukowych, zaprenumerowanie Encyklopedji wychowawczej, 80 zł. wydano na oprawę zakupionych książek.

KOŁO HISTORYKÓW.

Kurator: prof. dr. Stanisław Arnold.

Prezes: mgr. Ryszard Pietrzykowski.

Ilość członków: 160.

Sekcje: 1) historii starożytnej, 2) historii gospodarczej, 3) historii wojskowej, 4) historii Europy Wschodniej, 5) historii nowożytnej, 6) paleograficzna naukowa, 7) paleograficzna samopomocowa.

Odczytów i zebrań naukowych — 39:

1) odczyty informacyjne:

- a) doc. dr. Manteuffel n. t. *Jak studjować historję*,
- b) cykl odczytów n. t. *Literatura do egzaminów magisterskich* (wygłosili doc. dr. Zmigryder-Konopka, doc. dr. Manteuffel, dr. Piotrowski, dr. Widerszal).

2) wieczory dyskusyjne:

dr. Kuczyński n. t. *Tatarzy pod Zbarazem*.

3) odczyty piątkowe:

doc. dr. Pajewski. *Polska i Niemcy w stos. dziejowym w świetle badań niemieckich*,

doc. dr. Pajewski. *Polska a Węgry w czasie wojny światowej*,

dr. Brzeziński. *Mecenat Kulturalny biskupa Tomickiego*,

kpt. Kozolubski. *Szturm Warszawy w 1931 r.*,

dr. Maciejewska. *Źródła do życiorysu Królowej Jadwigi i szereg innych*,

4) zebrania i referaty w sekcjach naukowych: np.:

mjr. Laskowski. *Metody badań historii wojskowej*,

mgr. Jabłoński. *Ukraińska republika ludowa a Polacy (1917—18) i inne*.

Wycieczki:

1) naukowe:

do Muzeum archeologicznego im. E. Majewskiego,

do biblioteki Ordynacji Zamoyskich,

na wystawę sztuki gotyckiej w IPS,
na wystawę mickiewiczowską w Bibliotece Narodowej
i inne.

2) towarzyskie:

do gór Świętokrzyskich, Wilanowa, Młocin, Płocka.

Biblioteka:

ilość tomów — 2950; nabyto 42 książki;

wydatki na bibliotekę wyniosły przeszło 300 zł.

W okresie sprawozdawczym Koło nie otrzymało żadnych subwencji.

KOŁO HISTORYKÓW SZTUKI.

Kurator: prof. dr. Zygmunt Batowski.

Przewodniczący: Wacław Parkot.

Ilość członków: 81.

Sekcje: zebrań naukowych, wycieczkowa, teatralna, opanowania języka niemieckiego.

Posiedzenia naukowe: odbyło się 5 zebrań naukowych z następującymi referatami: dn. 23. XI. 1934, R. Kleczewskiej *Sztuka przedhistoryczna a sztuka dziecka*; dn. 23. XI. A. Wołosiewiczówny *Żeromski a sztuka Cz. I*; dn. 30. XI. część II — tegoż referatu; dn. 14. XII. Stef. Kozakiewicz *Duch baroku wedł. Weingartnera*; dn. 1. II. 1935 r. Stef. Chojnowskiego: *Objektywizm w estetyce Sobieskiego*.

Odczyty publiczne: Odbyło się pięć odczytów publicznych (bezpłatnych) staraniem Koła w aud. im. Brudzińskiego: dn. 14. II. 1935 prof. Lecha Niemojewskiego *Banalność doskonała*; dn. 22. II. prof. Lecha Niemojewskiego *Problemat plastyczny w architekturze*; dn. 26. II. A. Pronaszki *Historja i cele teatru ruchomego*; dn. 28. i 29. V. prof. Warsz. Kons. Muz. B. Rutkowskiego *Muzyka t. zw. programowa i muzyka czysta*. Przeciętna frekwencja 130 osób.

Wycieczki m i e j s c o w e: dn. 29. XII. 1935 wycieczka do Akad. Sztuk Piękn. do pracowni ceramicznej prof. Tichego;

dn. 24. XII. druga wycieczka tamże z prelekcją asystentki pracowni; dn. 7. II. 1935 r. do Akademji Sztuk Pięknych do pracowni graficznej; dn. 29. V. na Wystawę Polskiej Sztuki Gotyckiej w Inst. Prop. Szt. pod kierunkiem p. doc. dr. Walickiego — w wycieczce wzięli udział kol. z historii sztuki z Poznania i Krakowa.

Wycieczki z a m i e j s c o w e: w województwo Poznańskie — Borek — Gostyń — Osieczna — Leszno — Rydzyna — Przemęt — Poznań (dn. 24—30. XII. 1934 r.); do Jabłonny — Wiśniewa — Tarchomina — Młocin — Bielan (dn. 5. V. 1935 r.); do Łowicza — Nieborowa — Arkadji (dn. 12 i 13 V. 1935 r.) wraz z zaproszonymi kol. z Koła Archeologów Klasycznych.

Biblioteka: przybyło 68 dzieł z zakupów i częściowo z darów. Ostatnia pozycja inwentarza 501. Czasopisma: Architektura i Budownictwo, Sztuki Piękne, Biuletyn Historji Sztuki i Kultury, Plastyka.

Subwencje naukowe: w marcu 1935 r. Koło otrzymało 400 zł.

KOŁO PREHISTORYKÓW.

Kurator: prof. dr. Włodzimierz Antoniewicz.

Przewodniczący: Wanda Kamieniecka.

Ilość członków 21.

Ilość posiedzeń naukowych 4.

Biblioteka (ilość tomów) 145.

Subwencje: 450 zł. wydatkowane na zakup książek do biblioteki, wycieczki naukowe — oraz na wykopaliska prowadzone przez Zakład Archeologii Przedhistor. Uniw. Warsz.

KOŁO ARCHEOLOGÓW KLASYCZNYCH.

Kurator: prof. dr. Kazimierz Michałowski.

Przewodniczący: Karol Martin.

Ilość członków 22.

Ilość posiedzeń naukowych 5.

Biblioteka (ilość tomów): 25 tomów.

Subwencje:

W p ł y w y:

Zasiłek dziek. 3. IX. 34	zł. 100.—
Zasiłek dziek. 28. V. 35	zł. 100.—
Subwencje rektor.	zł. 100.—

Razem zł. 300.—

W y d a t k i :

Wydatk. na zakup książek	zł. 200.—
Przeznaczono na wycieczkę do Gołuchowa	zł. 100.—

Razem zł. 300.—

KOŁO SOCJOLOGJI POZYTYWNEJ.

Kurator: prof. Stefan Czarnowski.

Przewodniczący: Olgierd Dewitz.

Ilość członków 64.

Ilość posiedzeń naukowych: 2 odczyty publ., 1 odczyt wewn., 9 zebrań sekcji.

Biblioteka (ilość tomów): 616.

Wycieczki: 1 łącznie z Zakł. Socjologii i Hist. Kult. U. W.

Subwencje:

od Min. W. R. i O. P.	2000 zł.
Tow. Przyj. Młodz. Ak.	1100 „
Inst. Spraw Społ.	470 „
Kat. U. Lub.	150 „
W. S. H. Kraków	100 „
Kół Akademickich	325 „
Rektorska	200 „

Wszystkie subwencje zostały wydane na przeprowadzenie ankiety o warunkach życia stud. w Polsce, w tem 670 zł. na wydatki personalne (200 zł. i 470 zł. otrzymaliśmy od I. Spraw

Społ. na robociznę — przepisyw. adresów). Wydatki administr. pokrywaliśmy przede wszystkim z dochodów uzyskanych przez organizowanie odczytów z tych samych funduszy zakupiliśmy parę książek.

KOŁO KLASYKÓW.

Kurator: prof. dr. Gustaw Przychocki.

Przewodniczący: ks. Juljusz Sielski.

Ilość członków 112.

Ilość posiedzeń naukowych: 12 (6 publicznych w Auli U. W. 6 zebrań i referatów).

Biblioteka (ilość tomów): 1800 (dzieł 1452).

Subwencje: 550 zł. na Bibliotekę Koła.

KOŁO POLONISTÓW.

Kurator: Prof. dr. Józef Ujejski, czasowy zastępca prof. dr. Juljan Krzyżanowski.

Ilość członków 131.

Ilość posiedzeń naukowych: 30.

Biblioteka (ilość tomów): 3380.

Wycieczki: 3.

Subwencję w sumie zł. 650 wydatkowano na zakup książek nowych i oprawę w bibliotece Koła.

KOŁO SLAWISTYCZNE.

Kurator: prof. dr. Stanisław Słoński.

Przewodniczący: kol. Andrzej Sieczkowski (kol. Jadwiga Bełżyńska).

Ilość członków — do walnego zebrania — 162 (obecnie 86).

Ilość posiedzeń naukowych — 12.

Biblioteka (ilość tomów) — 197.

Wycieczki — 2.

KOŁO JEZYKOZNAWCZE.

Kurator: prof. dr. Witold Doroszewski.

Przewodniczący: Stanisław Skorupka.

Ilość członków: 126.

Ilość posiedzeń naukowych: 13.

Biblioteka (ilość tomów): 165.

Wycieczki: 4 dialektologiczne, 1 do Biblioteki Narodowej, 1 do Instytutu Fonetycznego.

Subwencje. Przyznana subwencję w wysokości 300 zł. wydawkowano: 1) na bibliotekę 200 zł., 2) wycieczki 100 zł.

KOŁO ROMANISTÓW.

Kurator: prof. dr. Stanisław Wędkiewicz.

Przewodniczący: Anna Kucharska.

Ilość członków: 64.

Ilość posiedzeń naukowych: 15.

Biblioteka (ilość tomów): 642.

Subwencje: 200 zł. wydano na zakupienie książek do biblioteki Koła.

KOŁO ANGLISTÓW.

Kurator: prof. dr. Andrzej Tretiak.

Przewodniczący: Katarzyna Taszycka.

Ilość członków: 25.

Ilość posiedzeń naukowych: 10 (w tem jedno publiczne).

Biblioteka (ilość tomów): 83.

Wycieczki: trzy wycieczki do teatrów: 1) *Sen Nocy Letniej* Szekspira, 2) *Miss Ba Besier'a*, 3) *Poskromienie złościcy* Szekspira.

Subwencje: otrzymano 200 zł. całkowicie zużytkowane na zakupno książek.

C Z Ę Ś Ć S Z Ó S T A.

CZEŚĆ ZASŁUGOM.

NADANIE DOKTORATU H. C. BOLESŁAWOWI LIMANOWSKIEMU.

W dniu 14 grudnia 1934 r. odbyła się w auli uniwersyteckiej uroczystość nadania Bolesławowi Limanowskiemu dyplomu doktora honoris causa, nadanego przez Radę Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warszawskiego.

Po scharakteryzowaniu działalności Bolesława Limanowskiego, Dziekan odczytał tekst dyplomu:

Q. F. F. F. Q. S.

SUMMIS AUSPICIIS

SERENISSIMAE REI PUBLICAE POLONORUM

NOS

STEPHANUS PIEŃKOWSKI

SCIENTIARUM PHYSICARUM ET MATHEMATICARUM DOCTOR, PHYSICAE EXPERIMENTALIS
PROFESSOR, H. T. UNIVERSITATIS VARSOVIENSIS RECTOR MAGNIFICUS

ET

VLADIMIRUS ANTONIEWICZ

PHILOSOPHIAE DOCTOR, ARCHAEOLOGIAE PRAEHISTORICAE PROFESSOR, FACULTATIS
LITTERARUM H. T. DECANUS

VIRUM ILLUSTRISSIMUM

ANNUM ACTUOSISSIMAE VITAE CENTESIMUM INEUNTEM

BOLESŁAUM LIMANOWSKI

inclinationum Socialium in Nova Polonia Historiae Investigatorem Indefessum Opera sua spe
Cordiali Libertatis Cito Recuperandae Vivificantem

HONORIS CAUSA DOCTOREM PHILOSOPHIAE

SOLLEMNITER PRONUNTIAVIMUS IN EIUSQUE REI FIDEM HASCE LITTERAS UNIVERSITATIS
SIGILLO SANCIENDAS CURAVIMUS.

Datum Varsoviae, die XIV Decembris Anni MCMXXXIV

Stephanus Pieńkowski
H. T. Rector Magnificus

 Pieczęć

Vladimirus Antoniewicz
H. T. Decanus

SZYMON ASKENAZY

ur. 24.XII.1867 w Zawichoście, zm. 22.VI.1935 w Warszawie.

SZYMON ASKENAZY

ur. 24.XII.1867 w Zawichoście, zm. 22.VI.1935 w Warszawie.

Świetny, niewątpliwie najznakomitszy historyk swoich czasów, zawdzięczał Askenazy swoje powodzenie i wielką popularność w szerokich kołach narodu wartościom nieprzeciętnym, które wnosił w każdą ze swych prac. Polityk z temperamentu i zamiłowania, umiał zawsze w sposób jasny i realistyczny ujmować poruszane przez siebie sprawy, różniąc się tem wybitnie od innych historyków, traktujących te zagadnienia z punktu widzenia zanadto teoretycznego i książkowego. Przez silny związek uczuciowy, który go łączył z ludźmi roku 1863, stał się następnie rzecznikiem przeciwdziałania tendencji przesadnego krytycyzmu w stosunku do narodu własnego, który cechował szkołę historyczną krakowską: uczyniło go to niebawem przedstawicielem naukowych prądów, które dążyły do odzyskania niepodległości Polski, a z jego prac czerpały nieraz zachętę i otuchę, nie zrażając się do niego nawet wtedy, gdy im się pośrednio przeciwstawił. Gruntowny znawca dziejów Europy nowożytnej, znajdował w nich zawsze podstawę do słusznej, sprawiedliwej oceny wypadków polskich XVIII i XIX w.; dzięki temu nie krzywdził nigdy narodu w ten sposób, jak to czyniła nieraz szkoła krakowska. Świetny stylista, przypominający nieraz Klaczkę, działał silnie na umysł i wyobraźnię. Nikt i nigdy, mimo jego pochodzenia i przywiązania do tradycji rodziny i wiary ojców, nie mógł mu odmówić szczerego, głębokiego przywiązania do Polski, posądzić o chęć służenia jakimkolwiek innym celom prócz jej celów. Wymownym dowodem tego był skład jego uczniów, reprezentujących wszvstkie niemal ówczesne odłamy przekonań, ale jedynie polskie.

Jego działalność naukowa, której najwybitniejszymi etapami były prace: „Przymierze polsko-pruskie”, „Książę Józef Poniatowski”, „Łukasiński”, „Napoleon i Polska”, stanowić bę-

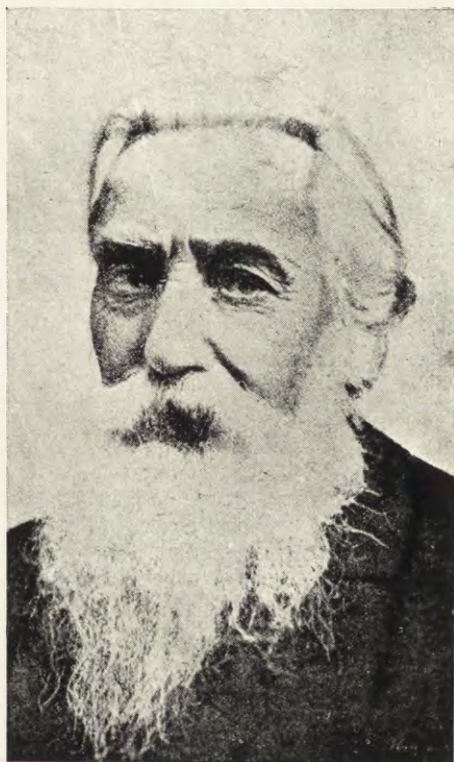
dzie zawsze jedną z doniosłych i ciekawych kart dziejów historjografji polskiej. Niewątpliwie przyszłe badania poddadzą rewizji niejeden z wyników tych prac. Trudno i darmo, historyk jest również odzwierciedleniem swej epoki, jej złudzeń, uprzedzeń poglądów politycznych; w dodatku największa nawet obfitość zebranego materiału nie wykluczy tego, że pewne rzeczy traktuje się trochę a priori, w myśl własnych zapatrywań i sympatyj. Błądził np. Kalinka pod wpływem depresji po r. 1863, ale nikt nie zarzuci mu braku szczerości i dobrej woli. Nie ściągnie z pewnością nigdy tego zarzutu na siebie i Askenazy, o tyle ostrożniejszy od niego w wygłaszanych przez siebie sądach, choćby siłą rzeczy badania późniejsze prostowały niejeden z jego wyników.

BOLESŁAW LIMANOWSKI

ur. w r. 1836, zm. w Warszawie dn. 1. II. 1935 r.

Dnia 14 grudnia 1934, w setną rocznicę urodzin Wydział humanistyczny Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego nadał doktorat honorowy Bolesławowi Limanowskiemu. Nadając tę wysoką godność Rada Wydziału chciała uczcić naukowe, ale przede wszystkim także społeczne i narodowe zasługi jubilata. Zapalony i wytrwały badacz dziejów ojczystych, autor książek o powstaniu 1863 r., o demokracji polskiej, o Worcellu, o roku 1846, o „Szermierzach wolności”, głęboki i samodzielny znawca historii ruchów społecznych w Polsce i na Zachodzie europejskim XVIII i XIX w., socjolog, popularyzator — był w każdej dziedzinie pracownikiem oryginalnym, sumiennym, głęboko obiektywnym. W wielu był naprawdę inicjatorem, zawsze szczerze, uczciwie a całkowicie oddanym swoim poszukiwaniom naukowym.

Powstaniec, emigrant, uciekający z więzienia rosyjskiego, a wypędzony z pod zaboru austriackiego stał u kolebki polskiego ruchu socjalistycznego, jednakowo służąc sprawie narodu i sprawiedliwości społecznej, był jednym z współtwórców programu niepodległościowego w r. 1892. Był do końca wierny swemu ideałowi pracując dla partji robotniczej, dla walki o niepodległość, dla idei legjonowej, potem służył budowie Państwa odrodzonego całą swą wiedzą i całą swą duszą w Senacie. Jako pisarz i uczoney był Limanowski we wszystkich swych dziełach wyrazicielem tęsknoty trzech ostatnich pokoleń, które nieustannie przez sto lat dążyły do sprawiedliwości, wolności i niepodległości Ojczyzny. W męce myśli, w wysiłku twardym szedł ku pogodzeniu prawdy historycznej z głębokością, w słuszności

BOLESŁAW LIMANOWSKI

ur. w r. 1836, zm. w Warszawie dn. 1. II. 1935 r.

sprawy polskiej, bez względu na wartości t. zw. wyłącznie obiektywne badań — i takim pozostanie w rozwoju naszej myśli historycznej i narodowej, jako postać dostojna, prawie symboliczna.

Odszedł nazawsze dnia 1.II.1935 r.

MIECZYŚLAW HARTLEB

ur. w Zbarażu dn. 24.XI.1895, zm. w Otwocku dn. 1.V.1935.

Naukę gimnazjalną ukończył we Lwowie w r. 1914. Wybuch wojny nie pozwolił mu na rozpoczęcie studjów uniwersyteckich w normalnych warunkach, gdyż niebawem wstąpił do Legjonów i tylko w chwilach urlopów dojeżdżał do Lwowa, gdzie zapisał się na uniwersytet. Dalsze studia przerwał znowu udział w kampanji bolszewickiej, którą odbył przy boku generała Sikorskiego. Kiedy gen. Sikorski stanął na czele rządu powołał M. Hartleba na stanowisko szefa biura prasowego i politycznego w Prezydjum Rady Ministrów.

Dr. Hartleb uzyskał stopień dr. filozofji we Lwowie w r. 1932. Tematem jego rozprawy doktorskiej był stosunek Kochanowskiego do sztuki. Dr. Hartleb był uczniem prof. W. Bruchnalskiego, ale wiele podnięt zawdzięczał innemu swojemu mistrzowi, prof. Bołoz-Antoniewiczowi, historykowi sztuki, uczonemu, który potrafił bardzo silnie oddziaływać na umysły młodzieży.

Zamiłowaniom do historii sztuki i do sztuki pozostał dr. Hartleb wierny i kładł też w analizie utworów literackich szczególny nacisk na stronę estetyczną. Łączył jednak z tem zamiłowaniem do piękna w poezji bystry dar śmiałej kombinacji filologicznej, czego dowodem jest przedewszystkiem jego praca habilitacyjna o trenach Kochanowskiego p. t. *Nagrobek Urszulki*. W swoich pracach nie ograniczał się dr. Hartleb bynajmniej do epoki humanizmu, której był przedewszystkiem znawcą, ale interesowała go nie mniej twórczość Mickiewicza i Słowackiego, do której zrozumienia dał kilka cennych przyczynków oraz twórczość Wyspiańskiego, nad którą pracował w ostatnich latach swojego życia.

Nadwątlone od czasu wojny zdrowie nie pozwalało mu pracować z tą intensywnością z jaką pasjonowały go zawsze problemy naukowe i kulturalne. Zgasał wcześniej, pozostawiwszy po sobie pamięć znawcy literatury, miłośnika, który umiał swój zapał do przedmiotu udzielać garście skupiającej się koło niego i współpracującej z nim słuchaczek i słuchaczy.

SPIS WYDANYCH DYSERTACIJ DOKTORSKICH
WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO
UNIwersytetu JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

1. Meyer-Ginsberg Aniela: *Badania nad psychologiczną zasadą sprzeczności*, Poznań 1935, str. 56, Nakł. Pozn. T-wa Psychologicznego, z dod. streszczenia francuskiego.
2. Jabłoński Henryk: *Sąd kryminalny wojskowy w roku 1794*, Warszawa 1935, str. 99 (Nakł. Tow. Nauk. Warsz. Rozpr. Histor. tom XVI, zesz. I z dod. streszczenia francuskiego).
3. Jasnowski Józef: *Piotr z Goniądza. Życie, działalność i pisma. Studium z dziejów ruchu religijnego w Polsce w drugiej połowie XVI w.* Warszawa, 1935. Odbitka z Przeglądu Historycznego, str. 58, z dod. streszczenia angielskiego.
4. Kieniewicz Stefan: *Spółceństwo Polskie w powstaniu poznańskim 1848 roku*, Warszawa 1935, str. 275 (Nakł. Tow. Nauk. Warsz., Rozpr. histor. tom XIV, zesz. 1, z dod. streszczenia francuskiego).
5. Kotarski Stefan: *Opatów w latach 1861 — 1846* (z 30 ilustracjami, mapkami i planami), Opatów 1935, str. 209 (Nakł. Oddziału Opatow., Pol. Tow. Krajoznawczego, z dod. streszczenia francuskiego).
6. Kowalski Władysław: *O działaniu poniżej czyli jak wpływają na duszę ludzką poniżenia doznane od ludzi*, Poznań 1935, str. 92, Nakł. autora, skład gł. Dom książki polskiej, Warszawa, Pl. 3-ch Krzyży 8.
7. Małowist Marjan: *Handel zagraniczny Sztokholmu i polityka zewnętrzna Szwecji w latach 1471 — 1503*, Warszawa 1935, (Nakł. Tow. Nauk. Warsz. Rozpr. historyczne, tom XV, zesz. 2, str. 167, z dod. streszczenia angielskiego).
8. Piotrowski Tadeusz: *Dostojnicy województwa łęczyckiego za pierwszych Jagiellonów* (z mapą), Warszawa 1935, str. 105. Wydawn. Przeglądu Historycznego, z dod. streszczenia francuskiego.
9. Sakowicz Eugenjusz: *Kościół prawosławny w Polsce w epoce Sejmu Wielkiego 1788—1792*, Warszawa 1935, str. 264, nakładem Warszawskiej Metropolji Prawosławnej, z dod. streszczenia francuskiego.
10. Żywczyński Mieczysław: *Geneza i następstwa Encykliki Cum Primum z 9. VI. 1832 r.*, Warszawa 1935 (Nakł. Tow. Nauk. Warsz., str. 272, Rozpr. historyczne, tom XV, zesz. 1, z dod. streszczenia francuskiego).

